

KOMMUNINI PISORTAQARFINNI MEEQQAT TAPERSERSORNEQARNISSAANNUT INATSIMMUT ILITSERSUUT

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

**KOMMUNINI PISORTAQARFINNI
MEEQQAT TAPERSORSORNEQARNISSAANNUT
INATSIMMUT ILITSERSUUT**

Udgiver: Styrelsen for Forebyggelse og Sociale Forhold
Udgivelsesår: 2020
Udarbejdet af: Socialrådgiver Pilunguak Poulsen
Layout: Maria Motzfeldt
Tryk: Narayana Press

Imai

Siulequt	6	Angajoqqaat peqataatinneqarnerat	29
Aallaqqaasiut	7	Qaqugukkut qanorlu angajoqqaat peqataatinneqassappat?	29
Kapitalit ataasiakkaat atuarnissaannut ilitsersuut	8	Inuttut attaveqarfinnik peqataatitsineq	30
Inatsisinut naalisaa	9	Inuttut attaveqarfiit qaqugukkut qanorlu peqataatinneqassappat	30
Sulianik ingerlatsinermermi siunnersueqateqarnissaq	9	Suliamut ilinniagalinnik attaveqaataasunik peqataatitsineq	30
1. Meeqqamik sumiginnaaneq sunaava?	10	Qanoq ilisukkut qanorlu, suliamik ilinniagalinnik peqataatinneqassappat?	31
Sumiginnaanerup assersuutai	11	Suleqatigisat	31
Sumiginnaanerup kingunerinut assersuutit	11	Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinneranni paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq	33
Isumassuilluarnermut assersuutit	12	Paasissutissanik paarlaasseqatigiinnermut assersuut	33
Meeraq innarluteqarpat	12	Attaveqarfiit ataatsimiinneri	37
Nalunaaruteqarneq suua?	12	Qanoq ilisukkut attaveqarfiit ataatsimiinnerannik ingerlatsisoqassava?	37
Nalinginnaasunik nalunaaruteqartussaataitaneq	13	Angajoqqaat akuersinerat sulinermermi tunngavittut	37
Nalunaaruteqarnissamut pisussaaffik sakkortunerusoq	13	Peqataasut	38
Kinaassutsimik oqaatiginninnani nalunaaruteqarnerit	13	Siunertaq	38
Nalunaaruteqarnerup tiguneranuk ilisimatitsissut	13	Ajornatorsiutit	39
Iliuseqarnissamut pisussaaffik	13	Aaqqiinutissat	39
Suliasat nukinginnartut tuaviortumik iliuuseqarnissamik pisariaqarfiusut	14	Aalajangiineq	39
Nalunaaruteqartussaataitanermik sumiginnaaneq	14	Ataqtigiissaarisooq	39
Ilaqtariit nuunneranni - kommunit akunnerminni nalunaaruteqarnissamut pisussaaffiat	14	Ilaqtariinnik aquttissioqatigiinneq	40
Suliasamik suliarinninnermi eqqumaffigisassat pingaarutillit	15	Suliamik ingerlatsinermermi attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerannik aammalu ilaqtariinnik aquttissioqatigiissitsinermermi atuisinnaaneq	41
Journalimi allattuisusaataitaneq	15	Suliamik ataqtigiissaakkamik ingerlatsineq	42
Akuersinermut uppersaat sulinermermi tunngavittut	16	3. Nalunaarutiginnittoqarnera	43
Aalajangiinerit naammagittaallitullu	17	Nalunaarutiginninnermik suliarinnittarneq nukinginnartuunerannillu naliliineq	43
Nipangiussimasusaataitaneq	19	Nalunaarutiginninnermik suliarinninneq naliliinerlu ernumanassutsimik uuttuummik atuneq	44
Upalungaarsimaneq	20	Meeqqat ilaqtariillu ataatsimeeqatiginerat	44
2. Peqataatitsineq	21	Suliamik ilinniagalik nalunaarutiginnittuusoq peqatigalugu attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerat	45
Meeqqamik peqataatitsineq	21	Suliamik ilinniagalimmut nalunaarutiginnittuusumut utertiginninneq	45
Qanoq ilisukkut qanorlu meeraq peqataatinneqalissava	21		
Meeqqamik oqaloqatiginninnerit	22		
"Illut pingasut"- meeqqamik oqaloqatiginninnermi periuseq	26		
Meeqqat akisussaaffeqarnerat	27		
Meeqqamik illersuisut	28		

Nakuuserneq kinguaassiutitigullu innarliineq kiisalu paarsinerlunneq - suliat nukinginnartut/suliat aappaluttut	46	Anguniakkanik oqaasertalersuineq	57
Suliat nukinginnartut ingerlaannartumik iliuuseqarfigisariaqarput	46	Meeqqap angajoqqaallu isumaat atsiortnerlu	59
Nakuuserneq kinguaassiutitigullu innarliisoqarnerannik pasitsaassisoqarnerani	46	Aalajangiineq	60
Nukinginnartumik inissinneq	47	Ikorsissutit inissinerlu	60
Politiinut nalunaarutiginninneq	48	Suliniuteqarneq ikorsissutaappat imaluunniit immikkut ikorsissutaappat	60
Sillimaniarnermut pilersaarutit	49	Ilaqtariinut sullissiviit	61
4. Isumaginninnikkut misissuineq	51	Suliniuteqarneq inissinerup	63
Isumaginninnikkut misissuineq sunaava sumullu atorneqassava?	51	Inissineq pillugu Naalakkersuisunut nalunaaruteqarneq	63
Qaammatinik marlunnik killiliineq aammalu isumaginninnikkut misissuineq aallartinneqarnissaanik aalangiineq	51	Kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit	64
Meeqqap angajoqqaallu suleqatigineqarnissaanik piomasagaat	52	Meeqqamut inissiviusoq tassaasinnaavoq	64
Meeqqap atugaasa ataatsimut isigineqarnissaanik piomasagaat	52	Angajoqqaatut oqartussaassuilinnit akuerineqartumik akuerineqanngitsumillu inissineq	64
Isumaginninnikkut misissuineq ilutigalugu ikorsissuteqarneq	53	Meeqqamik inissisoqarnerani angajoqqaanut tapersersuineq	65
Isumaginninnermik misissuinermermi immersugassamik atuneq pillugu	53	Inissinerup nalaani meeqqamut pularneq attaveqarnerlu	65
Ajornartorsiteqarfiit suliamillu aqqissuussaasumik suliaqarneq	53	Meeqqamik inissinermermi iliuusissatut pilersaarummut immikkut piomasagaatit	66
Isumaginninnikkut misissuinerup imarisinnaasaanuk isumassarsiorfissaq	54	Meeqqamik pingasunik inorlugit ukiulimmik inissineq	67
Eqikkaaneq misissuineq qissaaqarnerlu	55	Ilaqtariinni paarsartuni inissineq	67
Suliamik naliliineq	55	Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut inissineq	68
Isumaginninnikkut misissuinermut meeqqap angajoqqaallu isummernerat	55	Immikkoortortamut isumannaallisakkamut inissineq, tassunga ilangullugu tigumminnikkallarfiusumi tigumminnikkalarneq	70
5. Iliussussatut pilersaarut iliuusissallu	56	Efterskolimut inissineq	70
Iliussussatut pilersaarut suua sumullu atorneqassava	56	6. Suliamik malitseqartitsineq naamassinninnerlu	71
Iliussussatut pilersaarutisortnermermi immersugassamik atuneq pillugu	57	Malitseqartitsinermermi siunertaq	71
Suliamik naliliineq aammalu ikorsissuteqarnermermi pingaarnermut siunertarinnerqortoq	57	Qaqugukkut malitseqartitsisoqassava?	71
Ikorsissummik aallartisaaneq - sivismussusaatullu	57	Qanoq malitseqartitsisoqassava aammalu malitseqartitsinermermi kikkut peqataatinneqassappat?	71
Siusinnerusukku ikorsissutaasimasinnaasut	57	Malitseqartitsinermermi kikkut peqataassappat? - attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerannik atuneq	72
Meeraq/inuusuttooq pillugu pissutsit - anguniakkanik oqaasertallineq	57	Inissinermermi suliani malitseqartitsineq - meeqqamik pineqartumik nakkutillineq	73
		Suliniuteqarnerup naamassinera	74
		Inissinerup taamaatinneqarnera angerlartitsinerlu	75

Siulequt

Una atuagaq najoqqutassiaq kommuunini pisortaqaqfinni meeqqanut inuusuttunullu suliaqartartunuvoq. Atuagaq najoqqutassiaq ineriartortinneqarpoq, meeqqat inuusuttullu atugarliortut ilaqutaasalu tapersersortarnissaannut, sulianut tunngasunik sulialinnut tapertassatut.

Atuakkap najoqqutassiap takutippaa, qanoq pingaartiginersoq inatsisit akuerineqarsimasut najoqqutarinissaat, erseqqissumik paasinartumillu sulianik ingerlatsinissaq aammalu meeqqat pisinnaatitaaffiisa qulakkeernissaat meeqqallu peqataatinneqarnissaat, sulianillu ingerlatsinerup nukittorsarnissaa siunertaralugu.

Neriuppunga sulianik suliarinnittartut, atuagaq najoqqutassiaq aammalu meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut suliniuteqarnerminni nukittorsaanerminnilu atorluarumaaraat.

Martha Abelsen

Peqqissutsimut, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalakkersuisoq
Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale Anliggender og Justitsområdet
Minister of Health, Social Affairs and Justice

Aallaqqaasiut

Una ilitsersuut saqqummiussaq marloqiusaavoq, ukuuppullu:

1) allakkami uani ilitsersuummi paasinninnissamat tapertaavoq ukununga, Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaannik nr. 20, 26. juni 2017-imeersumik aamma Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 16, 8. november 2017-imeersumik.

2) skabelonit, qulakkeerutit sulinermi atungassat kommunini, imarivai skabelonit, qulakkeerutit aammalu malunginiagassat suliami sulinermi tapertaasussatut atungassat.

Ilitsersuutit marluungaluartut imminnut atapput, ataqatigiittutullu isigineqassapput.

Ilitsersuut kommunimi suliassanik suliarinnittartunut meeqqanik inuusuttunillu 0-18-inik ukiulinnik¹ sulianik suliarinnittartunut ilitsersuutit quppersagassatullu pingaarnertut eqqarsaatigineqarpoq. Inatsisip ulluinnarni sulinermi atorneqarsinnaasunngortinnissaanut atortussat tapertassatut, isumassarsiorfissatut ilitsersuutitullu quppersakkatut atorneqarnissaat siunertaavoq. Tamatuma saniatigut anguniagaavoq atortussat suliamik ingerlatsisunut allanut meeqqanik inuusuttunillu atugarliortunik sulianik suliarinnittartunut iluaqutaanissaat. Meeqqat pisinnaatitaaffiisa qulakkeerneqarnissaannut akuutinneqarnissaannullu aammalu suliassanik suliarinnittarnerup nukittorsarneqarnissaanut, minnerunngitsumillu meeqqat inuusuttullu atugarliortut suliniuteqarfigineqarnerisa nukittorsarneqarnissaanut atortussat peqataaqataanissaat anguniagaavoq.

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaannik nr. 20, 26. juni 2017-imeersumik aamma meeqqat tapersersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 16, 8. november 2017-imeersumik paasinninnissamat ilitsersuut tapertaavoq, taamaattumillu meeqqat inuusuttullu pillugit inatsisinut taartaanani.

Ilitsersuut Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmit suliarineqarpoq.

¹ | Ilitsersuummi meeqqat amerlasuutit eqqartorneqartarput. Meeqqat eqqartorneqaraangata inuusuttut ilanngullugit pinerit tamaasa pineqartarput. Meeqqat inuusuttullu 0-iniit 18-imut kiisalu 24-t tikillugit ukiullit suliniuteqareermermi malitseqartitsilluni suliniuteqarfigineqartarput.

Kapitalit ataasiakkaat atuarnissaannut ilitsersuut

Meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut suliassaqarfimmi sullitassat kapitali siullermi nassuiaatigineqarput – tassa meeqqat inuusuttullu tapersorneqarnissamik pisariaqartitsisut.

Sumiginnaaneq suunersoq aammalu meeqqap sumiginnaarneqarsimaneranut suut aalajangersimamsumik takussutissaasinnaanersut nassuiaatigineqarpoq. Kiisalu kapitali nalunaaruteqartussaaitaanermut kiisalu kommunit tamatumunnga iliuuseqartussaaitaananerannut aamma tunngavoq.

Kapitali aappaani meeqqap, inuusuttup, angajoqqaat aammalu inuttut kiisalu immikkut ilisimasalituttattaveqarfiiit peqataatinneqarnissaasa pingaaruteqassusia kiisalu akuusut assigiinngitsut qanoq qaqugukkullu akuutinneqarnissaat allaaserineqarput.

Kapitali pingajuanniik arfernanut allaaserineqarpoq suliap ingerlanera, nalunaarutimik tingusinermiik, isumaginninnermut misissuineq aamma iliuusissatut pilersaarusiorneq, malitseqartitsinnermut suliarmillu naammassinnineq. Nalunaarutiginninnerup tiguneqarneranit isumaginninnikkut misissuinerup iliuusissatullu pilersaarutip suliareqarnissaannut suliarmik ingerlatsineq aammalu suliarmik malitseqartitsineq matusinerlu kapitali 3-mi allaaserineqarput. Kapitali 3 nalunaarutiginninnermut tunngavoq, tassani ernumassuteqarneq naliliiffigineqartarpoq aammalu suliarmi qanoq ingerlaqqittoqarnissaa paasiniarneqartarluni. Kapitali 4 isumaginninnikkut misissuinnermut, iliuusissatut pilersaarummik suliqarnissamut tunngaviusussamut tunngavoq. Iliuusissatut pilersaarusiornermik suliqarneq kiisalu suliniutissanik toqqaaneq kapitali 5-imi allaaserineqarput. Kapitalimi naggataarutaasumi 6-imi suliniutit aallartinneqartut malitseqartinneqarnissaat qanoq pingaaruteqartiginersoq kiisalu tamanana qanoq qaqugukkullu pissanersoq aammalu kikkut malitseqartitsinemi peqataatinneqassanersut allaaserineqarput.

Ilisarnaatit ilitsersuummi

Inatsisit

Ilisarnaatip nalunaaqutserpaa inatsimmut attuumassutilik

Skabelonit

Ilisarnaatip nalunaaqutserpaa suliarmi atungassaqartoq skabelonimik

Qulakkeerutit

Ilisarnaatip nalunaaqutserpaa qulakkeerusummik sanaaqartoq, sullissisoq tullerriaartunik qanoq iliornissaanut.

Eqqumaffigisassat

Ilisarnaatip nalunaaqutserpaa sullissisoq qulequttat pillugit eqqumaffigisasaqartoq pingaarutilinnik

Inatsisinut naalisaatit

Inatsisit attuumassutilit matuma kinguliani allassimasut ilitsersuummi naalisaaffigineqarput – naalisarneri ungaluusani allassimapput:

- Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq (Meeqqanut inatsisit)
- Meeqqat tapersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 16, 8. november 2017-imeersoq (Meeqqanut inatsimmut nalunaarutit)
- Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq (Innarluutilinnut inatsisit)
- Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliareqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq (Suliassat suliareqartarnerannut inatsit)
- Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 13. juni 1994-imeersoq (Ingerlatsinnermut inatsit)
- Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit pillugu nalunaarut nr. 305, 30. april 2008-meersoq (Eqqartuussisarnermik inatsit)

Sulianik ingerlatsinermi siunnersueqateqarnissaq

Suliami qanoq iliornissaq nalornisigigaanni pitsaasuvoq suleqatinik pisortamilluunniit siunnersueqateqarnissat. Suliami pisariusumi qanoq iliornissap nalornissutigineqartarnera pissusissamisoorpoq. Pingaaruteqarporli eqqaamassallugu meeraq tapersorneqarsinnaaqullugu iliuuseqartoqartariaqarmat.

Kommunini sulisut Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmi Qitiusumik Siunnersuisoqarfimmut mailikkut uunga saaffiginninnermikkut siunnersorneqarlutillu ilitsersorneqarsinnaapput: iass@nanog.gl Ilitsersuutip imarisaasa ingerlaavartumik naleqqussarneqartarnissaat Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmit qulakkeerneqassaaq.

1. Meeqqamik sumiginnaaneq sunaava?

Meeqqanut inatsimmi § 1-imi allassimavoq "meeqqanut inuusuttunullu illersuinerlut ikiorsiinerullu atorineqasasooq, meeqqat inuuniarnermik atugarliortut imaluunniit immikkut pisariaqartitsisut immikkut siunnerfigalugit. Inatsisartut inatsisaat manna naapertorlugu ikiorsiinerup siunertaraa meeqqat pisinnaatitaaffiisa qulakkeernissaat, kiisalu meeqqat inuuniarnermik atugarliortut imaluunniit immikkut pisariaqartitsisut ukioqatitig assigalugit inuttut ineriartornissaminut, ingerlalluarnissaminut, peqqissuunissaminut aammalu inersimasut inuunerminni nammineersinnaasutut periarfissaqarnissaat anguniarlugu".

Sumiginnaaneq tassaavoq angajoqqaat allaluunniit meeqqamut akisussaasuusut meeqqamik annertuumik sumiginnaappata imaluunniit meeqqap peqqissusianik ineriartoranillu ulorianartorsititsisumik timikkut tarnikkulluunniit ajoqusiippata. Meeqqap asanninnermik, toqqissisimanermik, illersorneqarnissamik ineriartortinneqarnissamillu tunngaviusumik pisariaqartitsinera matussuserneqanngikkuni meeqqap ineriartorneranut annertuumik kinguneqarsinnaasumik tarnikkut sumiginnaasoqassaaq. Sumiginnaaneq paasinnissinnaasutsikkut misigissutsikkullu meeqqamut ajoqusiinnaavoq.

Meeqqat ataavartumik sumiginnaaneqartut pinnguarnissamut piginnaasaat amerlasuutit kinguarsimasarput, taannalu ukioqatiminnit inooqatigiinnikkut akuerineqarnerannut pitsaanngitsumik sunniuteqartarpoq. Sumiginnaariaatsini sisamaasuni ersiutinut assersuutit matuma kinguliani nalunaarsorsimaffimmi takuneqarsinnaapput (Kari Killén, 2002)

1) Misigissutsikkut paarsinerlunneq
Meeqqap misigissutsikkut akuerinissaa angajoqqaat artorpaat. Meeraq misigissutsikkut tarnikkulluunniit immersorneqarsinnaanngilaq, taamaallunilu ineriartornissaa ajornarnerulertarluni. Iliuutsimi naapertuuttumik qisuariarfigineqarnissaat meeqqap amigaatigisarpaa paatsiveerussutigisarlugulu. Meeraaqat misigissutsikkut sumiginnaaneqarunik toqqissisimajunnaartarput aammalu pissusiat tamarmiisoq ataqatigiinngilersinnaasarpooq mianernartunngorlunilu.

2) Tarnikkut innarliineq
Angajoqqaat meeraq pissusilersortarpaat taakkulu meeqqamik itigartitsinissamut killissaanilluunniit qaangiinerlut atortarlugit. Meeqqap ilumini "uangaassutsiminik" misigisaa angajoqqaallu meeqqamut kinassuserititaat imminut naapertuukkunnaartarput.

3) Timikkut innarliineq
Angajoqqaat allaluunniit meeraq timikkut ajoquserarpaat – annersarlugu, issuttuullugu, uutarlugu, kapillugu kilerlugu-luunniit, qilorsorlugu mattulluguluunniit, saarngi napillugit, natermut iikkamulluunniit milorujullugu.

4) Kinguaassititigut innarliineq
Angajoqqaat allaluunniit meeqqamik timikkut imaluunniit kinguaassititigut atuisarput.

Tarnikkut persuttaaneq inatsimmi allaaserineqanngilaq. Pingaaruteqarporli eqqumaffigissallugu tarnikkut persuttaaneq aamma pisarmat akornusiisarmallu. Qanigisani tarnikkut innarliinerit tarnikkut persuttaanermik aamma taaneqartartut tassaapput iliuutsit uteqqiattut nakkarsaataasut, nikanarsaataasut, kanngunarsaataasut, uukapaatitsinerusut, qunusaarutaasut mattussisulluunniit. Iliuutsit kamaammernermi pisinnaapput imaluunniit persuttagaasup inuuneranik aqutsiniarnermik killiliinarnermilluunniit siunertaqarluni pilersaarutaareersinnaallutik. Tarnikkut persuttaaneq meeqqamut annertuumik aamma kinguneqarsinnaavoq.

Suliassaq nutaaq ikkussortakkatullusooq issinnaasarpooq – ikkussortagaq sorleq amigaataava? Meeqqap ajornartorsiutaasumik pissusilersornerani angajoqqaat/inuit pingaarnertut isumassuisut /ilaquttat akuliunneqartariaqarput aammalu ajornartorsiutit sapinngisamik meeqqap qanigisaani aqqiivigineqassapput. Meeqqat inuusuttullu inuunerminni pisunik akiussallugit ajornakusoortunik nalaatsinnaasarpot. Tassa meeqqat inuusuttullu ernumagineqartut. Pineqartut tassaasinnapput meeqqat inuusuttullu:

Sumiginnaanerup assersuutai

Sumiginnaanerup kingunerinut assersuutit

Nalunaarsorsimaffik una tamakkiisuunngilaq. Sumiginnaaneq amerlasuunik kinguneqarsinnaasarpooq aammalu meeqqap kinguneqaatit misigisai meeqqamut meeqqamut assigiinngissinnaasarpot.

Isumassuilluarnermut assersuutit:

Angajoqqaat meeqqamut akisussaassuseqartut	Angajoqqaat meeqqap atuarneranut sunngiffianullu soqutiginnittut	Angajoqqaat meeqqamik peqateqarnissamut piffissallit kajumittullu
Angajoqqaat meeqqamik nakkutillillutillu paarsisut	Angajoqqaat meeqqamik timikkut isumassuisut (nerisassanik, imigassanik, atisanik, siniffissaqarnermik)	Angajoqqaat meeqqamik tarnikut isumassuisut (meeqqat nittarsarnissamut inissaqartinneqartut, asaneqartutut aammalu ataatsimoornermut ilaasutut misigisimasut)

Meeqqap pisariaqartippaa: Isigineqarnissani - Tusarnaarneqarnissani – Inissaqartinneqarluni naapinneqarnissaa!

Meeraq innarluuteqarpat

Meeqqat innarluuteqarunik innarluuteqanngikkunilluunniit inatsisitigut naligiittut tamarmik isigineqarput. Taamaattumillu meeraq pisariaqartitsisoq paasineqarpat, meeraq isumakulunnartumik pissusilersorpat aamma/imaluunniit meeqqap sumiginnarneqarnera pasitsaanneqarpat ikiorsiineq ingerlaannartumik aallartinneqassaaq. Tamanna aamma atuuppoq meeraq innarluutilik pineqartillugu. Meeraq innarluuteqarpat qulaajarneqareerlunilu inatsit naapertorlugu ilaatigut iluaqusersuutitut, taper-sorsortitut ikiorteqartitsinikkut angajoqqaanullu oqjilisaasinikkut immikkut ikorsiisoqarsinnaavoq. Taamaallunilu innarluuteqarnerup pisariaqalersitaanut meeraq innarluuteqartoq ikiorserneqarsinnaavoq.

Meeqqanun innarluuteqartutut ilimagineqartunut tungatil-lugu erseqqissarneqassaaq, innarluutip suussusersinissaa imaluunniit qulaajaanissaaq utaqqinagu, massakkorpiaq aalajangersimasumillu pisariaqartitsineq naapertorlugu suliassaaq nalilernerneqassamat. Assersuutigalugu innar-lutillit pillugit inatsit naapertorlugu meeraq allatigut taper-sorsorneqarpat, tamanna isumaginninnikkut misissuiner-mut/qulaajaanermut ilanngunneqassaaq.

Qulaajaaneq pillungu atuarneqarsinnaavoq innarluutilinnut inatsimmi § 25-mi aammalu isumaginninnikkut misissuiner-mut uani ilitsersuummi kapitali 4-mi.

SKABELONI Nalunaaruteqarneq suua?

Nalunaaruteqarneq tassaavoq meeqqap inuusuttulluunniit ingerlalluarnissaanut ineriartornissaanullu isumakulunneq pillugu saaffiginnissut. Nalunaaruteqarneq tassaasinnasarpooq suliamik ingerlatsisup imaluunniit innuttaasup isumakuluuteqarnermik paasissutissiinera. Nalunaaruteqarnerup qanoq iluseqartinneqarnissaanut piomasaaqateqanngilaq. Oqarasuaatikkut, saaffiginninnikkut allakkatigulluunniit nalunaaruteqartoqarsinnaavoq. Meeraq (18-it inorlugit ukiulik) imaluunniit inuusuttoq (18-init 23-it ilanngullungit) ineriartorneranut peqqissusianullu ulorianartorsior-titsisinnasunik atugaqartinneqartoq ilisimaneqalerpat kommuni-mut nalunaaruteqartussaataaneq atuuppoq. Nalinginnaasumik nalunaaruteqartussaataaneq aammalu nalunaaruteqarnissamut pisussaaffik sakkortunerusoq immikkoortinneqarput.

Nalunaaruteqarnikkut meeqqap ilaqutariillu pisariaqartissinnaasa qulaajarneqarnissaat aammalu taper-serneqarnissamik pisariaqartitsisoqarneranut atatillugu naliliiffigineqarnissaat qulakkeerneqassaaq.

Nalinginnaasumik nalunaaruteqartussaataaneq

Innuttaasooq kinaluunniit, meeraq ingerlalluarnissaanut, peqqissusianun ineriartorneranulluunniit ulorianartorsior-titsisinnasunik atugaqartoq ilisimaleruniuk, kommunimut nalunaaruteqartussaataavoq. Tamatumani pineqartut tassaasinnasapput sumiginnasaneq, persuttaaneq aammalu kinguaassuutitigut innarliineq, annertuumik atuanngitsoor-tarneq il.il..

Nalunaaruteqarnissamut pisussaaffik sakkortunerusoq

Innuttaasooq kinaluunniit isumaginnittoqarfimmi, atuarfeqar-fimmi peqqinnissaqarfimiluunniit kiisalu ulluunerani paaqqinnittarfinni sulisutut sulinerminut atatillugu Inatsis-artut Inatsisaat una malillugu meeqqamik ikiorserneqarnis-samik pisariaqartitsisumik ilisimasaqaleruni, kommunimut ingerlaannartumik nalunaaruteqarnissaminut sakkortuneru-sumik pisussaaffeqarpoq. Taamatuttaaq nalunaaruteqar-tussaataaneermut pisussaaffik innuttaasunik qinikkanik imaluunniit inuiaqatigiinnik sullissinermik tunngaveqartumik suli-aqartunut atuuppoq. tak. Meeqqanun inatsimmi § 16.

Suliamik ingerlatsisut, inatsit naapertorlugu imaluunniit assersuutigalugu nakorsanut, kigutilluunniit nakorsanut malittarisassat aqutitigalugit, sulinerminut atatillugu nalinginnaasumik nipangiussisussaataasarpot. Nalinginnaasumik nipangiussisussaataaneq taanna immikkut nalunaaruteqartussaataaneermut meeqqanik taper-sersuiner-mut inatsimmi § 16-imi nassuiaatigineqartumit sakkukinneru-voq. Taamaattumillu pineqartut pisuni nassuiaatigineqartuni nalunaaruteqarnissamut pisussaapput.

Nalinginnaasumik nalunaaruteqartussaataaneermut aam-malu nalunaaruteqarnissamut pisussaaffimmut sakkor-tunerusumut tunngatillugu tamanna ima isumaqarpoq; suligaanni nalunaaruteqarnissamut pisussaaffik sakkor-tunerusoq atuuttartoq, sulinnikkaannilu nalinginnaasumik nalunaaruteqartussaataaneq atuuttartoq.

Kinaassutsimik oqaatiginninnani nalunaaruteqarnerit

Kinaassuseq oqaatiginagu nalunaaruteqarnissamut aamma periarfissaqarpoq. Taanna atermik taasilluni nalunaarute-qarnertut suliarineqassaaq.

Kalaallit Nunaanni pissutsit eqqarsaatigalugit, minnerunngi-tsumillu inuiaqatigiinni mikisuni nalunaaruteqarnerup aarle-qquteqarnermik kinguneqarsinnaanera eqqarsaatiga-lugu, inatsisiliortunit oqaatigineqarpoq kinaassutsimik oqaatiginninnani nalunaaruteqarnerit immikkut mianeriniar-neqassasut – aamma meeqqap meeqqalluunniit illersor-neqarnissaat siunertaralugu. Tassa nalunaaruteqarneq maangaannasannilaq nalunaaruteqartup meeqqap/ meeqqat ilaqaatanit malersugaanissaminik ersissuteqar-nera pissutigalugu.

Nalunaaruteqarneq qanorlunniit (oqaasinngorlugu allakkatigulluunniit) tiguneqaruni iliuuseqarfigineqas-saaq.

SKABELONI Nalunaaruteqarnerup tiguneranut ilisimatitsissut

Meeraq inuusuttorluunniit pillugu nalunaaruteqarnermik kommuni tigusaqaruni nalunaaruteqarnerup tiguneqar-simanageranik ilisimatitsissummik nassiussinissamut pisus-saavoq. Nalunaaruteqarnerup tigunerata kingorna kingu-sinnerpaamik sapaatip akunnerata ataatsip qaangiutin-ginnerani ilisimatitsissut nassiunneqassaaq.

Iliuuseqarnissamut pisussaaffik

Meeraq inuusuttorluunniit pillugu nalunaaruteqarnermik kommuni tigusaqaruni, akunnerit 24-t iluanni isumagin-ninnikkut misissuutitsinissamut tunngavissaqarnerusoq aala-jangiiffigissavaa.

Kommuni iliuuseqarnissamut pisussaaffeqarpoq, taman-nalu isumaqarpoq ernummateqartoqarneranut atatillugu kommuni iliuuseqarnissamut pisussaaffeqartoq.

Suliasani nukinginnangitsuni nalunaaruteqarnerup tiguneranit sapaatit akunneri marluk qaangiutsinnagit meeqqamut ikorsiissuteqarnissaaq pillugu kommuni aala-jangiissaaq.

Suliassat nukinginnartut tuaviortumik iliuseqarnissamik pisariaqarfusut

Meeqqanik paarsinerluttoqarneranik, nakuusertoqarneranik aammalu kinguaassiutitigut atorerluisoqarneranik suliassani imaluunniit meeraq allatut ingerlanerluppat ulorianartorsiorpalluunniit politiit suliassami erngertumik akuliutsinneqassapput.

Kiisalu nalunaaruteqarneq meeqqanut makkuninnga atugaqartinneqartunut tunngappat ikiorsiineq ingerlaanartumik allartinneqassaaq aammalu isumaginninnikkut misissuineq ingerlaannartumik aallartinneqassalluni:

- 1 Paarsinerluttoqarsimaneranik,
- 2 Nakuusertoqarsimaneranik imaluunniit siorasaarisooqarsimaneranik
- 3 Kinguaassiutitigut atorerluisoqarsimaneranik (Meeqqanik inatsimmi § 19, imm. 4, imm. 3 naapertorlugu nalunaarummik tigusaqartoqarnerani, kommunalbestyrelse ingerlaannartumik politiinut nalunaarutisineq pillugu nalunaarutiginnissaq)

Nalunaaruteqartussaataitaanermik sumiginnaaneq

Nalunaaruteqartussaataitaaneq innuttaasunut tamatsinnut atuuppoq, taamaalillutalu meeraq ingerlalluarnissaanut, peqqissusianut ineriartorneranulluunniit ulorianartorsior-titsinnaasunik atugaqartoq ilisimalerutsigu kommunimut nalunaaruteqarnissamut tamatta ataatsimoorluta akisussaaffeqarpugut.

Pisortani atorfeqartoq nalunaaruteqarnissamut sakkortusiamik pisussaaffimminik eqquutsitsinngikkuni iliuseqannginnermi suliassamik sumiginnaanertut, taamaalillunilu pinerluttulerinermik inatsimmi § 55, imm. 2-mik unioqqutitsinertut naliliiffiqineqarnissaa naatsorsuutigisinnaavaa.

Ilaqutariit nuunneranni - kommunit akunnerminni nalunaaruteqarnissamut pisussaaffiat

Ilaqutariinut tunngasumik suliaq suli ingerlasoq ilaqutariit kommunimut allamut nuuttut paasineqarpat ilaqutariit kommunimut pineqartumut nuunnerannik kommuninut nalunaaruteqarnissamut kommunalbestyrelse pisussaaffeqarpoq. Tak. meeqqanut inatsimmi § 17. Suliamik nassiusinermi atortussat suliamut attuumassuteqartut ilanngullugit nassiuqqassapput.

Kommunini oqartussat meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut suliassaqarfiup iluani suliassanik ingerlatsisut paasissutissanik, meeqqamut aammalu ilaqutariittut atukkanut tunngasunik, suleqatigisanut allanut kiisalu kommunimut allamut nuunnermi kommuninut allanut tunniussisinnapput, tunniussineq meeqqat innarlerneqarnissaasa pinaveersaartinnissaanut pisariaqartutut isigineqarpat.

SKABELONI

Suliassamik sularinninnermi eqqumaffigisassat pingaarutillit

- Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq
- Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 16, 8. november 2017-imeersoq
- Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq kingusinnerusukkat allannguuteqartinneqartoq, tassungalu ilangullugu isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 47, 23. november 2017-imeersoq
- Pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq
- Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaataitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 13. juni 1994-imeersoq

Journalimi allattuisussaataitaaneq

Ingerlatsinermit inatsimmi § 6-mi allassimavoq " Suliassani ingerlatsinermit oqartussaasunit aalajangiiffiqineqartussani oqartussaq paasissutissanik suliassamut tunngassuteqarluinnartumik suliassap aalajangiiffiqineqarnissaanut pingaaruteqartunik oqaasiinnakkut pissarsisoq, paasissutissanilluunniit taamaattunik allatut iliorluni paasisaqartoq paasissutissat taakku imaat pillugit allakkiussaaq. Taamaattorli paasissutissat taakku suliassap allakkiartaasa ilaanni takuneqarsinnaappata tamanna atuutinngilaq."

Tassa suliamik sularinnittoq journalimut ingerlaavartumik allattuissaaq. Nalunaarutit kiisalu meeqqamit, ilaqtanit aammalu inunnit sulisunillu attaveqarfigisartakkanit paasissutissat, suliamut pingaaruteqaraangata suliamullu uppernarsaatini allassimangippata, journalimut allatorteqassapput.

Journali sakkutut tassaavoq

- innuttaasut piimasaasa qanoq naaperiarneqarsimaneranik journali ingerlatsiviup uppernarsaatigaa
- sullississutinut, siunnersuinernut ilitsersuinernullu journali ingerlatsiviup aalajangiinnermini tunngavigaa

- innuttaasut inatsisitigut illersugaanerannut uppernarsaatavoq
- Journali ingerlatsinermit sularinermi pisortat toqqorsivigaat
- sularinninnerup ingerlanneqarnerani aamma sakkuuvoq
- Suliamik sularinnittup sullitallu akornanni sulinermit journali sakkuuvoq ammasoq. Sullitaq najuutsillugu allattuisarit. Journalimi suut allanneqarnerat sullitamut takutikkiit
- assilinerat sullitamut tunniunneqarsinnaavoq – paasitinneqarneq
- suliamik sularinnittup suliassanut uppernarsaat, suliap ingerlanneqarsimaneranut illersuut uppernarsaallu
- suliaq pillugu susassaartut tamarmik ajornanngitsumik paasisaqarnissaannut journali aamma peqataaqatasarpoq. Tamanna suliamik sularinnittumut nutaamut iluaqutaasarpoq

SKABELONI Akuersinermut uppernarsaat sulinermi tunngavittut

Akuersinermut uppernarsaammik angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut meeqqanullu 15-it sinnerlugit ukiulinnut, suliamik suliarinnittup siusissukkut piniarnissaa pingaaruteqarpoq. Tamanna angajoqqaatut oqartussaasseqartumik meeqqamillu siullermeertumik ataatsimeeqateqarnermi pisariaqarpoq.

Pisut aalajangiinissat sioqqullugit akuersinermut allaganqorlugi uppernarsaammik piniarfiusussat meeqqanut inatsimmi § 50, imm. 1-imi nalunaarneqarput, taakkulu tassaapput:

- § 21 – ikorsiinissamik suliniuteqarnissat
- § 25 – immikkut ittunik ikorsiinissat
- § 27 – ikorsiinissamik suliniuteqarnissat sukannernerusut
- § 42 – suliniuteqareernermi malitseqartitsinerit

Pingaaruteqarporli eqqumaffigissallugu angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut meeqqamullu akuersinermut uppernarsaammik piniartoqarsimanera apequtaatinnagu, isumaginninnikkut misissuineq aallartisarneqassammat.

Kiisalu § 51 naapertorlugi angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq meerarlu akuersiteqqaarnagit suliasanik suliaqartut ataatsimiinneranni paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq ataasiarluni pisinnaavoq, paasissutisseeqatigiinneq meeqqat atugarliortut pillugit siusissukkut pinaveersaartitsiniarluniluunniit suleqatigiinnermut atatillugu pisariaqartuusorineqarpat.

Meeqqap inuttut ilaqtaminilu atugarisai, inummut namminermut tunngalluinnartut, pillugit paasissutissat politiinut unnerluussisussaataasunullu ingerlateqqinneqassapput, ingerlatitseqqinneq meeqqat naapertuilluannqitsuliorfigineqarnissaannik pinaveersaartitsinerit atatillugu pisariaqarsorineqarpat, tak. § 52.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq

Kina meeqqamut meeqqanulluunniit oqartussaassuseqarnerisuliamik suliarinnittup nalornissutigippagu, angajoqqaatut akisussaassuseqarneq pillugu inatsit 1. juli 2016-imi Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarpoq. Tassani allasimavoq:

- Angajoqqaat katissimasut aallaavittut ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput.
- Ataataasup ataataanera akuersinikkut eqqartuussutikkulluunniit aalajangersarneqarsimangippat meeqqap inunngornerani angajoqqaat averusersimappata anaanaasoq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarpoq.
- Angajoqqaat katissimangitsut ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput, tamanna pillugu isumaqatigiissuteqarnertik Naalagaaffiup sinnisuanut nalunaarutigigunikku.
- Aamma angajoqqaat meeqqap inunngornissaa qaammatinik qulinik sioqqullugu inuit allattorsimaffianni najugaqatigiittut nalunaarsorsimagunik aammalu angutip ataataanera akuersinikkut eqqartuussutikkulluunniit aalajangersarneqarsimappat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput.
- Taamaattoqanngippat anaanaasoq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqassaaq.

Aalajangiinerit naammagittaalliuillu

- Pisortat ingerlatsineranni suliasat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq

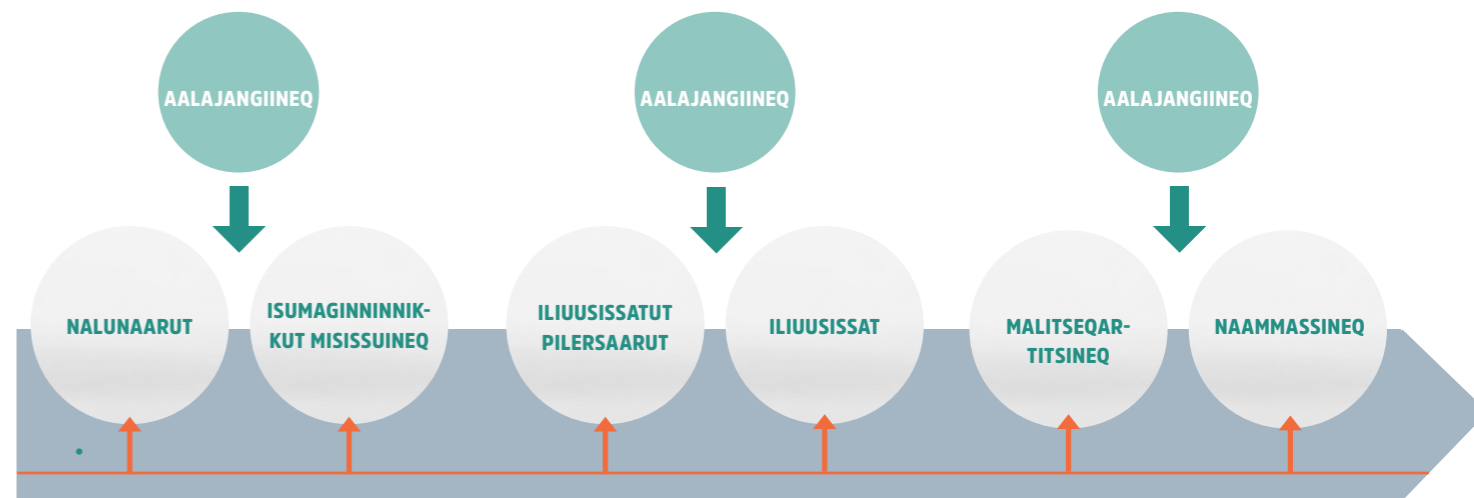
Aalajangiinerit

Meeraq pillugu suliami ingerlaavartumik aalajangiisoqartarpoq. Suliami qanoq ilisukkut aalajangiisoqartassanersoq, matuma kinguliani takussutissiarineqarpoq. Assersuutigalugu isumaginninnikkut misissuisoqarnissaanik aalajangiineq, ikorsissuteqarnissamik aalajangiineq aammalu suliniutit allanngornerini aalajangiineq. Aamma tassaasinnaavoq ikorsissuteqarnissap itigartinneqarnissaanik kommunalbestyrelsip aalajangiinera.

Inatsisip tungaanit isigalugu aalajangiineq tassaavoq allagaat (ingerlatsinikkut allagaat), tassa pisumi pineqartumi suna eqqortuunersoq aalajangersarneqaaqqullugu oqaaseqaat imaluunniit kommunalbestyrelsip aalajangiinera.

Ikorsissutissat pillugit kommuni aalajangiitinnagu angajoqqaat tusarniarneqaaqqaassapput. Tusarniaanerup siunertaraa paasissutissat kommunimit pissarsiarineqartut imaluunniit suliamik suliarinninnermut atatillugu tiguneqartut eqqortuunerannik tamakkiisuunerannillu qulakkeerinninissaq. Tamatumunnga tunngaviuvoq peqataasut akuutinneqartuarnissaannik aammalu paasissutissat eqqortuuneri attanneqarsinnaanerilu misissoqqaarnagu, aalajangiinissamut kommunip paasissutissanik atuinngisaannarnissaanik kissaateqarneq.

Eqqaamallugu aalajangiisoqarnissaa sioqqullugu suliamik suliarinnittup pinngitsoorani meeraq pinerit tamaasa oqaloqatigeqqaassammagu. Meeqqamik oqaloqateqarnermi immikkut siunertarineqartoq tassaavoq suliniutissanut kommunip aallartinniagaanut meeqqap isumaata paasinissaa.

Aalajangiineq makku allaaserineqarnerannik imaqartariaqarpoq:

- Inerpera (assersuutigalugu nalunaaruteqartoqarnera tunngavigalugu inatsimmi § 19 naapertorlugu isumaginninnikkut misissuineramik aallartitsinissap aallartinneqarnissaanik aalajangertoqarpoq)
- Tunngavilersuut (sooq taama inerpeqatoq? Assersuutigalugu kommunimit pingaartinneqarsimapput ilaqtariinni aaqqiagiinngittarnerup annertunera aammalu atuannngittuukulasoqarnera)
- Peqataasunik tusarniaaneq (inerpera angajoqqaatut oqartussaassuseqartumit qanoq isumaqarfigineqarpa?)
- Pisussat (pilersaarut) (assersuutigalugu isumaginninnikkut misissuinerup imarisai, suliniuteqarnerluunniit)
- Naammagittaaliornissamut ilitsersuineq (aalajangiineq qanoq naammagittaaliutigineqarsinnaanersoq)

Aalajangiinerup allaganngorlugu piginera uppersaatitut pingaarteqarpoq aammalu journalimi allassimassalluni qanga aalajangiisoqarsimanersoq, aalajangiineq qanoq isumaqarnersoq, qanga nalunaarutigineqarsimanersoq aammalu qanga atuutilernersoq.

Innuttaasoq oqaasiinnartigut qinnuteqarpat aalajangiinik-kullu innuttaasoq tamakkiisumik taparserneqanngippat, aalajangiinerup tunngavii allaganngorlugu pinissaa innuttaasup piumasaqaatigisinnaavaa.

OBS Naammagittaaliutit

Aalajangiisoqarnerani naammagittaliornissamut periarfisaq pillugu suliassamik suliarinnittup, innuttaasoq pinerit tamaasa paasissutissavaa. Naammagittaaliornissamut ilitsersuutit allaganngorlugu tunniunneqartarnissaa kaammattuutigineqarpoq.

Kommunip oqaasinngorlugit allaganngorlugillunniit isumaginninnikkut aalajangiineri, inuttaasumit/angajoqqaamit aammalu meeqqamit 15-it sinnerlugit ukiulimmit naammagittaaliutigineqarsinnaapput. Taakku assersuutigalugu tassaasinnaapput makku pillugit aalajangiinerit:

- Meeqqamut tapersiissutinut aalajangiinerit (suliniutit, assersuutigalugu nammineq atugassat atisat tungit il.il. akilerneqarnissaat)
- Meeqqamik inissinissaq / pinngitsaaliissummik inissinissaq
- Innarluuteqarnermut atatillugu ikiorsiinissamik itigartitsineq

Naammagittaaliut aalajangiinermit sapaatit akunneri arfinil-lit qaangiutsinnagit, Isumaginninnermi Naammagittaaliortarfimmut tunniunneqarsimassaaq. Isumaginninnermi Naammagittaaliortarfik isumaginninnerup iluani qulluinerulluni inissisimavoq. Isumaginninnermi Naammagittaaliortarfup aalajangiineri inaarutaasumik aalajangiinerupput, taamaatumillu allaffisornikkut oqartussamut allamut naammagittaaliutigineqarsinnaanatik.

Piffissaq suliassamik suliarinniffik, tassa innuttaasup allagaa-ta akineqannginnerani imaluunniit suliama aalajangiisoqannginnerani piffissaq atorpeqartoq pillugu naammagittaali-utit ombudsmandimut nassinneqassapput.

Meeqqap pinngitsaaliissummik inissinneqarnissaanik aalajangiinerit kisiartaallutik eqqartuussivimmud tunniunneqarsinnaapput.

Suliamik suliarinnittoq Isumaginninnermi Naammagittaaliortarfup nittartatagaani aua.gl/da/klage/social/Social-klagesideni mi annertunerusumik paasisaqarsinnaavoq. Isumaginninnermi Naammagittaaliortarfup aalajangiineri tunngaviusut aammalu nunatsinni kommuninit tamanit malinneqartussat, nittartakkami aamma pissarsiarineqarsinnaapput.

Nipangiussimasussaataaneq

Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8, 13. juni 1994-meersumi §§-it 27, 28 aamma 29 naapertorlugit.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi nr. 306, 30. april 2008-meersumi § 50.

Nipangiussimasussaataaneq paasissutissanillu ingerlatiseqqittarneq pillugit maleruagassat, naatsumik oqaatigalugu isumaqarput; pisortani atorfeqartutut suliassanik suliarinnittutut nipangiussimasussaataaneq atuummat, taamaattorli pisut ilaani paasissutissanik ingerlatitseqqittusaatitaalluni.

Tamanna aallaavittut ima isumaqarpoq: Pinerluttulerinnermi inatsimmi § 50, imm. 3 naapertorlugu paasissutissaq, isertuussassaasoq inatsisikkut imaluunniit allamik atuuttumik aalajangersakkakut taamaattussatut oqaatigineqarsimappat imaluunniit pisortat inuinaalluunniit soqutigisaat isumagiullugit isertuuttariaqarpat pisortat ingerlatsivianni suliaqartoq nipangiussimasussaataavoq. (tak. suliassat suliarineqartarnerannut inatsimmi § 27) Tamanna isumaqarpoq:

- Suliamik suliarinnittoq paasissutissanik inuummut tunngasunik isertuussasanillu sulinerminut atatillugu paasissaminik isertuussimassaataasoq, taamaattorli pisut ilaani paasissutissanik ingerlatitseqqittusaatitaalluni.
- Suliamik suliarinnittoq paasissutissanik ingerlatitseqqikkuni, paasissutissat suut inuummut tunngasuunersut – aammalu paasissutissat suut isertuussasaanersut immikkoortissagai.
- Paasissutissat inuit ataasiakkaat inuttut atugaannut tunngasut, maleruagassatut pingaarnertut isigisalugu ingerlateqqeqqusaanngillat. Inuit inuuneranni paasissutissat mianernartut tassaapput paasissutissat nagueqatigiinnut sunut ilaaneq, upperisamut, kinguaasiutinut, politikikkikkut inissisimaneremut, atornerluiner-mut, pinerluuteqartarnermut, peqqissutsimut, ilaqutariit inuunerannut assigisaannullu tunngasut.
- Angajoqqaat akuersisimappata oqartussaasullu allat paasissutissanik pissarsiniarsinnaatitaappata paasissutissat immikkut ittumik ingerlateqqinneqarsinnaapput.

Paasissutissanik isertuussassanik ingerlatitseqqittarneq

Paasissutissat isertuussassat oqartussat aalajangiinissaannut aalajangiisuusumik pingaarteqarunik ingerlateqqinneqarsinnaapput. Tamatumani pineqarput ateq, najugaq, ukiorisat aamma suaassuseq pillugit paasissutissat.

Aamma tassaasinnaapput angajoqqaatut oqartussaassutisip kimit tigummineqarnera, ilaqutariit inuuniarnikkut qanoq ittunik ajornartorsiuteqarnerat, meeqqap inuuniarnikkut ajornartorsiutit pissutigalugit qanoq ittunik immikkut ikiorsi-issuteqarfigineqarnera, atuarfiup meeqqamut tunngasumik sulianiarnerani angajoqqaat tapersersuisinnaannginnerat pillugit paasissutissat. Assersuutitut nalunaarsukkat tamakkiisuunngillat.

Inuummut tunngasumik paasissutissat assigalugit paasissutissat isertuussassat ingerlateqqinneqarsinnaapput angajoqqaat akuersisimappata aammalu oqartussat allat paasissutissanik pissarsiniarsinnaatitaappata.

Oqartussat allat paasissutissanik pissarsiniarsinnaatitaappata

Oqartussat allat paasissutissanik suliassat suliarineqartarnerannut inatsimmi § 28, imm. 1-imi taaneqartunik politiinut imaluunniit oqartussanut allanut pinerluuteqarnissamik pinaveersaartitsiniarluni suleqatigiinnermut peqataasunut ingerlatitseqqissinnaapput, pinerluuteqarnissamik pinaveersaartitsiniarluni, suleqatigiinnermut ingerlatitseqqinnissaq pisariaqartutut isigineqarpat.

Suliassat suliarineqartarnerannut inatsimmi § 29, imm. 1-imi pinerluuteqarnissamik pinaveersaartitsiniarluni suleqatigiinnermut atatillugu, paasissutissiissutigineqartut pinerluttoqarsimanerani suliassat paasiniarneqarnissaat siunertaralugu ingerlateqqeqqusaanngillat.

Suliassat suliarineqartarnerannut inatsimmi § 29, imm. 2-mi taaneqarpoq suliffeqarfiit immi pigisut, pisortanik isumaginninnermut ilinniartitaanermullu suliassaqaarfiit iluanni suliaqartut pinerluuteqarnissamik pinaveersaartitsiniarluni suleqatigiinnermi ilanngunneqarpata paasissutissat imm. 1-mi taaneqarsimasutut annertutigisut oqartussat suliffeqarfiillu akornanni paarlaateqatigiissutigineqarsinnaasut. Suliassat suliarineqartarnerannut inatsimmi § 29, imm. 3-mi allassimavoq oqartussat suliffeqarfiillu pinerluuteqarnissamik pinaveersaartitsiniarluni suleqatigiilersut imm. 1 aamma 2 malillugit paasissutissanik ingerlatitseqqinnissaminut pisussaaffilerneqanngitsut.

Aamma takukkit meeqqanik taperseruinnermut inatsimmi §§ 51 aamma 52. Pinaveersaartitsiniarluni sulinermi paasissutissanik ingerlatitseqqittarnermut, kiisalu suliassamut il.il. atugassatut paasissutissanik paarlaasseqatigiittarnermut tunngasut.

SKABELONI **Upalungaarsimaneq**

Kommunalbestyrelse meeqqanut inuusuttunullu, ataqatigiissumik ilusilersukkamik politikiliussaaq, kiisalu pinaveersaartitsinermit sillimanissamut, siusissukkat paasisaqarnissamut, meeqqat inuusuttullu sumiginnarneqarsimasut suliamik suliarinnittarnermik, kiisalu meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqassatillugit isumaginninnikkut nakkutilliinermit upalungaarsimasussanik pilersitsinikkut, meeqqanik taperseruinnermut inatsimmi § 36 imm. 3 malillugu naammassineqarnissamat.

Taannalu kommunip nittartagaani tamanut saqqummiunneqassaaq, sivisunerpaamillu ukiut sisamat allortarlugit iluarsaateqqinneqartassalluni. Upalungaarsimalluarnissami pineqarpoq sumiginnarneqarsimasut suliamik, kommunimit qanoq pinaveersaartinneqarnermut, paasineqartarnermut suliarineqartarnermut.

Sumiginnarneqarsimasut suliamik pinaveersaartitsinermit, siusissukkat paasissutissanik suliarinnittarnermilu upalungaarsimaneq:

- Iliuseqarnissamut, piginnaatitaaffinnut aalajanginissamilu kikkut aqqusaarneqarnissaanik ilitsersuutitnik erseqqissunik tikkuussissaaq
- Suliassamut amerlasuutit pisariusartumut suliarinninnermut tunngatillugu suut tamarmik eqqaamaneqarnissaanut puigugaqannginnissamullu qulakkeerinnissaaq
- Politiit suliassamik isumaginninneranni isumaginninnikkut suliassap puigorneqannginnissanik qulakkeerinnissaaq
- Meeqqap qitiutinneqarnissanik qulakkeerinnissaaq
- Piffissamut qanittumut pisariaqartumik ikiorsiisoqarnissanik qulakkeerinnissaaq
- Meeqqamut aammalu ilaqutariinnut tunngatillugu ikiorsiissutit qanoq ittut atorineqarnissaanik allaaserinnissaaq.

Upalungaarsimanermit periusissiaq kommunip nittartagaani tamanut saqqummiunneqassaaq, sivisunerpaamillu ukiut sisamat allortarlugit iluarsaateqqinneqartassalluni.

§ 36 naapertorlugu meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissiinnissap tungaanut isumaginninnikkut nakkutilliinermit upalungaarsimanissamut pilersaarummi nalunaarneqassaaq, meeraq sumi tigummigallarneqarsinnaanersoq. Aamma takuuk kapitali 5 iliuusissatut pilersaarut iliuusissallu pillugu, immikkoortumi isumannaallisakkami inissiinermit, tassangalu ilanngullugu tigumminnikkallartussani tigummigallarneqarnermut tunngasut.

2. Peqataatitsineq

Meeqqat tapersoruineqarnissaanut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi § 43 aamma Meeqqat tapersoruineqarnissaanut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 16, 8. november 2017-imeersumi § 10 meeqqamik oqaloqatiginninnermut tunngasut

Kapitalimi pineqarpoq suliap suliarineqarnerani meeqqap, ilaqqat aammalu inuit sulisullu attaveqarfigisartakkat peqataatinneqarnissaasa pingaarteqarnera. Meeqqap ilaqqat ilaqutariussusertik nalunnginneruaat, taamaattumillu atukamik nassuiarnerannut aammalu meeqqap qanoq ikiorneqarnissaanut anguniagassiornermi peqataatinneqassapput. Suliamik suliarinnittup annertuumik pisussaaffigivaa, meeraq kiisalu ilaqutaasut suliamut peqataatinnissaat kiisalu paasitinnissaat, suna pillugu, kommunip meeqqap atungarisaanut ineriartorneranullu isumakuluuteqarnerisooq.

Taamaattumillu suliap ingerlanera tamaat, peqataatitsinissamut, pitsaasumik atugassaqaartitsinissaaq suliassamik suliarinnittup isumagissavaa. Tamanna assersuutigalugu pinnaavoq meeqqap, ilaqqat attaveqaatillu ataatsimiinnissami peqataanissamut qaaqquneqarnerisigut aammalu, susoqarneranik, sunalu pillugu taama pisoqarneranik oqalut-tuuttuassallugit, meeqqap ilaqutaasullu paasisinnaasaannik. Meeqqamik ilaqqatillu suleqateqarneq ingerlalluarpat, tamanna meeqqap ulluinnarni inuunerani ajunngitsumik ingerlanissamini atugassaannik eqqissisimanissaanut toqqissimanissaanullu namminermi pilersitseqataasinnaavoq, tamatumalu peqatigisaanik angajoqqaanut tunngatillugu ataavartumik attaveqarnerup pilersinneqarnissaanut peqataataasinnaalluni.

Meeqqamik peqataatitsineq

Meeqqat tapersoruineqarnissaanut inatsimmi § 2-mi allassimavoq aalajangiinerit meeqqamut ajunnginnerpaasussaaq aallaavigalugu aalajangiinerusassasut. Nangilluni allassimavoq meeqqamut tunngasuni pissutsini tamani meeqqap nammineq isumai pingartinneqassasut aammalu meeqqap ukiuunut perorsimassusianullu pissusissamisoortumik eqqarsaatiginnittoqassalluni.

Meeqqap isumaata paasinissaanut suliamik suliarinnittog assigiinngitsunik periarfissaqarpoq. Tamanna ilaatigut pinnaavoq meeqqap oqaloqatigineqarneratigut, aammali attaveqaatit peqatigalugit ataatsimiittoqarnerani meeqqap peqataanissaata qulakkeerneqarneratigut imaluunniit ilaqutariinnik aqqutissioqatigiissitsinermit meeqqap peqataatinne-ratigut.

Suliamik suliarinnittup akisussaaffigivaa naliiiffigissallugu, suliani ataasiakkaani qajassuussisumik mianerinnittumillu, meeqqap isiginnittaasaa isumaalu pitsaanerpaamik ersersinnissaat.

Qanoq ilisukkat qanorlu meeraq peqataatinneqalissava

Suliap ingerlanera tamaat meeraq peqataatinneqassaaq. Nalunaaruteqarnermik tigusaqartoqarpat meeraq oqaloqatigineqassanersoq isummerfigineqassaaq. Kiisalu isumaginninnikkut misissuinerup aammalu iliuusissatut pilersaarutit suliarineqarnerannut atatillugu, meeqqap oqaloqatigineqarnissaa inatsimmi piumasaqaataammat. Taamatullu suliamik suliarinninnermi aalajangiisoqarnissaa sioqqullugu meeqqap oqaloqatigineqarnissaa piumasaqaataavoq.

Meeqqamik oqaloqatiginninnerit

- § 43. Kapitalini 7-8-9-ni aalajangersakkat naapertorlugit meeqqamik ikorsiinissamik suliniuteqarnernik kiisalu kapitali 11-mi aalajangersakkat naapertorlugit ikorsiinissamik suliniuteqarnernik unitsitsinissamik aalajangiisoqalersinnagu, meeraq oqaloqatigineqaaq.
- Imm. 2. Meeqqamut pitsaanerpaasusaaq orniginarpat, oqaloqateqarneq angajoqqaatut oqartussaasoq akuersiteqqaarnagu najuutsinnaguluunniit pisinnaavoq.
- Imm. 3. Oqaloqatiginnissaq pinngitsoortinneqarsinnaavoq meeqqap perorsimassusia imaluunniit oqaloqatigiinnerup ingerlanneqarnissaanut suliap qanoq ittuenerata aalajangiisumik oqaloqatiginnissaq pissanngitsutut isikkoqartippagu. Oqaloqatigiinneq naammassineqarsinnaanngippat, aalajangiinissatut eqqarsaatigineqartumut meeqqap isumaa allatut iliornikkut pissarsiarinarneqassaaq.

Meeqqanut taperseruinermi inatsimmi piumasaaqataavoq, aaliangiisoqarnissaa sioqqullugu tamatigut meeraq oqaloqatigineqaaqassasoq.

- Ikorsiissutiniq immikkulluunniit ittumik ikorsiissutiniq aallartitsinissaq. (Assersuutigalugu oqilisaassilluni inissiineq imaluunniit perorsaanerme allatigut taperseruiineq)
- Ikorsiissutiniq unitsitsinissaq.

Meeqqamik oqaloqatiginninnermut atatillugu, meeraq makku pillugit paasisutissinneqassaaq.

- Ikorsiissutiniq aallartitsinissaq pillugu, kommunalbestyrelsiq aalajangiinissaminut pisussaaffeqarneranik
- Naammagittaalliornissamut periarfissamik

Meeqqamik oqaloqatiginninnissap piareersarneqarnissaani eqqumaffigissat

Suliammik suliarinnittup oqaloqatiginninnissamik piareersaanissaa pingaaruteqarpoq. Suliammik suliarinnittup makku isumaliutigisinnaavai:

- Suliammik suliarinnittup, meeqqamik oqaloqatiginninnera qanoq isikkoqassava? Meeqqamik oqaloqatiginninnera assigiinngitsuupput, suliammillu suliarinnittup isumaliutigisariaqarpaa suliasaq sunaanersoq. Oqaloqatigiinneq paasisutissiiffusoq pineqarpa? Taperseruiilluni oqaloqatiginninnerua? Suliarinninnissaq siunertaralugu oqaloqatigiinnerua? Imaluunniit misissuilluni oqaloqatigiinnerua?
- Meeqqamik oqaloqatiginninnissaq angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq meerarlu suleqatigalugit piareersarneqartariaqarpoq. Oqaloqatiginninneq angajoqqaat akuersisinnagit aamma ingerlanneqarsinnaavoq, tamanna meeqqamut pitsaanerpaappat.
- Suliarinnittup isummerfigissavaa oqaloqatiginninneq sumi tulluurtumi ingerlanneqassanersoq. Oqaloqatiginninneq meeqqap atuarfiani imaluunniit paaqqinniffiani – imaluunniit allami meeqqap toqqissisimaffigisaani ingerlanneqarsinnaavoq.
- Suut apeqqutigineqarnissaat suliammik suliarinnittup ilisimariissavaa aammalu apeqqutip pineqartup suna pillugu meeqqamut apeqqutigineqarnera tamatigut nassuiarsinnaajuassallugu.
- Meeqqalluunniit ajoquserneqarneqarsimanerminut tunngasoq qaqikkaluarpagu, itisiliinnginnissaq suliammik suliarinnittup mianersuulluinnartariaqarpaa. Suliammik suliarinnittumut pingaaruteqarpoq ilisimassallugu, oqaloqatigiinneq katsorsaanerunani misissuinerullunilu qulaajaanersoq. Katsorsaalluni oqaloqatigiinneq katsorsaasumik tarnilluunniit pissusianik ilisimasaqartumik kingusinnerusukkut ingerlanneqarumaarpoq.

- Suliammik suliarinnittup, meeqqap oqaluttuarisai, assuarlerlugillu tupassutigissanngilai. Oqaatsilli timikkullu ersersitat atorlugit suliammik suliarinnittoq meeqqamut akuersaartumik paasinnittumillu pissuseqassaaq. Aamma suliammik suliarinnittup meeqqap angajoqqaavi eqqartornerlussanngilai imaluunniit meeqqap oqaluttuarisai pissutigalugit siumoortumik assuarlissanagit.
- Meeqqap eqqarsaatai, paasinninnera, isummertarneri pissusialu, suliammik suliarinnittup ammaffigissavai. Matumani pingaaruteqarpoq, meeqqap kissaatini namminerlu piumasassini aqutitigalugu, nammineq ulluinnarisaminik sunniinnaatitaanerata eqqumaffiginnissaa. Isummaminik anitsisinnanani/oqaasinngortitsisinnanani meeqqap pisinnaatitaaffigaa, taamaattorli pisussaaffiginagu. Meeqqalli ersersitai, qimerluusutut isigalugit paasiniarnissaat suliammik suliarinnittup pisussaaffigaa.
- Suliammik suliarinnittutut, meeqqap isiginninneranik paasinninneranillu, suliammik suliarinnittoq, meeqqamut paasinnissinnaaneq takutissavaa. Pineqartoq, tassanngilaq paasisutissanik "eqqortunik" amerlanerpaanik meeqqamut pissarsinissaq, imaluunniit pissutsinik suliamut tunngasumik pissarsinissaq, pineqartorli tassalluni ajornartorsiummi pineqartumi meeraq immi-nut qanoq paasinersoq, misiginersoq eqqarsarnersorlu pillugu ilisimasaqalernissaq.
- Oqaloqatigiinnerup ingerlanerani meeqqap apeqquteqarsinnaanerata inissaqartinnissaa pingaaruteqarpoq. Meeqqamik oqaloqateqarnermi, meeqqamik taperseruinissamut aammalu meeqqap paatsiveerunnartutut sapernartutullu isigisaata paasinartunngortinneqarnissaanut periarfissiuussisoqarsinnaavoq. Tamatumani sulisoq meeqqap inuunerani pingaarutilimmik peqataavoq.
- Suliammik suliarinnittutut inussiarnersuunissaq, erseqqarissumik pissuseqarnissaq, ammasuunissaq, naammagittarsinnaassuseqarnissaq, misigissutsinik ilisarinnillunilu paasinnissinnaanissaq aammalu meeqqap ukiuinut nallersuussinnaanissaq pingaaruteqarpoq.

Meeqqamik oqaloqatiginninnermi ingerlariaasiusinnaasoq

1. Piffissaq piareersarfiusoq (oqaloqatigiinnerup nalaani uippakajaarsinnaaneq paatsiveerusimaarsinnaanerlu pingitsoortinniarlugit suliamik suliarinnittup piareersarnissaa pingaaruteqarluinnarpoq). Suliamik suliarinnittoq:

- Oqaloqatiginninnissaaq sioqqullugu piareersassaaq, taamaaliornikkut uippakajaanilu nukissaqarnerussalluni.
- Inummut meeqqap toqqissisimaffigisaanut (meeqqap ilagiumallugu toqqarsimasaanut) ilitersuissaaq
- Meeraq pillugu paasissutissanik katersissaaq (soorlu paasissutissat, nalunaarutit, suliamut tunngatillugu allagaatit)
- Apeqqutissatit immikkoortiterlugit allattorlugit.
- Inip akornusersuiffiunngitsup sianerfigineqarsinnaanngitsulluunniit atorineqarnissaa isumannaarlugu.
- Pappiaqqat, qalipaait, bamse, oqaloqatiginninnermi atuakkat siunertamut atorineqartussat piareerlugit.

2. Attaveqatigiinnermik pilersitsineq (meeqqamik attaveqalersimatinnani suliamik suliarinnittoq ingerlaqqis-sanngilaq). Suliamik suliarinnittoq:

- Meeraq tikilluaqqussavaa oqarlunilu; "Naapinnerit nuannaarutigaa". (Meeqqap siullermik oqaloqatiginninnerippagu imaluunniit tamatumunnga assingusumik suliamik suliarinnittumik allanilluunniit oqaloqateqarta-reersimappat).
- Imminut ilisaritissaaq sunillu suliaqarnini oqaluttuaralugu.
- Meeqqap qanoq inneranik aperissaaq, assersuutigalu-

gu ima aperinikkut: "Pissangavit?" Meeqqap timiminik pissusilersuutai, eqqarsaatai, timia, misigissusai, pissusilersonera takussallugit. Meeraq eqqissisassallugu ulluinnarnilu atugaanik assersuutigalugu atuarfimmu, sunngiffimmu, ikinngutinut tunngasunik apersoner-atigut.

3. Aallartisarnermi periutsit (suliamik suliarinnittoq tamani isiginnissaaq oqaloqatigiinnermillu aaqqissuussaasumik ingerlatsissalluni). Suliamik suliarinnittoq:

- Suliasaminik meeqqamut paasiuminartumik nassuiaassaaq.
- Assersuutigalugu oqassaaq, nalunaarummik tigusaqartoqarsimasooq, taamaattumillu meeraq, suliamik suliarinnittumit oqaloqatigerusunneqartoq.
- Oqassaaq suliamik suliarinnittup angajoqqaat oqaloqatigereersimagai.
- Ernumaneq pissutigalugu, meeqqap qanoq innerata misissuiffiginissaa pingaaruteqartoq ilisimassavaa.
- Apeqquteqartassaaq (aallaaviussaaq meeqqap akissuteqarnissaanut periarfissiisunik ammasunik apeqquteqartarnissaaq, oqaloqatigiinnerli ajornaku-soorpallaarpat aamma misigissutsinik ilaqarpallaarpat apeqqutit matoqqasut, meeqqap aappimik naamimillunniit akinissaanut periarfissiisut apeqqutigineqarsinnaapput.
- Meeqqamut nassuiaassaaq meeqqap ilumoortumik nassuiaanissaa pingaaruteqartoq. Tassa pisimasunik eqqortunik oqaluttuarnissaa meeqqallu sallu atussanngikkaa.

Eqqaamassallugu nalunaarutiginninnermi kinguaassiutigut innarlerneqarneq pineqarpat, suliamik suliarinnittup maanakkut susoqalernersoq meeraq nassuiaatissammangu

- killisiuineq politiinit ingerlanneqassaaq.
- suliamik suliarinnittup qulakkiissavaa, meeraq ajunnginnersooq
- suliamik suliarinnittoq "inissisariaqartoq utaqqiisaasumillu peerallartariaqartoq, meeraq illersorniarlugu.",
- misissuinerup ingerlanneqarnerani meeqqap anaaminut ataaminullu angerlarsinnaannginnera
- Meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissiineq isumaqarpoq, meeqqap inuunerani avisaartinneqarneq sakkortunerpaaq, meeqqamut misigitinneqartartoq. Naak inissiineq tunngavissaqarluaraluartoq, meeqqamut nalaataasarpooq sakkortoq, taamaattumillu tamanna pillugu ikiorneqassalluni.
- Meeraq eqqissisimangitsutut isikkoqarpat aamma oqarumangippat, akiumangippat imaluunniit ersisutut pissuseqarpat oqaloqatigiinneq unitsinneqassaaq, sammineqartorlugu unitsikkallarlugi. Periaatsinik allanik soorlu, oqaloqatigiinneq pillugu atuakkanik, inuusaq bamse aqqutigalugu apersuineq akissussinerillu atorineqarnerisigut, imaluunniit ulluinnarni sammisartakkanik allanik eqqartuilluni. Meeraq toqqissisimaleqqippat oqaloqatigiinnermik sammisamik uterfigineqassaaq.
- Meeqqap pisariaqartitsinera naapertorlugu unikkallartoqartassaaq – nipangersimaneq aamma ajunngivipooq – inissaqartitsissaaq. Meeqqamik pinngitsaaliilluni akitsitsiniaasoqassanngilaq.

4. Naggasiineq (naggasiinerup pitsaasumik meeqqamit misigineqarnissaanik isumaginninnissaaq)

- Oqaloqatigiinnerup eqikkaavigineqarneranik suliamik suliarinnittoq suliaqassaaq.
- Illit akissutigisartut allatara ilumoortuaa - eqqunngila?
- Meeraq ilassutissaqarpa?
- Allattukkat sumut atorineqarnissaanik meeraq oqaluttuutissavaa.
- Oqaloqatigiinneq meeqqap qanoq misigineraa pillugu, meeraq aperissavaa. "Ajunngitsutut – artornartutut". Meeqqamut artornarsimappat, suliamik suliarinnittup nassuiaatiginnissavaa, oqaloqatigiinneq meeqqamut pisariaqarlunilu pingaaruteqarsimasooq aammalu meeqqamut qanoq pitsaanerulersitsoqarsinnaanersoq paasinarlugu anaana/ataata suliamik suliarinnittumit oqaloqatigineqassasut.
- Meeqqamut nassuiaassallugu pisuussuteqanngimmat, illersorneqarnissaminut ikiorneqarnissaminullu piginnaatitaaffeqarmat.
- Nalilissavaa meeqqamik oqaloqateqaaqqinnissaaq isumaqatigiissutigineqassanersoq.
- Assersuutigalugu oqaloqatigiinneq pillugu meeqqap qutsavigineratigut meeqqamillu oqaloqatigiinnerup ajunngivissimaneranik oqarfigineratigut kusanartumik naggasiissaaq. (Meeraq maanna atuarfimmu utissaaq aamma anaanaavit/toqqissisimaffippit ingerlaqatigissavaatit).

Meeqqamik oqaloqatiginninnermi angajoqqaat atuuffiat

Meeraq kisimiitillugu imaluunniit angajoqqaat peqatigalugit oqaloqatigineqarsinnaavoq. Pisuni ataasiakkaani nalilerneqassaaq suna meeqqamut pitsaanerpaallunilu mianerinninerpaanersoq, taamatullu nalilerneqassalluni meeqqap isumaa qanoq ililluni oqaloqatiginninnermi pitsaanerpaamik ersersineqarsinnaanersoq.

Oqaloqatigiinnerup angajoqqaat peqataatinnagit ingerlanerqarnissaa pitsaanerussasoq nalilerneqarpat, oqaloqatigiinnissaq sioqqullugu pingaaruteqarpoq suliamik suliarinnittup angajoqqaat oqaloqatiginerisigut ilisimatissagai, oqaloqatigiinnermi suna siunertaanersoq aammalu soq angajoqqaat najuutsinnagit, meeqqap oqaloqatiginissaa pingaaruteqarnersoq. Oqaloqatigiinnerup kingorna, oqaloqatigiinneq qanoq ingerlasimanersoq oqaloqatigiinnermilu suut saqqummersimanersut pillugit, suliamik suliarinnittup angajoqqaat ilisimatittariaqarpat. Angajoqqaanulli ilisimatitsinerni tamani meeqqap isumannaatsuunissaa angajoqqaanullu ilumoorfiginninnera isiginiarneqassapput.

Nakuuserneq kinguaassiutitigulluunniit innarliineq pineqartillugu, tamatumanilu pasitsaassineq angajoqqaanut sammitineqarpat, suliamik suliarinnittup eqqumaffigisavaa oqaloqatigiinneq pillugu angajoqqaat ilisimatineqassanngimmata.

Meeqqamik oqaloqatiginninnissap ingerlanneqannginnissaanut pissutaasinnaasut

Meeqqap ukiui inerisimaneralu pissutigalugit meeqqap oqaloqatigineqannginnissaa pitsaanerussappat oqaloqatigiinneq ingerlanneqassanngilaq. Meeqqamilli oqaloqateqarnissaaq, suliamik suliarinnittumit isummerfigineqarsimasooq, oqaloqatigiinnerullu ingerlanneqannginneranut pissutaasut, allaganngorlugit tunngavilersorsimagai isumaginninnikkut misissuinnermi iliusissamillu pilersaarummi allassimassaaq. Oqaloqatigiinnerup ingerlanneqannginnissaanut tunngavisaqarsimappat, sullissisup isumaginninnikkut misissuinnermini, iliusissamullu pilersaarusiornerni, isumannaassaavaa meeqqap isiginneriaasia aallaavigalugu ikorsiinissaaq. Tamanna assersuutigalugu pisinnaavoq inuit allat – assersuutigalugu meeqqerivimmi perorsaasup imaluunniit ajap/atsap akkaalluunniit/angaalluunniit meeqqap ilisarimallugaasa oqaloqatiginerisigut.

"Illut pingasut"- meeqqamik oqaloqatiginninnermi periuseq

"Illut pingasut" periusiuvoq meeqqamik oqaloqatiginninnermi atorneqarsinnaasoq, tassaallunilu pappiliaq illut pingasut imaqqanngitsut titartarsimaffiat. Illut pingasut pappiliamiittoq meeqqamik oqaloqatiginninnermi tunngavigineqassaaq.

- Illumi siullermi meeqqap ernumassutai inissisimapput,
- Illup aappaani meeqqap nuannarisai inissisimapput. Illu nuannersunik imalik
- Illup pingajuaniippat meeqqap kissaatai. Tassaavoq meeqqap illu sinnattua, meeqqap kissaataanik imalik.

Meeqqap oqaloqatiginerani 'Illut pingasut' atussallugit suliamik suliarinnittup aalajangersimappagu, pitsaaneruvoq meeraq nammineq aalajangiitissallugu, illut iluanni titartaarusunnersoq allakkusunnersorluunniit. Soorunami meeqqap ukiui apeqqutaassapput. Meeqqat anginerit illuni pingasuni ataasiakkaani namminneq allatuinissaminnik toqqaanissaat ilimanarpoq. Meeqqat ilaasa suliamik suliarinnittoq illuni pingasuni ataasiakkaani allatsikkusunnersavaat.

Meeqqat mikinerit oqaloqatiginerini illuni pingasuni ataasiakkaani meeraq nammineq titartaasinnaalluarpoq, tamatumalu peqatigisaanik suliamik suliarinnittoq itisili-issutissanik apeqquteqartassaaq, meeqqallu akissutaanik nammineq atugassaminik allattuilluni.

Illuni ataasiakkaani, meeqqap nammineq oqaaserisimasai allannangornangit, sullissisumit allanneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Oqaloqatigiinnerup naammassinnginnerani, meeqqap ukiui apeqqutaatillugit oqaatsit allatorneqarsimasut suliamik suliarinnittup meeqqamut atuffassissutigippagit pitsaassaaq. Taamalillutik paatsoornerit paasinerlunnerillu pinngitsoortinneqarsinnaapput amerlasuutigullu meeqqap oqaluttuarisimasaanik itisiliinissamat tunngavissiisinaasarluni.

Suliamik suliarinnittut, illut pingasut atorlugit sulingaanni, oqaloqatiginninnermi meeqqamut artornartut, nuannersut kissaatigisallu akornanni noorarsinnaanera iluaqutaasarpoq. Ilungersunartut oqaluuserinerat meeqqamut artornarpallaa-lersoq suliamik suliarinnittoq misigippat, illut ataasiakkaarlugit samminerannut taarsiullugu, nuannersut oqaluuserineqarnerannut nuussinnaneq iluaqutaasarpoq. Tamanna pisinnaavoq meeqqamut nuannaarutaasinnaasut suunerisa imaluunniit siunissami qanoq meeraq kissaateqarnersoq apeqqutiginerisigut.

Suliamik suliarinnittoq misigisimappat, meeqqap ernummatini pillugit oqaluttuarnissaaq ajornartorsiutigigaa, taava periarfissaavoq allarluinnaat, oqaloqatigiinnerup avataaniitut meeqqamut oqaloqatiginnissutigigallarnissaat. Assersuutigalugu nuannersumik misigisaqarsimaneq, pinnguatit nuannarisat pinngussalluunniit nuannersut il.il. suliamik suliarinnittumit apeqqutigineqarsinnaapput.

Oqaloqatigiinnerup naammassinerani, oqaloqatigiinnerup kingorna qanoq pisoqarnissaa meeqqamut oqaluttuarinissa pingaaruteqarpoq. Meeqqap titartagai suliamillu suliarinnittup allattugai sumut atorneqassanersut aammalu tamatuma kingorna suliamik suliarinnittoq kikkunnik oqaloqateqassanersoq (angajoqqaat, ilinniartitsioq, perorsaasooq il. il.).

Meeqqat akisussaaffeqarnerat

Kommunalbestyrelsip meeraq 12-init 17-it angullugit ukiulik, meeqqap akisussaaffeqarnera pillugu oqaloqatiginissaanut aggersarsinnaavaa, meeraq pissusilersornermigut ajornartorsiuteqarpat pissusilersorneraluunniit pitsaanngitsooq ima isikkoqarpat, meeqqap ineriartorneranut, ingerlalluarneranut peqqissusaanulluunniit ajoqutaasinnaalluni.

Meeqqat akisussaaffeqarnerat pillugu oqaloqateqarnissamat aggersaanermi paasissutissat makkununga tunngasut pigineqassapput:

1. meeraq atuannngitsuukulappat imaluunniit atuartaasaneermut pisussaaffeqarnera naammassineqarsimanngippat.
2. meeraq arlaanik sakkortuumilluunniit pinerluttuliorsimappat, imaluunniit
3. meeraq pissusilersornermigut annertuumik ajornartorsiuteqarpat imaluunniit sungiussiniarnermini ajornartorsiuteqarpat.

Meeqqap akisussaaffeqarnera pillugu oqaloqatigiinnerup kingunerissavaa, meeqqap ajornartorsiutaasa qaangerneqarnissaannut iluaqutaasussatut naleqquttunik aammalu siunertamat naammaginartumik naleqquttunik, ersarissumik ataatsimik arlalinnilluunniit pisussaaffiliinermik taasaqarneq.

Meeraq aserorterisimappat, meeqqat akisussaaffeqarnerat pillugu, oqaloqatigiinnerup ilaatut, kommunalbestyrelsip meeraq aserukkap aqqinneqarnissaanut peqataanissaanik piumaffigisinnaavaa, angajoqqaatullu oqartussaassusilik erngerlugu tamatumingna ilisimatineqassaaq. Meerarli aserukkami aqqinnissaanut akiliinissaanik piumaffigineqanngisaannassaaq.

Meeqqanik illersuisut

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi (Meeqqanik tapersersu- inermut inatsimmi) § 44 aamma Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 16, 8. november 2017-imeersumi §§-it 11-13

Meeraq qaqugukkut meeqqanik illersuisumik neqeroorfigi- neqarsinnaanersoq imaluunniit neqeroorfigineqassanersoq

Meeqqanik tapersersuinermit inatsimmi § 44-mi allassima- voq kommunalbestyrelsip suliarinninneranut atatillugu meeqqap inuusuttulluunniit ikiorserneqarnissaanut suli- niuteqarnermik aallartitsinermi, meeqqap inuusuttulluunniit meeqqanik illersuisumit ikiorneqarnissaa kommunalbestyrel- sip neqeroortigisinaagaa.

Meeqqanik illersuisumik angajoqqaatut oqartussaasunit akuerineqanngitsumik toqqaasoqarsinnaavoq. Pitsaa- nerussaaq anguniarlugu meeqqap inuusuttuaqqalluunniit soqutigisai tamatigut salliutinneqartassapput.

§ 44, imm. 1-imi aalajangersakkat naapertorlugit meeqqa- nik illersuisoqarnissamik meeraq / inuusuttoq neqeroorfigi- neqarsinnaavoq:

- assersuutigalugu suliamik aaliangiisoqannginnerani, angajoqqaanit akuerineqartumik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissamut tunngatillugu imaluunniit alla- tigut meeqqamut inuusuttuaqqamut ikiorsisoqassatillu- gu, assersuutigalugu tapersersortimik/attaveqaammik peqateqarnissamik.

§ 44, imm. 2 aamma 3-mi aalajangersakkat naapertorlugit meeqqanik illersuisumik meeraq / inuusuttoq neqeroorfigi- neqartussaavoq:

- angajoqqaanit akuerineqanngitsumik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissamik suliami aalajangiisoqanngin- nerani.
- ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi immikkoortotaqar- fimmu isumannaallisakkamut inissiinissamik suliami aalajangiisoqannginnerani. Soorluttaaq meeqqat ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi immikkoortotaqarfimmu isumannaallisakkamut inissinneqartussatut eqqarsaa- tineqartut imaluunniit inissinneqareersimasut, meeq- qanik illersuisoqartinneqassasut.

Meeraq/inuusuttuaq suliami imminut tunngasumi aala- jangiisoqartinnagu, tusarneqarnissamut pisinnaatitaavoq. Assersuutigalugu angerlarsimaffiup avataanut inissiinissamik aalajangiisoqannginnerani isummaminnik saqqummiinis- samut periarfissaqartinneqartussaavoq. Meeqqamut tun- ngasumik suliap suliarineqarnerani meeqqap piginnaatitaaf- fiisa ataqineqarnissaat suliamik suliarinnittup isumagissa- vaa. Meeqqanik illersuisup meeraq pimoorullugu ikiussavaa, suliallu ingerlanerani meeqqap pisinnaatitaaffisaa malin- neqarnissaat qulakkiissallugu, assersuutigalugu, meeqqap suliamut imminut tunngasumut tusarneqarnissaa qulakkiis- salugu. Meeqqanik illersuisumik toqqaaneq angajoqqaatut oqartussaasumit akuerineqartariaqanngilaq.

Meeqqanik illersuisoq meeqqat atugaannut tunngasunik im- mikkut ilisimasaqartuussaaq imaluunniit meeqqanut illersu- isutut pikkorissarsimassalluni. Meeqqanik illersuisutut pikko- rissarsimanissamik piumasaqaat saneqqunneqarsinnaavoq inuk pineqartoq inunnik isumaginnittutut, perorsaasutut, politiit imaluunniit inatsisilerituutut ilinniarsimasuuppat aammalu meeqqanut isumaginninnermullu tunngasumik suliani misillitagaqartuuppat. Meeqqanik illersuisoq, meeq- qamut pineqartumut tunngasumik suliamik ingerlatsisuusi- masoq, suliami pineqartumi illersuisuusinnaanngilaq.

Inuk meeqqanik illersuisutut atorneqarnissamik kissaateqa- runi piareersimaffigissavaa pinerluuteqarsimannginnermut uppersaammik aammalu meeqqanik pinerliisimanngin- nermit uppersaammik tunniussaqaarnissani. Taamaas- illunilu kommunalbestyrelsip akisussaaffigivaa, inuup meeqqanut illersuisunngortinneqannginnerani, pinerluute- qarsimannginnermut uppersaammik meeqqanik pinerlii- simannginnermut uppersaammik pissarsiniarnissaaq.

Suliamut tunngatillugu meeqqanik tapersersuinermit ina- tsimmi § 44 malillugu meeqqamut illersuisussamik kommu- nalbestyrelsi pissarsiorpat, meeqqanut illersuisup pineqar- tup akissarsiasai kommunalbestyrelsimit akilerneqassapput.

Akissarsiaqartitsinermit tunngatillugu isumaginninnermi akissaasersuinermit kaajallaasitaq innersussutigineqassaaq.

Meeqqanik illersuisunut atatillugu, Peqatigiiffik Kalaallit Meerartaat innersuuneqassaaq <http://www.fgb.dk/> aammalu <https://najorti.gl/tapersersuisartunik> taaguute- qartunik "Suliniut Najorti"-mik saqqummiisut. "Najorti oqaatigineqartutut tasiortaavoq ikiortaallunilu"

Angajoqqaat peqataatinneqarnerat

Suliamik suliarinnittup angajoqqaanut taamatullu meeqqa- mut attaveqarnermik pitsaasumik pilersitsinissaa aalajangi- suuvoq. Angajoqqaat suliamillu suliarinnittup akornanni suleqatigiinnermi tunngaviulluinnassaaq. Angajoqqaat peqa- taatinneqartutut misiginissaat aammalu attaveqatigiinneq oqaatsisitigut allakkatigullu paasinartumik paatsuugassaan- ngitsumillu pinissaa.

Angajoqqaanit pisariaqartinneqarpoq, suliamik suliarinnit- tup soqutiginnilluni tusarnaarnissaa aammalu nukissanut ajornartorsiutinullu tunngatillugu qanoq misigisaqarnermin- nik, sunalu meeqqamut ilaqutariinullu pingaaruteqar- nersoq, qulaajassallugu. Angajoqqaat "Ilaqutariit allanit imminnut nalunginnerunerannik" tunngavik aallaavigalugu, ilaqutariit inissisimanerannik aammalu meeqqap inuusut- tulluunniit ulluinnarni inuuneranik ilisimasanik tunniusse- qataasinnaapput. Kiisalu ajornartorsiutinut misissuinermi qulaajarneqartunut suliniutissat suut naleqqunnerannik siunnersuutininik tunniusseqataasinnaapput.

Angajoqqaat meeqqamut, inuusuttumut aammalu ilaqutariit unammilligassaanut nukissaannullu paasinninnerulissap- put, tamannalu ilaqutariit pissusilersuutaasa allanngorneran- nut allatullu iliuuseqartalerannut peqataaqataasinnaa- voq, taamaaliornikkullu ajornartorsiutit nammineq iliuuse- qarfiginissaannut peqataaqataasinnaallutik.

Qaqugukkut qanorlu angajoqqaat peqataatinneqassappat?

Suliap ingerlanneqarnera tamaat angajoqqaat ingerlaavartu- mik peqataatinneqartariaqarput. Nalunaaruteqartoqar- nerani, isumaginninnikkut misissuinermi, iliuusissatut

pilersaarutip suliarineqarnerani kiisalu malitseqartitsilluni ataatsimiinnerni peqataatinneqartariaqarput. Peqataatitsi- neq ataatsimiinnerit aqcutigalugit pisariaqarpoq.

Suliamik suliarinnittup angajoqqaanik ataatsimeeqateqar- nerni tamani ataatsimiinnerup siunertaanik aammalu ataa- tsimiinnerup kingorna qanoq pisoqarnissaanik angajoqqa- nut oqaluttuarnissaa pitsaasuvoq.

Makku sulianik suliarinnittumit anguniarneqartariaqarput:

- suliami qanoq pisoqarnissaanik, suliap ingerlanneqar- nerani qanoq inissisimanissaannik aammalu suliamik suliarinnittup qanoq ilionissaanik ilaqutariit ilisimatinne- qarnissaat
- ilaqutariit kinaassusiata imminillu paasinninnerata aallaaviginissaa, kiisalu ajornartorsiutininnik nukissa- minnillu nammineq oqaasertalersuinissaannik ikior- neqarnissaat
- ajornartorsiutinik suussusersiniaanermi aammalu suliniutissat suunissaasa paasiniarneranni angajoqqaat namminneq isumaliutigisaasa naliliinerisalu ilanngunne- qarnissaat
- ajornartorsiutinik suliniutissanillu, ilaqutariit allaasumik, amerlasuutigut paasinnittarnerannut tusaaniarnissaaq ataqqinninnissarlut
- Ilaqutariit suliamillu suliarinnittup akornanni attaveqa- rnermi (pisortatiguunngitsumik pisortatigoortumillu) pissaanermik oqartussaaneqartumillu atuinerup eqqumaffi- ginissaa isummerfiginissaalu kiisalu ersersinnissaa
- Atortussanik allassimasunik atuinnissaaq (isumaginnin- nikku misissuineq aammalu iliuusissatut pilersaarut, taamaaliornikkut ilaqutariit ilisimasaqarnissaat peqataa- nissaallu tapersersorneqarsinnaammat)
- isumaqatigiisutit aalajangersimasut eqqutsinnissaat

Inuttut attaveqarfinnik peqataatitsineq

Nalunaarummi § 2, imm. 3-mi allassimavoq meeqqamut ilaqutaanullu iliuusissat naleqquttut suunersut isumagininnikkut misissuinerup qulaajarlugillu nassuiassagai. Attaveqarfinni nukissat akuutinneqarnissaannut periarfissat naliliiffineqarnissaat siunertaralugu, meeqqap ilaqutaasalu attaveqarfiinut tunngasut qulaajarneqassapput.

Inuttut attaveqarfiit tassaasinnaapput, aja, angaa, aanaa/aataa, arsarnermi sungiusaasoq imaluunniit ilaqutariit ikinngutaat meeqqamik ilisarissimannilluartoq meeqqallu toqqissisimanarisaa. Tassa suliamik suliarinnittup makku misissornissaat apeqqutiginnissaallu eqqumaffigissavaa:

- meeqqap ilaqutariillu attaveqarfiinut kikkut ilaanersut
- attaveqarfiit nukissanik qanoq ittunik peqarnerisut
- meeqqamut ilaqutariinullu qanoq ikiuussinnaassanersut

Inuttut attaveqarfiit qaqugukkut qanorlu peqataatinneqassappat

Siuliani oqaatigineqareersut isumagininnikkut misissuinerup suliarineqarneranut atatillugu attaveqarfiit qulaajaavineqassapput. Meeqqap ilaqutariillu ikiorneqarnissaanni kikkut peqataatinneqarnissaat naleqquttuunersooq paasinarisinnegareerpat, aalajangiiffineqassaaq sunik ikiuussinnaanersut. Attaveqarfiit ataatsimiisinnegarnerisigut peqataatinnissaat pitsaasuvoq. Ataatsimiinnissaq sioqqullugu paasissutissanik mianernartunik ingerlatitseqqinnissamut angajoqqaat akuersinerannik pissarsiniartoqassaaq, soorluttaaq kikkut ataatsimiinnermi peqataanissaat aammalu suut paasissutissiisutiginneqartussat naatsorsuutiginneqarnerisut pillugit angajoqqaat oqaloqatigineqassasut. Meeqqap ilaqutariillu ingerlalluarnissaanni tapersersuimalluni suliamik ingerlatsinerup immikkoortuini tamani inuttut attaveqarfiit peqataatinneqarnerat pitsaasuusinnaavoq.

Attaveqarfiit siullermeertumik ataatsimiitinneqarneranni makku oqaluuserineqartariaqarput:

- Maannakkut pissutsit aammalu allannguutillu qanoq ittut kissaatigineqarnerisut
- Kissaatigineqartut qanoq anguneqarsinnaanersut
- Kikkut sunik iliuuseqassanersut

Assersuutigalugu aalajangiunneqarsinnaavoq, ulluni aalajangersimasuni ajap meeraq atuariartuuttassagaa, aanaalli meeraq sapaatip akunnerani ulluni aalajangersimasuni paarisassagaa. Peqataasunut tamanut erseqqilluinnassaaq kikkut qanoq iliuusanersut. Tamanna aamma meeqqamut iliuusissat pilersaarummi allanneqassaaq. Attaveqarfiit kingusinnerusukkut ataatsimiinneranni suliniuteqarneq qanoq ingerlanersooq malitseqartinneqassaaq. Tamanna pillugu, kapitalimi malitseqartitsinermut tunngasumi annertunerumik paasisaqarit.

SKABELONI Suliamut ilinniagalinnik attaveqataasunik peqataatitsineq

Isumagininnikkut misissuinerup suliarineqarnerani attaveqarfiit suliamik ilinniagalit akuutinneqassapput. § 2-mi allassimavoq ulluunerani paaqqinnittarfiit, atuarfiit, politiit, peqqinnissaqarfik pisortallu oqartussaasut susasaqartut, meeqqamik angajoqqaavinilluunniit ilisimasaqartut, ilisimasaat pigineqareersut misissuinermi ilanngunneqassasut. Iliuusissat pilersaarutip suliarineqarnerani malitseqartitsinermilu, attaveqarfiit suliamik ilinniagalit akuutinneqarnissaat pitsaasuvoq.

Attaveqarfiit suliamik ilinniagalit tassaapput meeqqamut ilaqutariinullu attaveqartut, soorlu ulluunerani neqeroortini perorsaasut, ilinniartitsisut kiisalu ingerlatsivinni allani sulianik suliarinnittut, politiit kiisalu peqqinnissaqarfik. Sulianik ilinniagalit, peqataatinneqarnerisigut, meeqqamut ilaqutariinullu tamakkiisumik isiginninnissamut, aammalu meeqqat ilaqutaasullu atungarisaannut tapersersuinissamut iliuuseqataasinnaapput..

Qanoq ilisukkut qanorlu, suliamik ilinniagalit peqataatinneqassappat?

Suliamik ilinniagalinnik peqataatitsineq assigiinngitsutigut pisinnaavoq. Taakkununga ilaavoq allaaserinninnikkut paasissutissat, tamatumani isumagininnikkut misissuinermit atugassanik meeraq inuusuttorluunniit pillugu assersuutigalugu ulluunerani paaqqinniffimmit, atuarfiimmit peqqinnissaqarfimmillu paasissutissanik piniarnikkut. Alla tassaavoq attaveqarfiit suliamik ilinniagalit ataatsimiitinneqarnerat aammalu oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinnerat aqcutigalugit attaveqarfinnik suliamik ilinniagalinnik peqataatitsineq.

Attaveqarfiit suliamik ilinniagalit malitseqartitsinermit atatillugu aamma peqataatinneqartariaqarput. Tamatumani ikiorsiinermit aallartitsinerup kingorna meeqqap qanoq ingerlanera pillugu paasissutissiinnikkut, attaveqarfiit suliamik ilinniagalit tapersiisnaapput. Malitseqartitsineq pillugu kapitali 6-imi annertunerumik paasisaqarit.

Suleqatigisat

Suliamik suliarinnittut arlalinnik suleqateqarsinnaavoq. Assersuutigalugu nakuusernermit suliaq pineqartillugu suliamik ilinniagalit atuuffiit suusinnaanerat, ataani allasimasuni assersuusiorfigineqarpoq. Attaveqarfiit suliamik ilinniagalit pisariaqarfiaqatigut peqataatinneqarnissaat suliamik suliarinnittup eqqumaffigissavaa.

Politiit atuuffiat

Suliani nakuusernermit kinguaassititigullu innarliinnermit tunngasuni politiit ingerlaannaq peqataatinneqalissapput. Pinartumik pisut tamakku ilaatigut pisinnaasarput angerlarsimaffimmi meerartaqartumi nakuusertoqaraangat, meeqqap ulorianartorsiortinneqarneranik aamma kinguneqartumik. Isumannaatsuutitsinissaq, eqqissimatitsinissaq torersuutitsinissaq – inatsisit eqqortinneqarnerannik nakkutiginninnissaq aammalu paasiniaannikkut malersuinikkullu inatsisinik unioqutitsisut iliuuseqarfiginnissaat politiit suliasaraat. Assersuutigalugu matuersaaserfiup taarserneqarnissaanut matullu isaariap isumannaallisarneranut ikiuunnermikkut, nakuusertoqaaqqinnissaa politiit pinaveersaartissinnaavaat.

Angerlarsimaffimmi aamma/imaluunniit aappariinni pineqatissiisutaasinnaasumik nakuusertoqarsimasooq ilimagissallugu tunngavissaqarpat nalunaarutiginnittoqarneratigut politiit paasiniaasinnaapput namminerluunniit paasiniaanermit aallartitsisinnaallutik.

Pisortani atorfeqartut allat assigalugit politiit sakkortusisamik nalunaaruteqarnissamik pisussaaffeqarput, meeraq timikkut tarnikkulluunniit nakuuserfigineqartoq imaluunniit allatigut ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsisoq ilisimalerunikkut, taamaattoqarneraluunniit ilimagissallugu tunngavissaqarsorigunikkut.

Meeqqamik paarsinerluttoqarneranik, nakuuserfiginnittoqarneranik kinguaassititigulluunniit innarliisoqarneranik nalunaarutiginninnermit tigusaqartoqarnerani, nalunaarutiginnittoqarnera pillugu politiit ilisimatinneqassapput.

Peqqinnissaqarfiup atuuffia

Inuit nakuuserfigineqartut, peqqinnissaqarfimmi nakorsanit ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsisinnasarpot. Pinartumik pisooqarnerani aammalu nakuuserfigineqarnerup kinguneratut nakorsamik ikiorneqarnissaaq pisariaqartinneqarsinnaasarpot.

Skadestue/napparsimavik

Napparsimavimmi sulisut timikkut ajoqusernerusinnaasut misissussavaat suliarissallugillu aammalu nakuuserfigineqarnerup nalunaarutigineqarnissaa pillugu nakuuserfigineqartoq oqaloqatigisariaqarlugu. Napparsimavimmi sulisut politiitulli periarfissaqarput. Tassa pisariaqartitsisoqarnerani isumagininnikkut oqartussanut attaveqarsinnaapput, soorluttaaq qimarnguinnut assigisaanulluunniit attaveqartitsinissamut periarfissaqartut. Qimarnguinnukaassisulli tassaagajupput politiit. Inuk timikkut innarlarsimappat, naapparsimavimmi nakorsamilluunniit passunneqarnissamik pisariaqartitsilluni, nakuuserfigineqarnerminik oqaluttuarnissaa pinngitsoortinniarlugu, nakuuserfiginnittup pisut ilaanni ilagisinnasarpaa. Nakuusertoqarsimanera pasitsaanneqartillugu nakuusersimasooq ilaqutaasulluunniit nakorsamit anillaqquneqarsinnaapput.

Nakorsaq

Nakorsap nakuuserfigineqarsimasut, misigisaat pillugit oqaloqatigisariaqarpai, ilinniakkanilu tunngavigalugu ilisimasani atorlugit naliliiffigalugu nakuuserfigineqarsimasoq nalaatani pillugu ajornartorsiornersoq ikiorneqarasuarnissaminillu pisariaqartitsinersoq.

Nakuusernerup kingunerisaanik ajoqusernernik ilisimasat pasitsaassalluunniit uppersaasernissaannik nakorsap isumaginnissaa pingaaruteqarpoq, uppersaatimmi kingusinnerusukkut eqqartuussivimmi suliarinninnermi uppersaatit atorneqarsinnaammata. Nakuuserfigineqarnerup nalunaarutigineqarneranut atatillugu uppersaatinik qulakkeerninnissaaq siunertaralugu politiit, nakuuserfigineqartoq qinnuigikkajuttarpaat nakorsamit misissorneqarnissaanik.

Kiisalu nakuuserfigineqarnerup kingunerisaasa katsorsarneqarnissaat pisariaqartinneqarpat tarnip pissusaanik ilisimasalimmut, tarnip pissusaanut nakorsamut allatulluunniit ikorsiinissamut innersuussinissamut, nakorsaq periarfissaqarpoq.

Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinneranni peqataasut

- Atuarfik
- Peqqinnissaqarfik
- Misi
- Politiit
- Pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfik
- Suliffissarsiuussisarfik
- il.il.

Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinneranni paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq

Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinnissaannut Inatsisartut peqqussutaat nr. 14, 1. november 1982-meersoq

§ 3-mi taaneqarpoq oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinnissaanni, minnerpaamik piumasarineqartoq najukkami peqqinnissaqarfup, meeqqat atuarfiata kiisalu isumaginninnermik ingerlatsiviup sinnisaasa, aalajangersimasumik ataatsimeeqatigiittarnissaat malittarisasaqartinneqassasoq, kiisalu imm. 2 naapertorlugu politiit, pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfik, suliffissarsiuussisarfik kiisalu ilaqutariit illuat suleqatigiinnermi peqataatinneqarsinnaasut.

Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinnissaanni siunertarineqarpoq, oqartussaasoqarfiit meeqqat inuusuttullu, innarluutillit kiisalu inuit atugarisamikkut inuutissarsiornikkullu ajornartorsiutillit pillugit suliasat suliarinerini paasissutissanik isummanillu paarlaasseqatigiinnermikkut aalajangiiniarnerminnut pitsaanagerusumik tunngavissaqalisasut, aammalu oqartussaasoqarfiit ataasiakkaat suliniutaat ataqatigiissarneqassasut. (tak. § 4).

Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit pisariaqartitsineq naapertorlugu ataatsimiitsinneqarsinnaapput aammalu suliap ingerlanerani tamarmi oqartussaaqarfinni assigiinngitsuni suliallit ilisimasaasa ilanngunneqarnissaannik isumaliutiginnittuarnissaaq pitsaasuummat.

Attaveqaatit ataatimiitat imaluunniit suleqatigiiffiit sanilliunneqarsinnaasut allat, peqqussut manna naapertorlugu pilersinneqartut, oqartussaasoqarfiit suleqatigiinnermi peqataasut sinnerlugit namminerisaminnik aalajangiisinaassusilerneqarsinnaanngillat. (§ 5 naapertorlugu aalajangisinnaanngillat) Tassa aalajangiisinaasoq tassaavoq kommmunalbestyrelsi.

Kommunimi isumaginninnermut allaffik suleqatigiinnut pilersinneqartunut allattoqarfiussaaq. (tak. § 6) Tamatuma kingunerisaanik kommuni tassaavoq oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit ataatsimiitsinneqarnissaannut

aggersaasussaaq suleqatigiinnermillu pilersitsisussaaq. Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinneranni peqataasut tassaagajuttarput kommunimi pisortat. Tamatumunnga killissarititaasunik kommuni aalajangersaassaaq. Meeqqat ilaquttallu ataatsimiinnerni taakkunani peqataaneq ajorput.

Paasissutissanik paarlaasseqatigiinnermut assersuut:

Meeqqanik inuusuttunillu suliassanik suliarinninnerup siammasissuunissaa pitsaasuunissaalu eqqarsaatigalugit, suliamik suliarinnittup sunik eqqumaffiginnissaa matuma kinguliani assersuusiortigineqarpoq. Meeqqanik inuusuttunillu, aammalu matuma kinguliani Danny pillugu assersuummi, pitsaanerpaamik tapersersuinissami ataqatigiissaarineq paasissutissanillu tunioraanneq qitiulluinnarpoq.

Danny 12-inik ukioqartoq oqaluttuarpoq:

"Taamani sisamanik-tallimanik ukioqarallarama anaanaga ataatagalu akuttunngitsumik imertarput kamaattarlutillu. Amerlanertigut innartinneqareersimasarpunga nipiliornerannilli itertinneqartarlunga. Ersillunga qiasarpunga, tusaarnerli ajorpaannga. Inigatsinnit anisarpunga arpallungalu qimaallunga. Arpassuataartarpunga – ungasissumut illoqarfik qimallugu, tasanilu politiit nanisarpaannga angerlaallungalu. Arlaleriarujussuarluni taama pisoqartarpoq ... (unillatsiarpoq eqqarsarluni – qungujuppoq) Politiit biliinut ilaaneq pik-kugisarpa – (eqqarsarpasippoq) – paasisinnaaviulli politiit angarlaatiinnartarmangga, uffa takusinnaallugu angerlarsimaffitsinni pissutsit qanoq innersut?"

Oqartussaasoqarfiit assigiingitsunik suliallit suleqatigiin-
nerat ulluinnarni sulineq akimorlugu ingerlanneqassaaq,
taamaalilluni nalinginnaasumik sulinerikkut ilaqutariinnik
ilisarismannittut ataatsimoortutik suleqatigiittut pilersinne-
qassallutik, tassanilu sulinerminnik ataqatigiissaarinerikkut
ilaqutariit ataatsimoortumik atugaannik sapinngisamik pi-
tsaanerpaamik qulakkeerillutik. Ataatsimoortutik suleqatigiini
ni peqataassapput suliassaqrfinnit tamaneersut meqqamut
ilaqutariinnullu pingaaruteqartut. Suliassanik suliarinnitoq
ataatsimoortutik suleqatigiinni aqutsisuusaaq, atorfeqarti-
taaninilu malillugu tassaassalluni aalajangiinnaassuseqar-
toq/kommunalbestyrelsi/isumaginninnermut ataatsimittita-
liaq. Ataatsimoortumik suleqatigiit pilersinneqannginneranni
ilaqutariit akuersinerannik pissarsiniarnissaaq akuutinneqar-
nissaallu suliassanik suliarinnittup akisussaaffigaa, amerla-
nertigullu tassaasarluni ataqatigissaarisooq.

Ataatsimoortumik suleqatigiinni ilaasortat allat tassaasin-
naapput ulluunerani paaqqinniffimmi sulisut, meeqqanik
peqqissaasooq, tarnip pissusianik ilisimasalik, ilinniartitsisooq,
nakorsaaq politiilluunniit. Taakku tamarmik ilaqutariinnut at-
tuumassuteqarsinnaasarput, taamaalillutillu suleqatigiinner-
mi pingaaruteqarlutik. Taakku tamarmik ilaqutariinni ilaasooq
minnerpaamik ataaseq pillugu pingaarutilinnik ilisimasaqar-
put.

Ataatsimoortumik suleqatigiit akuttunngitsumik ataatsimiillu-
tillu ataqatigissaarisarput, taamaaliornikkut ataasiakkaat
qanoq siunertalimmik iliuuseqarnerat tamanit ilisimaneqar-
tuarsinnaaqullugu. Taamaaliornikkut ataatsimoortumik
pissarsissutaanerunissaa atorluarneqartarpoq, ataatsimoor-
tumik suleqatigiit nukissaat ataasiakkaat immikkoortutik
piginnaasaannit annertuneruvoq. Suleqatigiinnikkut isumas-
sarsioqatigiinnikkullu pilersitsisinnaassuseqarneq ineri-
artortinneqartarpoq piviusunngortinneqarsinnaasullu anner-
tunerulersarlutik.

Ataatsimoortumik suleqatigiinni sulineq ataatsimoortumik
suleqatigiinni ilaasortat ataasiakkaat akornanni ataqatigi-
ininnermik tunngaveqartariaqarpoq, taamaattumillu
aalajangiisuulluinnarpoq peqataasut ataasiakkaat ataatsi-
moorfimmi peqataasutut imminnut isiginissaat, taamatullu
ataatsimoorfimmi atuuffimminnik killiffissiuinnaanissaat
nassuiaasinnaanissaallu.

Sulisut ataasiakkaat ilisimasaat sulisut sinnerisa ilisima-
saannut ataqatigiissinneqassapput, taamaaliornikkut
ataatsimoortumik suleqatigiinni ilaasortat akornanni pisut
atorluarneqarlutik, taamaalillunilu ilisimasat ataatsimoortut
tunngavigalugit kikkut qaqugu qanorlu sulerinissaat pillugu
sulinissamut pilersaarusiortoqarluni.
Kinaluunniit namminersorluni pilersaarusiornikkut killiliun-
neqartut qaangerlugit iliuuseqarsinnaanngilaq, killiliussalli
iluanni pilersitsisinnaassuseqarnermik takutitsinissamut
annertuumik periarfissaqarpoq. Ataasiakkaat suliatigut pigi-
naasaminnik sapinngisamik annertunerpaamik takutitsissap-
put, taamaattumillu ataasiakkaat tamarmik suliassaraat
ataatsimoortumik pilersaarummi nammaqatigiinnissap aam-
malu suliassap ilaani nammineq suliassami unammilligassat
oqimaaqatigiissinneqarnissaat.

Sulisut ataasiakkaat ilisimasaat sulisut sinnerisa ilisimasaan-
nut ataqatigiissinneqassapput, taamaaliornikkut ataatsi-
moortumik suleqatigiinni ilaasortat akornanni pisut atorlu-
arneqarlutik, taamaalillunilu ilisimasat ataatsimoortut
tunngavigalugit kikkut qaqugu qanorlu sulerinissaat pillugu
sulinissamut pilersaarusiortoqarluni.

Kinaluunniit namminersorluni pilersaarusiornikkut killiliun-
neqartut qaangerlugit iliuuseqarsinnaanngilaq, killiliussalli
iluanni pilersitsisinnaassuseqarnermik takutitsinissamut
annertuumik periarfissaqarpoq. Ataasiakkaat suliatigut pigi-
innaasaminnik sapinngisamik annertunerpaamik takutitsiss-
apput, taamaattumillu ataasiakkaat tamarmik suliassaraat

ataatsimoortumik pilersaarummi nammaqatigiinnissap aam-
malu suliassap ilaani nammineq suliassami unammilligassat
oqimaaqatigiissinneqarnissaat.

Nalilersuinerit pilersaarusiornerillu ataatsimiiffiungaatsiartari-
aqarput. Tamatuma kingorna ataatsimoortumik suleqatigiin-
ni ilaasortat ataasiakkaat atuuffitik naapertorlugit iliuuseqar-
tarput, tullissaanillu ataatsimiinnermi alloriarnissat tullit
pilersaarusiorneqannginneranni nalilersuisoqaqqittarpoq.
Pinerit tamaasa pissutsit nutaat isummerfigisassaasarput
paasinarsisarporlu pilersaarutit ilaat piviusunngortinneqar-
sinnaasimannngitsut. Tamatumunnga pissutaasooq amerla-
suutigut pingaaruteqarpallaarneq ajorpoq, pingaartumillu
piviusunngortitsisinnaasimannnginnermut pisuutsitsinissaaq
pingaaruteqarneq ajorpoq. Pingaaruteqartoq tassaavoq
aqqutissamik nassaarnissaaq, tamannalu pisinnaassappat
nalilersuisarnissaaq pisariaqartinneqarpoq, taamaattumillu
aallaqqaataaniilli anguniagaqarnissaaq pingaaruteqarpoq,
tamannalu aallaavigalugu aqqaataani anguniagassat naaper-
tuuttumik amerlassusillit aalajangersarlugit. Ataasiakkaat
suliassaminni anguniagaqarput (anguniakkap ilaatut).

*(Najoqqutarisaaq: Livsmod af Conni Gregersen – Milik publish-
ing, 2010)*

Danny pillugu ataatsimoorlutik suleqatigiit ataatsimeeqatigiittarnerat assersutugalugu ima isikkoqarsinnaavoq:

Suleqatigiit suleriaatsitut:

1. Suliassanik agguataarilluni ataqatigiissaarillunilu ilaqutariit misissuiffiginerat

Dannyp oqaluttuaa misissoruk
Kina sulerssava?

- Suliassamik suliarinnittoq – ilaqutariit atugaat pillugit ilaqutariinnik oqaloqateqassaaq – meeqqamik angajoqqaanillu oqaloqateqassaaq.
- Atuarfik / Ilinniartitsisoq – Dannyp atuarfimmi inissisimaneramik nalilersuissaaq – atuarfimmi qanoq ingerlava.
- Politiit – ilaqutariinni nakuuserarnermik misissuisapput – nakuuserneq unnerluutigineqarsimava?
- Peqqinnissaqarfik – peqqissutsimik misissuissaaq.
- Ilaqutariit illuat – ilaqutariinni ajornartorsiutit pillugit ilaqutariit qanoq suleqatigineqarsinnaappat aammalu angerlarsimaffimmi imigassamik atorneqarsimavut nakuuserarnerlu qanoq iliuuseqarfigineqarsinnaappat.

2. Atassuteqaatit ataatsimiinnerat:

Sulianik ingerlatsisut tamarmik missuinermik nalilersuinermillu inernerinik saqqummiussissapput.

3. Ataatsimiinneq aalajangersaaffiusoq:

- Iliuussat?
- Avatangiiserisani qanigisani oqartussat sorliit kikkunnit attaveqarfigineqassappat?
- Najukkami oqartussat ataatsimeeqatiginerat?
- Akisussaasutut suleqatigiit?
- Ataatsimoortumik allakkatigut nalunaaruteqarneq? Oqartussanut sorlernut?
- Ilaqutariinni iliuutsit ingerlateqqinnissaanni ataqatigiissaarisussamik toqqaaneq.

4. Nalilersuilluni ataatsimiinneq:

Suliassap ingerlasup naammassineqarsimasulluunniit naliliiffineqarneramik misissuineq. Tamatumani siunertaavoq suliassat assingusut eqqarsaatigalugit sulinerup ilinniarfiginissaa.

Pisumi pineqartumi atuisunik sullissinerup siamasissuunissaa pitsaasuunissaalu anguniarlugu sulisut suliassamik ilinniagallit suleqatigiissinneqarput. Ataqtigiisaarineq paasissutissanillu tunioranneq qitiulluinnarput. Suliqaarnermi oqartussaasunut assigiinngitsunik suliaqarfusunut sulianillu ingerlatsisunut ataqtigiissaarinissamik pisariaqartitsineq aallaaviuvoq.

Attaveqarfiit ataatsimiinneri

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi § 21, imm. 4 nr. 1

Attaveqarfiit ataatsimiinneranni, aaqqiissutissat, aaliangiinissat ikorsiissutissallu qitiutinneqartarput. Peqataasut aaqqiissutissatut isumassarsianik siunnersuuteqartarput taakkulu oqaluuserisarlugit. Attaveqarfiit ataatsimiinneratigt pissutsit allatut takunissaat ajornartorsiutillu allatut aqqinnissaat periarfissinneqartarpoq. Attaveqarfiit ataatsimiinnerisigut peqataasut akornanni suleqatigiinneq siuarsarneqartarpoq. Attaveqarfiit ataatsimiinnerat atorneqassaaq, meeraq pillugu isumakuluuteqarnermi, suleqatigiissutiginissaata pilersinneqarnissaa, ataqtigiissarneqarnissaalu, iluaqutaasussatut nalilerneqarpat. Pisuni ilaqutariit kommuninilu oqartussat (assersutugalugu ulluunerani paaqqinniffiup, atuarfiup isumagininnermik ingerlatsiviup) akornanni suleqatigiinnerup unittoornerani, attaveqarfiit ataatsimiinnerat suleqatigiinnerup pitsaanerulernissaanut tunngavissisinnaavoq.

Aammattaaq attaveqarfiit ataatsimiinneri pinaveersaartitsiniutitut ikorsiissutitullu atorneqarsinnaapput. Pinaveersaartitsiniutitut atorneqarpata isumagininnermik misissuinermik kiisalu iliuussatut pilersaarummik suliaqarnissaaq inatsisitigut piumasaqaataangilaq.

Attaveqarfiit ataatsimiinnerisa pinaveersaartitsiniutitut atorneqarnerannut tunngatillugu, oqartussani attaveqaatit, ataatsimiinnissamik aallartitsisuunissaat inatsisitigut piumasaqaataangilaq. Tamatuma kingunerisaanik atuarfik, ulluunerani paaqqinniffiit oqartussallu allat attaveqarfiit ataatsimiinnissaannut aggersaasinnallutillu ingerlatsisinnaapput. Suliamik suliarinnittoq oqartussaasut sinnerlugit atuunnini pissutigalugu, pisuni amerlasuuni attaveqaataasaaq (attaveqarfiit ataatsimiinnerat ikorsiissutitut atorneqartillugu), taamaattorli attaveqarfiit suliamik ilinniagallit sinnerisa attaveqaataannissaat mattunneqangilaq.

Qanoq ilisukkut attaveqaatit ataatsimiinnerannik ingerlatsisoqassava?

Meeqqap inuusuttulluunniit ajornartorsiuteqarneramik takunnittoq iliuuseqarnissaminut, ajornartorsiutillu qaangeriarnissaanut peqataanissaminut akisussaavoq (-qataavoq). Suliamik ilinniagalik naliliippat meeraq ingerlalluannitsoq pitsaangitsumilluunniit ineriartortoq, tamanna pillugu suleqatit qullersarisallu oqaloqatigineqassapput. Suliamik ilinniagallip/suliffeqarfiup angajoqqaat meeqqallu oqaloqatigineqarnissaat isumagissavaa. Ajornartorsiuteqarnermi suliamik ilinniagallit amerlanerusut akuutinneqarnissaat pisariaqartoq nalilerneqarpat peqataasussatut naleqquttut attaveqarfiit ataatsimiinnissaannut aggersarneqassapput. Attaveqarfiit ataatsimiitinnissaat suliniutigineqalersinnagu, paasissutissat isertuussassat ingerlateqqinneqarnissaannut angajoqqaat akuersinerat allaganngorlugu piinarneqassaaq, angajoqqaanik suleqateqarneq ajornartorsiutitaqarsimangippat, meeqqanik tapersersuinermit inatsimmi § 51 naapertorlugu suliamik ilinniagallit meeraq pillugu paasissutissanik akunnerminni paarlaasseqatigiissinnaapput, tamanna siusissukkut pinaveersaartitsiniarluniluunniit suliniarnerup ilaatut pisariaqartutut isigineqarpat.

Angajoqqaat akuersinerat sulinermit tunngavittut

Attaveqarfiit ataatsimiinnerat angajoqqaat paaseqatigilluinnarlugit piviusunngortinneqassaaq, taamaattumillu angajoqqaat ataatsimiinneri peqataasassapput. Angajoqqaat suleqataanissamat piumassuseqarneranni, tapersersornissaat ajornannginnerusarpoq. Angajoqqaat peqquteqarlutik ataatsimiinneri peqataanngitsoorsinnaapput. Sulisut ulluinnarni meeqqamut tunngatillugu assigiinngitsunik suliaqartut suliniutiminnik ataqtigiissaarinisigut pitsaanerumik angusaqartoqarsinnaasoq angajoqqaat amerlanerit paasilluarsinnaasarpaat.

(Najoqqutarisaaq: Tværfagligt samarbejde – af Kirsti Lauvås og Per Lauvås – Forlaget KLIM 2013)

Taamaattumik pingaaruteqarpoq paasissutissanik ingerlatiseqqiinissamut angajoqqaat atsiorlutik akuersissuteqarsimanissaat. Angajoqqaat akuersinerat ingerlatsiviit akuusullu assigiinngitsut akornanni paasissutissanik ingerlatiseqqinissamut iluaqutaavoq. Eqqumaffigeqquneqassaaq angajoqqaat akuersisimappata akuersisimangippataluunniit, attaveqarfiit ataatsimiinnerannik ingerlatsisoqarsinnaammat, suliamilli ilinniagallit amerlanerit akuliutsinneqarnissaannik pisariaqartitsisoqarneranut tunngatillugu sapinngisamik angajoqqaat ilisimatineqassapput.

Peqataasut

Ajornartorsiutip suunera sulisullu sorliit suliamut akulerusimanersut apeqqutaallutik, ataatsimiinneq suliamut attuumassuteqartunit inuttalersorneqassaaq. Angajoqqaat meeqqamik inuunerannut ineriartornerannullu akisussaasuupput, aallaavittullu ataatsimiinnermi peqataajuartassallutik. Angajoqqaat akulerutsinneqassapput akisussaqaataaneq suleqatigiinnerlu qulakkeerumallugit. Ataatsimiinnerit ilaanni inuusuttuaqqat peqataatinissaat iluaqutaasinnaavoq, pingaartumik siunissaannut tunngasunik isumaqatigiissuortoqassatillugu. Ilinniarsimasut kikkulluunniit, meeqqanik suliaqarfimmiittut, akimortumik aaqqiissuteqarnissaq qulakkeerumallugu ataatsimiinnissamut aggersaasinaapput. Meeqqap angajoqqaavisa saniatigut peqataasussat ukunaninngaaneersinnaapput:

- Meeqqerivik/Angerlarsimaffimmi paarsisoq
- Sunngiffimmi ornittagaq
- Atuarfik
- Majoriaq
- Nunaqarfiit allaffiat (atuarfik/isumaginneq/meeqqanik paarsivik/peqqinnissaq))
- Ilaqutariinnik sullissivik
- Isumaginnittoqarfik
- MISI
- Ilaqutariit meeqqanik paarsisartut
- Ulloq unnuarlu angerlarsimaffik (Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartoq, kommunimit, imminut pigisoq)
- Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfik
- Peqqinnissaqarfik

- Kigutileriffik
- Politiit
- Pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfik (inissisarfimmiittut meeraat eqqarsaatigalugit)
- Peqatigiiffiit (meeqqat sumiginnarneqartut pillugit suliniuteqartut imaluunniit timersorneq atorlugu pina-veersaartitsinermik suliaqartut)
- Allat

Ataatsimiigiaqquneqartut tamarmik **peqataasussaataapput**. Angajoqqaat suleqataajumanngippata, attaveqarfiit aaliangertariaqarpaat, suliap qanoq ingerlariaqqinnissaa. Meeqqamut pitsaanerpaaq anguniarneqartoq eqqarsaatigalugu attaveqarfiit iliuuseqartariaqarput.

Angajoqqaat kissaatigissappassuk, ilaqutaasut kammalaa-taasulluunniit ataatsimiinnermut peqataanissaat, tamanna periarfissinneqarsinnaavoq, taamaattorli ilaqutariinni inersimasuusut, taakkualu suliamik suliarinnittui aggersaanermi qitiutinneqassapput.

Attaveqarfiit ataatsimiinneranni suliamik ilinniagallit peqataassapput (taakku tassaasinaapput ilinniartitsisoq, perorsaasoq oqartussaqaarfillu allat). Ilaqutariinnik aqutissioqatigiisitsinermi ilaqutariit immaqalu inuit qanigisat aqutissioqatigiisitsinermi peqataasarput.

Siunertaq

Matuma kinguliani allassimasut tassaapput, attaveqarfiit ataatsimiittarneranni killiffinnut assersuutit. Siunertarineqarpoq ataatsimut isiginninnerusumik piumasaaqarfiusumillu angajoqqaat oqartussallu, meeqqanik sullissisuusut akornanni suleqatigiinnissaq. Ilitsersuummi siunnersuuteqarfigineqarpoq, meeqqap ajornartorsiornerani, meeqqap pisariaqartumik ikiorneqarnissaata qulakkeerneqarnissaanut aammalu angajoqqaat/ilaquttallu suleqatiginissaat. Meeqqamut tunngasumik pissutsit ajornakusoortut aaqqinniarnissaanni suleqatigiinnissami angajoqqaat/ilaquttat pinngitsoorneqarsinnaanngillat.

Ajornartorsiutit:

Ajornartorsiutaasut allatorneqassapput, inuuniarnikkut, tarnikkut nalinginnaasumilluunniit ajornartorsiutaappata (peqataasut sunik isummerfiginninnissaat ersersinniarlugu – suliaqarfimminni ajornartorsiutaasut kisiisa peqataasut amerlanersaasa ilisimasaqarfisarpaat).

Aaqqiiniutissat:

Aaqqiiniutissatut siunnersuutit pingaarnersiornagit tamar-mik allatorneqassapput. Ataatsimiissaarisup qulakkiissavaa peqataasut tamarmik isummaminnik annissinissaat aammalu suliamik qanoq isiginninnerisa isumaqarnerisalu pingar-tinneqarnissaat. Peqataasut aaqqiissutissatut siunnersuutit assigiinngitsut oqaluserereerlugit, aaqqiiniutissatut siunnersuutit peqatigiillutik piviusunngortikkusutatik toqqassavaat.

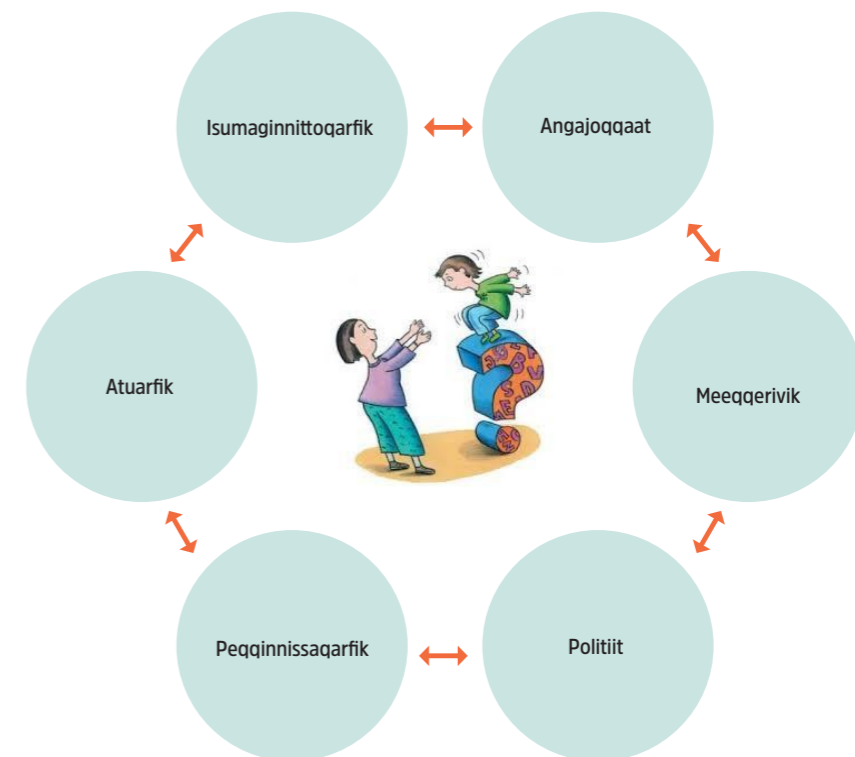
Aalajangiineq:

Attaveqarfiit ataatsimiittarnerini peqatigiilluni aalajangiisarn-eq aallaavigineqartassaaq. Aaqqiissutissatut siunnersuutit peqataasunit naleqquttut piviusorsiorlutullu misigineqar-nissaat pingaaruteqarpoq. Pissusissamisoorpoq aaqqitassat nukinginnarnerit siulliullugit iliuuseqarfigineqarpata. Attaveqarfiit ataatsimiinnerini tullerni aalajangiinerit pitsaasuusi-manersut nalilersorneqartassaaq.

Ataqatigiissaarisooq:

Attaveqarfiit ataatsimiinneranni siullermi aalajangerneqas-saaq kina suliami ataqatigiissaarisuussanersooq. Ataatsimiis-saarisooq tassaasariaqanngilaq suliamik aallartitsisoq, tassaasinnaallunili suliaqarfii akimorlugit suleqatigiilluni suliap aaqqissuunnissaanut piukkunnaateqartoq. Ataatsimiis-saarisup suliasai makkuupput:

- Ataatsimiinnissamik piareersaaneq ataatsimiigiaqqusi-nerlu
- Attaveqarfiit ataatsiminnissaannut immersugassamik paasissutissanik pigineqareersunik immersuineq
- Ataatsimiinnermik aqutsisuuneq
- Peqataasut suleqatigiinnerminni imminnut qanoq naa-torsuuteqarnerannik ersarissaaneq
- Ataatsimiinnermi aqutsisutut peqataasut imminnut ataqqinnittumik pissuseqarnissaannik isumaginninneq
- Angajoqqaat ataatsimiinnermi peqataasinaanngippata ataatsimiinnissaq kinguartinneqassanersooq ataqatigiis-saarisup nalilissavaa
- Suliniutinik ataqatigiissaarineq isumaqatigiissutillu piviusunngortinneqarnerannik nakkutilliineq

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiinneq

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi § 21, imm. 4, nr. 1

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiinneq, isumaginninnik-kut suliaqarnermi, sulinermi periutsit atorsinnaasutut, Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutisoqarfimmit isigineqarpoq. Periutsumi aallaaviuvoq ilaqutariinnik aqqis-suusseriaaseq, tamannalu nunatsinni ilaqutariinnut kulture-rineqartumut tulluurtuuvoq. Periutsumi nukissat aamma qitiutinneqartarput, tamatumani meeraq inuusuttorluunniit ikiorniarlugu, qanoq iliortoqarnissaanik pilersaarusiortut tas-saarput, angajoqqaat attaveqarfik peqatigalugit. Ilaquta-riinnik aqutissioqatigiissitsinikkut ilaqutariit meeralu oqaa-seqarnissamut periarfissinneqartarput, tamatumani siumut isigisumik, qanoq pisoqarnissaanik aalajangiinissamut peri-arfissaqarlutik.

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsinerup siunertaraa, mee-qap inuusuttullu qitiutinneqarnissaat aammalu peqataatin-neqarnissaata qulakkeerneqarnissaa. Meeqqap, ilaqutariit attaveqarfiillu ilisimasaasa, piginnaasaasa nukissaasalu suus-susersinissaat atornissaallu. Isumaginninnermut ingerlatsivik suleqatigalugu aqqiissutissat suunerisa aalajangernissaan-nut akisussaaffimillu tigusinissamut attaveqarfiit periarfis-sinneqarnissaat. Aamma anguniagaavoq aqqiissutissanik, ungasinnerusoq isigalugu attanneqarsinnaasunik nassaar-niarnissaq aammalu peqatigiinnermik tatigeqatigiinnermillu tunngaveqartumik ilaqutariit isumaginninnermullu ingerlatsi-viup akornanni suleqatigiinnermik pilersitsinissaq. Ilaquta-riinnik aqutissioqatigiissitsineq pinaveersaartitsiniutitut aammalu ikiorsiissutitut atornerqarsinnaavoq. Pinaveersaar-titsiniutitut atornerqarpat isumaginninnikkut misissuinnermik kiisalu iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnissaq inatsisiti-gut piunasaqaataangilaq.

Pinaveersaartitsiniutitut suliniuteqarnermut atatillugu ilaqu-tariinnik aqutissioqatigiissitsinerup oqartussaasunit aallar-tinneqarnissaa piunasaqaataangilaq. Tamanna isumaqar-poq, atuarfik, ulluunerani paaqqinniffik ingerlatsiviilluunniit allat pinaveersaartitsiniutitut ilaqutariinnik aqutissioqati-giissitsinissaat.

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsinerup ilaqutariinnut iluaqutaa tassaavoq taakku akuutinneqarnerat aammalu meeqqanut tassaalluni sunniuteqaqataatinneqarnerat. Suli-niuteqartumut kingunera, tassaavoq taassuma suliassakin-nerulernera, tassa suliassap annertunersaa ataqtigiissaari-sumit isumagineqartarmat. Meeraq inuusuttorluunniit pillugu aqutissioqatigiinnermi, kikkut peqataanissaat pillugu ata-qtigiissaarisup angajoqqaat oqaloqatigissavai. Ataqtigi-issaarisup ilaqutariit attaveqarfiillu pulaassavai ilaqutariin-illu aqutissioqatigiissitsinerup aggersaassalluni ataatsi-miinnermilu qaaqqusissuulluni il.il. Tamanna kommunimut aningaasatigut iluanaarutaassaaq, taamaaliornikkummi isumaginninnermut aningaasartuutissat sipaarutaasarmata.

Nuna tamakkerlugu inissiinerit ikilisarneqarnissaat Naalak-kersuinikkut aalajangerneqarpoq. Nuna tamakkerlugu inissi-nerit ikilisinneqarnissaannut ilaqutariinnik aqutissioqatigiis-sineq periusissat ilaattut Pitsaaliuinnermut Isumaginninner-mullu Aqutisoqarfimmit isigineqarpoq.

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsinerup periutsit ator-neqarnera, New Zealandimi ineriartortinneqarpoq, tasanilu periuseq 1989-imiilli inatsisitigut pisussaaffuilerpoq. Maan-nali periuseq nunani allani amerlasuuni atornerqalerpoq, soorlu Tuluit Nunaanni, Sverigemi, Norgemi Qallunaaq Nunaannilu.

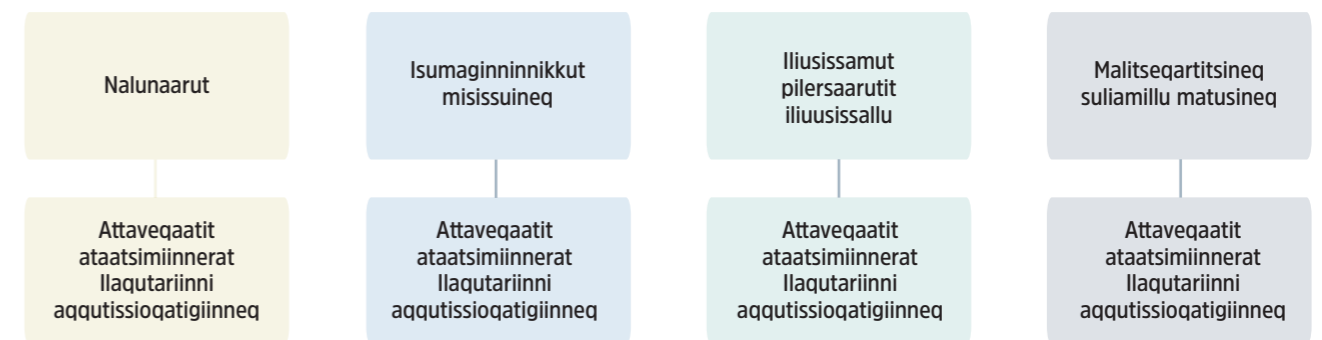
Ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsineq aalajangiinissamut periusiuvoq, meeraq immikkut ajornartorsiuteqarpat ator-ne-qarsinnaasooq. Periutsip atorneratigut suliniuteqarnissap pil-ersaarusiornissaa piviusunngortinnissaalu, ilaqutariit mee-qallu namminneq attaveqarfinnik peqateqarlutik annertuu-mik peqataaffigissavaat, soorluttaaq aalajangiinissanut sinaakkusiisuusoq aammalu tasaanani katsorsaariaaseq.

Meeqqap peqqissusia, ingerlalluarnissaa ineriartornissaalu isumakuluutigineqarpat imaluunniit ulorianartorsiorpat, ila-qutariinnik aqutissioqatigiissitsinissaq neqeroortigineqar-sinnaavoq. Periutsumi aallaavigineqarpoq ilaqutariit tamar-mik nukissanik peqarnerat, aamma ilaqutariit inuuniarnikkut ajornartorsiuteqaralarunilluunniit.

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsinermi ilaqutariit ilaqut-tatik, ikinngutitik inuillu allat meeqqap inuunerani pingaa-rutillit naapittarput. Meeqqap ilaqutariillu inuunerata qanoq pitsanngortinneqarsinnaanerata oqaluuserineqarnerani ta-akku tamarmik peqataasarput. Aqutissioqatigiinneq pisar-poq ilaqutariit aammalu attaveqarfiit suliaqarfinnit assigiin-ngitsuneersut peqataaffigisaannik.

Ilaqutariinnik oqutissioqatigiinneq pillungu atuarneqarsin-naavoq atuagaq Isumaginninnermut Aqutisoqarfimmiik immaqaluunniit nittartakkami www.iass.gl

Suliamik ingerlatsinermi attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerannik aammalu ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsinermik atuisinnaaneq

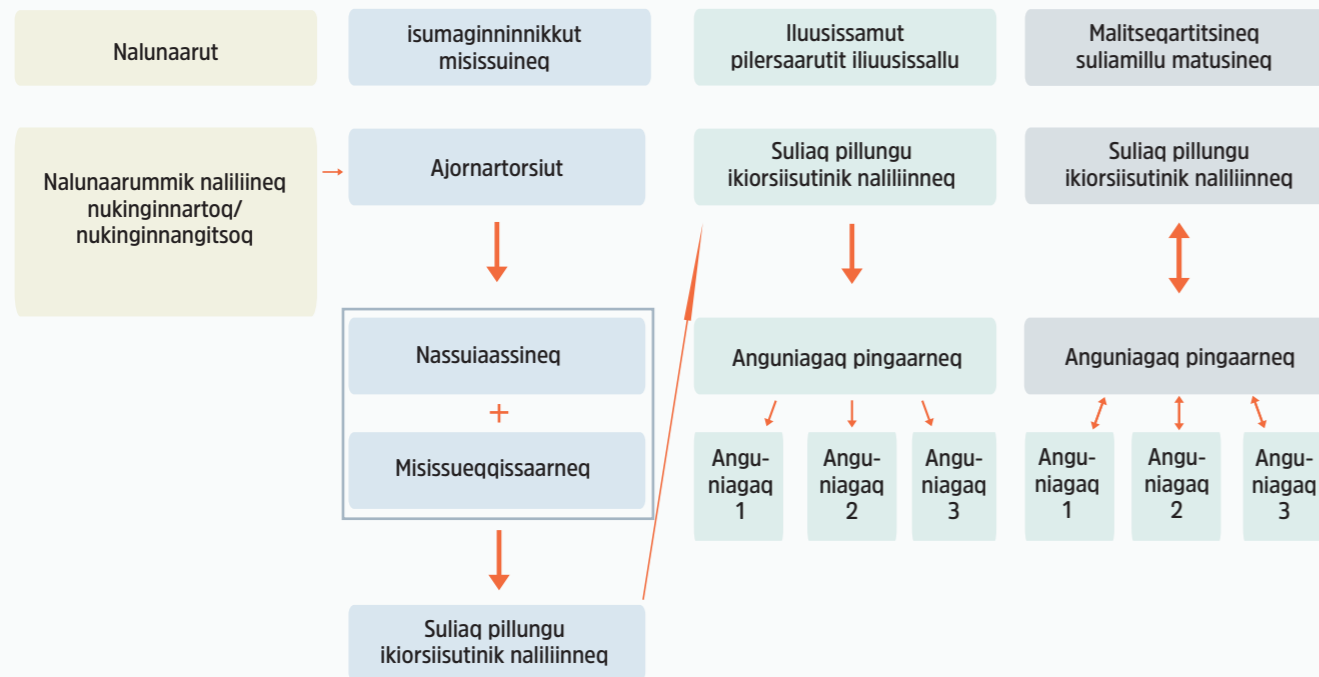

Suliamik ataqatigiissaakkamik ingerlatsineq

Kapitalini tulluuttuni sisamani nalunaarutiginnittoqarneranit isumaginninnikkut misissuineramik iliuusissatullu pilersaarusiornermik aammalu suliamik malitseqartitsilluni suliniuteqarneq aammalu matusineq nassuiaatigineqarput.

Suliamik ataqatigiissaakkamik ingerlatsineq

Meeqqamik, ilaqqutanik inuttut ilinniagallillu attaveqaatinik peqataatitsineq

3. Nalunaarutiginnittoqarnera

Meeqqat tapersorneqarnissaanut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi Kap. 5

Nalunaarutiginnittoqarneranit, nalunaarutiginninneq piffissami siullermi naliliiffigineqartarpoq, tassa ajornartorsiutip misissuiffinera suussusersiniarneralu aallartinneqartarpoq, tamannalu suliamik ingerlatsinerup sinnerani qitiutinneqartarpoq, aqqaatani iluarsiissutaasariaqartut erseqqissaataasariaqartullu ilanngullugit. Ajornartorsiutip suunerannik killiliinissaq misissueqqissaarnermi qitiutinneqassaaq.

Ajornartorsiutinik killiliineq tassaavoq, meeqqamut tunngatillugu ajornartorsiutinik isumakuluutinilluunniit pingaarnermik allaaserinneq. Ajornartorsiutinik paasinneq, ilisimatsat nutaat pissarsiariortornerat ilutigalugu ineriartortinneqarlunilu erseqqissaaffigineqartarpoq. Piffissaq aallarnisarfik piffissaq eqqarsaatigalugu sivikitsuuvoq, tassa isumakuluutiginnittoqarnerata isumaginnittoqarfimmit paasineqarneranit, qanoq pisoqartariaqarnerata aalajangiiffigineqarnissaanut piffissaq sivisooq atorineqartariaqanngilaq.

meeqqat ilaqaataallu inuuniarnikkut atugarliortut eqqortumik piffissaatillugulu ikiorneqarsinnaaqqullugit. Meeraq pillugu nalunaarutiginninnermik ingerlatsivik tigusaqarpat, nalilerneqassaaq suliami qanoq pisoqassanersoq. Pisut ilaanni meeraq ilisimasaqarfigineqareertarpoq, pisulli ilaanni meeraq ingerlatsivimmit ilisimasaqarfigineqareerneck ajorluni. Aallarnisarnermi suliasaq tassaavoq makku pillugit naliliinissaq:

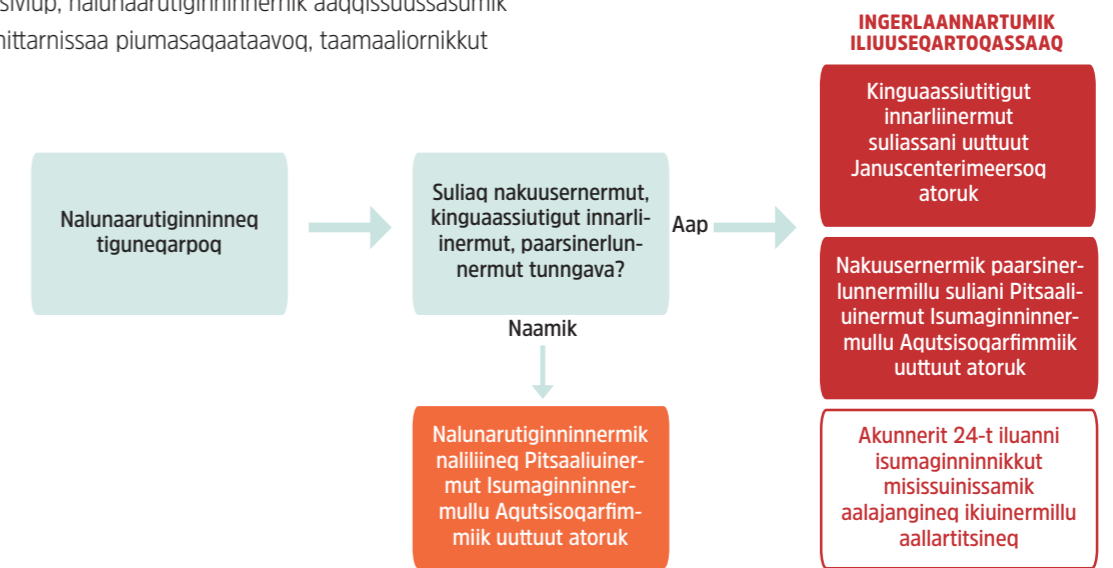
- Suliasaq nukinginnartuunersoq
- Isumaginninnikkut misissuinermik aallartitsisoqassanersoq
- Ilaqutariinnik aqqutissioqatigiisitsisoqassanersoq
- Attaveqarfinnik ataatsimiititsisoqassanersoq
- Suliaq matuneqarsinnaanersoq aammalu ulluunerani paaqqinniffimmi, atuarfimmi assigisaanilu ingerlanneqarnissaanik innersuussisoqassanersoq.

Meeraq inuusuttorluunniit kommunimit suliaatigineqareersoq pillugu nalunaarutiginninnermik kommuni tigusaqarpat, suliaq ingerlareersup ingerlaannaq iliuuseqarfiusariaqartumik nukinginnartuuneranik kommunip naliliinissaa aamma pingaaruteqarpoq.

Nalunaarutiginninnermik suliarinnittarneq nukinginnartuunerannillu naliliineq

Ingerlatsiviup, nalunaarutiginninnermik aqqqissuussasumik suliarinnittarnissaa piumasaqaataavoq, taamaaliornikkut

Nalunarutiginninnermik suliarinnineq naliliinerlu ernumanassutisimik uuttuummik atuineq

Ernumanassutisimik uuttuutit marluupput - Janus Centerimiik ernumanassutisimik uuttuut aamma ernumanassutisimik uuttuut Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmiik. Janus Centerip ernumanassutisimik uuttuutaa suliamik suliarinnittumut sakkussaavoq, meeqqap inuusuttulluunniit pissusilersuutaata qanoq iliuuseqarfigineqarnissaanik qanorluunniit isumakuluutigineqartiginissaanik nalornissuteqarnermi atorneqarsinnaasoq. Naliliinermi meeqqap killiffia nalinginnaasumillu ingerlanera ilanngunneqartuartaqarput. Janus Centerip ernumanassutisimik uuttuutaa kinguaasutitigut innarliinermik suliani atorneqassaaq. Qorsuk tassaavoq meeqqap inuusuttullu nalinginnaasumik ukiuminullu naapertuuttumik pissusilersorneranik takutitsisoq. Aappalungusersoq tassaavoq meeqqap inuusuttulluunniit pissusilersornermigut annertusisamik maluginiartariaqarneranik immaqalu akuliuffigineqartariaqarneranik takutitsisoq. Aappaluttoq tassaavoq meeqqap inuusuttulluunniit ingerlaannaq akuliuffigineqartariaqartumik pissusilersorneranik takutitsisoq.

Suliani allatut ittuni, Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfiup ernumanassutisimik uuttuutaa atorneqassaaq, tamatumani pineqarput sumiginnaaneq, nakuuserneq paarsinerlunnerlu. Qorsuk tassaavoq suliniuteqarnerup ulluinnarni nalinginnaasumik ingerlanneqarsinnaanerani takutitsisoq (nalinginnaasumik suliniuteqarnikkut). aappalungusersoq tassaavoq allanik taperserineqarnissamik pisiaqartitsisoqarneranik takutitsisoq. Aappaluttoq tassaavoq ingerlaannaq iliuuseqartoqartoqarlunilu ikiorsiissutinik aallartitsisoqartariaqarneranik takutitsisoq.

Nalunarutiginninnerit tamarmik ajornangippat nuna tamakkerlugu nalunarutiginninnermik nalunaarsuiffimmut nalunarutigineqartassapput.

Meeqqat ilaqtariillu ataatsimeeqatiginerat

Nalunarutiginninnerup imaluunniit saaffiginnissutit nukiinginnartumik iliuuseqarfiginissaanut pissutissaqalersitsingitsup tighenerani, suliaq pillugu paasissutissanik amerlanerusunik suliamik suliarinnittoq pissarsiniartariaqartarpoq. Ajornartorsuutit paasinarsinneqarnissaanut kikkut paasissutisseeqataaannaat aammalu naliliisoqarsinnaalernissaa sioqqullugu qanoq annertutigisumik qulaajaasoqartariaqarnersoq suliaq tangaanit isigalugu pinerit tamaasa nalilerneqartariaqarpoq.

Ilaqtariit ataatsimeeqatiginissaat pissusissamisoorpoq aammalu meeraq oqaloqatigineqassanersoq pinngitsooranik isumaliutigineqassalluni. Allakkatigut aggeqqusissutinik nassiussisoqassaaq, tassanilu erseqqissumik paasissutissiisutiginineqassaaq suliaq sumut tunnganersoq.

Aallarniutaasumik ataatsimiinermi siunertaavoq meeqqap ilaqtariillu qanoq inneranik paasisaqarnissaaq aammalu isumakuluuteqarnermik saqqummiussivigineqarnissaat kiisalu pissutsit pillugit, ilaqtariit qanoq isumaqarnerannik paasisaqarnissaaq. Nalunarutiginninnermik suliamik ilinniagalimmeerpat (assersuutigalugu atuarfimmi, ulluunerani paaqqinniffimmi imaluunniit peqqinnissaqarfimmi suliamik ilinniagalimmeerpat) nalunarutiginnittup ataatsimiinermut ilanngullugu aggersarneqarnissa pitsaasuusinnaavoq.

Suliamik ilinniagalik nalunarutiginnittuusoq peqatigalugu attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerat

Attaveqarfiit peqatigalugit ataatsimiinermi pitsaasuvoq, ilaqtariit suliamik ilinniagalik, nalunarutiginnittuq immaqalu meeraq siusissukkut akuliutsinneqarnissaat. Isumakulunnerup sumut tunnganerata tamakkiisumik paasisaqarfiginissaanut aammalu tamatumunnga qanoq ilaqtariit isumaqarnerannik oqaloqatiginissaannut, attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerat aallaaviulluarsinnaavoq. Naak suliamik ilinniagalip isumakuluuteqarneq pillugu nalunarutiginnittuusup, amerlasuutit ilaqtariit siumoortumik oqaluuteerlugillu nalunarutiginninnissap nassiunneqarnissaanik ilisimatereeraluarai, nalunarutiginnittuusup isumakuluutigisami suliamik suliarinnittumut oqaluttarinerani, amerlasuutit ilaqtariit najuunnissat pissusissamisoortarpoq. Attaveqarfiit ataatsimiinernani paasissutissat, nalunarutiginninnermi allassimasut, nalunarutiginnittup itisilersinnaavai, suliamillu suliarinnittup isumakuluuteqarnermut tunuliaqtaasut apeqquteqarfiginnaallugit.

Isumaginninnikkut misissuinermi naliliinissamut atatillugu, attaveqarfiit ataatsimiisinneqarnissaat annertuumik pitsaaqutitaqarpoq. Ilaqtariit pisup aallaqqaataaniilli akuliutsinneqartarput, isumakuluutigisallu qanoq suliarineqarnera malinnaavigalugu. Tamatuma peqatigisaanik ilaqtariit, suliamik ilinniagalit nalunarutiginnittup aammalu suliamik suliarinnittup, aallaqqaataaniilli oqaloqatigiinnissaaq ammaanneqassaaq. Suliamik ilinniagalip nalunarutiginnittuusup, attaveqarfiit ataatsimiittarnerannut peqataasartuuvooq, taamaattumillu suliaqarfiusoq peqatigalugu, akimorluni suleqatiguit, aallaqqaataaniit peqataaffigissavaa. Taamaallunilu assersuutigalugu suliaqarfiit (assersuutigalugu ulluunerani paaqqinniffiup, atuarfiup il.il.), oqartussat aammalu meeqqap angajoqqaallu akornanni, meeqqamut

iluqaqtaasumik, ingerlaannaq aalajangersimasunik isumaqatigiinnissamut periarfissaqassaaq. Tassunga atatillugu pingaaruteqarpoq erseqqissassallugu paasissutissanik mianernartunik, matumani aamma allat pillugit, saqqummertoqarsinnaanera kommunip eqqumaffigissammagu. Paasissutissat taakku aallaavittut isigalugu, allanut ingerlateqqeqqusaanngillat (attaveqarfiit ataatsimiitinneqartarnerat pillungu atuaruk).

Aamma suliaq aallarnisarnerani ilaqtariinnik aqutisioqatigiisitsinerup ingerlanneqarnera isumaginninnikkut suliaq tangaanit annertuumik pitsaaqutitaqarsinnaavoq (ilaqtariinnik aqutisioqatigiisitsineq pillungu atuaruk).

Suliamik ilinniagalimmut nalunarutiginnittuusumut utertifiginnineq

Meeraq inuusuttorluunniit pillugu suliamik ilinniagalimmiit nalunarutiginninnermik kommuni tigusaqaruni, nalunarutip tigheneranut uppersaammik nassiussinissamut pisussaavoq. Suliamik ilinniagalip nalunaarutaata tighenerani, kingusinnerpaamik sapaatip akunnerata qaangiunnerani uppersaataat nassiunneqassaaq.

Nakuuserneq kinguaassiutitigullu innarliineq kiisalu paarsinerlunneq – suliat nukinginnartut/suliat aappaluttut

Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi §§-it 6, 19, 25 imm. 3-4, 27 imm. 2-3-4, 28, 43, 44

Suliat nukinginnartut ingerlaannartumik iliuseqarfigisariaqarpat

1) Paarsinerluttoqarnerani, 2) nakuusertoqarnerani siorasaa-riisoqarneranilu 3) kinguaasiutitigut innarliisoqarnerani, isumaginnikkut misissuinermik ikiorsiisutaagallartunillu ingerlaannartumik aallartisisoqassaaq. Paarsinerlunneq, nakuuserneq sioorasaarinerlu kiisalu kinguaassiutitigut innarliineq pineqartilugit, politiit ingerlaannartumik nalunaaruteqarfigineqassapput. Meeqqap ingerlaannaq isumannaa-llisaaffigineqarnissaa eqqumaffigineqassaaq.

Nakuusertoqarneranik kinguaassiutitigullu innarliisoqarneranik pasitsaassisoqarnerani

Nakuusertoqarneranik kinguaassiutitigullu innarliisoqarneranik pasitsaassinermi, oqaloqatiginnerup meeqqallu oqaloqatigineqarnissaata aallartinneqarnissaat pillugu, oqartussat angajoqqaanut attaveqarajupput. Nakuusertoqarneranik kinguaassiutitigullu innarliisoqarneranik pasitsaassineq angajoqqaanoorpat, unnerluussinissaq misissuinnissarlu, politiit peqatigalugit sullissiviup angajoqqaanut attaveqanngikkallarnermi ataqatigiissaaqaarallassavaa. Eqqaamallugu nakuusernermik, kinguaassiutitigulluunniit innarliinermik pasitsaassineq angajoqqaajusumut sammitinneqarpat, eqqaamaneqassaaq pitsaasuussamat pasitsaassineq pillugu angajoqqaat ilisimatinneqannginneranni, meeqqap oqaloqatigeqqaarnissaa. Taamaaliornikkut qulakkeerniarlugu suliamut tunngatillugu angajoqqaat meeqqaminnik sunnianiannnginnissaat. Eqqumaffigineqassarli meeraq killisiorneqassanngimmat. Tamanna politiit suliasaraat.

Paarsinerlunneq, nakuuserneq sioorasaarinerlu kiisalu kinguaassiutitigut innarliineq pillugit nalunaarutiginninnerup suliarineqarnissaani eqqumaffigisassat, matuma kingulianiittut suliamik suliarinnittumut sammitaapput

- Nalunaarutip tiganeranut uppersaasiigut
- Ikiorserneqarnissamik meeqqap pisariaqartitsinera nali-leruk. Maassakkorpiaq iliuseqartoqassava imaluunniit iliutsip aallartinneqannginnerani erseqqinnerusumik misissuinnissamat piffissaqarpa
- Suliassap pisortarisannut / suleqatigisannut oqaloqatiginnissutiginissaanut periarfissaqarpa
- Nipangiussimasussaatitaaneq
- Pisortaq tassaavoq politiinut nalunaarutiginnittoqarnis- saanik nalinginnaasumik aalajangiisussaq aammalu nalunaatiginninnermik atsiortussaq
- Qanittoq ungasissorlu eqqarsaatigalugit meeqqa- mut/-nut ilaqtanullu pineqartunut ikiorsiisutissat
- Nukinginnartumik inissiisoqarnerani inissiinerup kingor- na kingusinnerpaamik ullut 14-it qaangiunneranni, meeqqamut iliuisissatut pilersaarut ulloq unnuarlugu paaqqinniffinut / angajoqqaarsianut nassiunneqassaaq

Pasitsaassineq angajoqqaap arlaanut angajoqqaanulluunniit marluusunut sammitinneqarpat

- Taamaattoqassappat eqqaamallugu kommunip angajo- qqaat ilisimatittussaangimmagit, politiinut nalunaaru- tiginnittoqassanersoq isummerfigineqarsimatinnagu. Suliassaq nalunaarutigineqarpat angajoqqa- nut qaqugukkut saaffiginnittoqarsinnaanersoq politiit aalajangigassaraat.

Pasitsaassineq kommunimi atorfeqartumut (sulisumut pisortamuulluunniit) sammitinneqarpat

- Politiinut nalunaarutiginnittoqarsinnaanera kommunimi pisortanit oqaluserineqarlunilu aalajangiiffigineqassaaq
- Atorfeqartup suliunnaartinneqarsinnaanera kommunimi pisortanit aalajangiiffigineqassaaq
- Tusagassioortunut iliuseqariaaseq. Kommunimi pisortat
- Kalluarneqartunut / angajoqqaanut marluusunut meeq- qanullu ilisimatitsineq

Pasitsaassineq atorfeqartumut angajoqqaajusumullu pinnani inummut allamut sammitinneqarpat

- Angajoqqaanik meeqqanillu oqaloqatiginninneq
- Politiinut nalunaarutiginnittoqarsinnaanera angajoqqa- nut oqaloqatiginnissutiginneqassaaq, aammali isum- aginninnermik ingerlatsivimmi pisortanit nammineq aalajangerneqarsinnaalluni
- Tusagassioortunut iliuseqariaaseq. Kommunimi pisortat

Pasitsaassineq meeqqamut allamut (15-it inorlugit ukiulimmut) sammitinneqarpat

- Meeqqanik akuusunik angajoqqaanillu oqaloqatiginnin- neq
- Suliassap qanoq annertutigineri qulaajarumallugu politiit ikiortiserineqarsinnaapput
- Meeqqanut angajoqqaanullu akuusunut tamanut piffissamat qanittumut ungasinnerusumullu ikiorsiineq, aamma meeqqamut innarliisumut aammalu innarlern- eqartumut/innarlerneqartunut.

Nukinginnartumik inissinneq

Sumiginnaaneq imaluunniit nakuuserneq, kinguaassiutitigut innarliisoqarneranik pasitsaassineq, meeqqap kinguaassiuti- tigut innarlernerneqarneranik il.il., innuttaasunit nalunaaruti- ginninneq pissutigalugu, meeraq angerlarsimaffiup avata- anut inissinneqassappat imaluunniit meeqqap ulluunerani paaqqinniffimmit aaneqannginneranik, ulluunerani paaqqin- niffik kommunimut nalunaarutiginnippat inatsimmi § 6, imm. 1 aamma 2 aamma § 25, imm. 3 atuutilertarput, taakkunanil- lu allassimavoq:

§ 6

"Nukinginnartumik meeqqamik inissiinamik aalajangiinissaq, meeqqat pinartumik pisariaqartitsinera pissutigalugu kom- munalbestyrelsemik suliarineqarnissaa utaqqinneqarsin- naangippat, aalajangiingallarneq kommunimi meeqqanik sulianik ingerlatsinermit oqartussaasoqarfimmi pisinnaavoq" Imm. 2 "Imm. 1 malillugu ikiorsiinermik aalajangigaq une- reersimassagaluarpuunniit kommunalbestyrelsiip ataatsi- miinnerani tullermi ilisimatitsissutiginneqassaaq"

§ 25, imm. 3

”Kommunalbestyrelsip meeqqap ikorsiinissamik suliniuteqarnermik pisariaqartitsinerata isumaginninnermi sullis-sinikkut misissuineq iliuusissanullu pilersaarusiornissaq utaqqisinnaanngippagit, misissuineq ingerlaqatigalugu imm. 4 malillugu ikiugallarneq aallartissavaa”

Tassa meeqqap nukinginnartumik inissineqarnissaani suliassani inissuineq sioqullugu isumaginnikkut misissuineramik kiisalu iliuusissatut pilersaarummik suliaqartoqassanngilaq. Tamatuma aamma kingunerisaanik suliaq kommunalbestyrelsimut saqqummiuteqqaarnagu, kommuni inissuineq pillugu aalajangiigallarsinnaavoq.

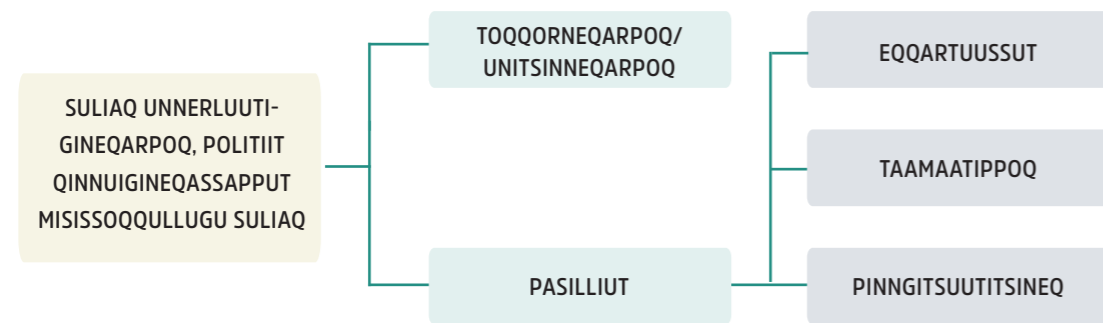
Eqqaamallugu tamatuma kingorna isumaginnikkut misissuineq iliuusissatullu pilersaarut suliarineqassammat suliarlu kommunalbestyrelsimut saqqumminneqassammat.

Politiinut nalunaarutiginninneq

Politiinut nalunaarutiginninnissamut tunngatillugu, kina nalunaarutiginnittuussanersoq, pisortarisaq imaluunniit suliamik suliarinnittoq, kommunimi paasinarsisinnearis-saaq.

Politiit meeqqamut inuusuttumulluunniit innarliisoqarsi-maneramik nalunaarummik tigusaqaraangamik siuller-tut engertumillu iliuuserisartagaat matuma kinguliani takutinneqarput.

Suliassamik ingerlatseriaatsimik takutitsinermi eqqartuus-sivikkoortumik aqutaasinnaasut tamakkerlugit takutinne-qanngillat.

Erseqqissaatigineqassaaq: Uppernarsaatissaqannginneq pissutigalugu politiit suliassaq matusimagaluarpassulluunniit, kommunip meeqqanut kinguaassiutitigut atonerlugaasimasunut imaluunniit kinguaassiutitigut atonerlugaasimasutut pasineqartunut ikorsiinermik ingerlatsiinnarnissaa pingaarteqarpoq. Aammalu angajoqqaat ilaqtallu qanigisat meeq-qamut attuumassuteqartut oqaloqatigineqarnikkut ikiorserneqarnissamik neqeroorfigineqassapput, taamaaliornikkullu ilaqutariit sapinngisamik pitsaanerpaamik ikiorserniarlugit suliassaq suliarineqassaaq.

Sillimaniarnermut pilersaarutit

Sillimaniarnermut pilersaarutit suliaqarnermi siunertaavoq meeqqap/inuusuttuaqqap isumannaatsumik inissisimanis-saanik qulakkeerinnissaaq. Tamanna pissaaq angajoqqaanik, ilaqtanik, inuttut immikkullu ilisimasaqartutut attave-qarfinnik, susassaqtunillu allanik qanimut suleqateqarnik-ut.

Pisut ilaanni sillimaniarnermut pilersaarut aqutigalugu meeqqap/inuusuttuaqqap pisariaqartumik isumannaalli-saavineqarnera pilersinneqarsinnaavoq, taamaliornikkullu angerlarsimaffiup avataanut inissuineq pinngitsoortinne-qarluni. Pisuni allani sillimaniarnermut pilersaarut, inissiiner-mut tapertatut atornerqarsinnaavoq, soorluttaaq sillimani-arnermut pilersaarut meeqqamik angerlartitsinermit atati-llugu periarfissaasinnaavoq.

Meeqqap/inuusuttup inuunerissaarnermik, peqqissusianik inerikkiartorneranillu ernumassuteqarneq tunngavigalugu, sillimaniarnermut pilersaarummik suliaqassagaanni, sillima-niarnermi anguniakkat aalajangersimasut, angajoqqaanut erseqqissarneqarnissaat pingaartuuvoq. Isumaginninner-mik ingerlatsivik ilaqutariinnut akuliusimajunnaassappat, taamaalillunilu suliamik matusisinnaalissappat, allannguutit qanoq ittut pisariaqartinneqarnersut pillugit angajoqqaat aammalu meeqqap/inuusuttup ersarissumik paatsuugas-saanngitsumillu paasitinneqarsimanissaat pingaarteqar-poq. Ilaqtariinnut piimasaqaatinik, suliassanik suliarinnit-toq ersarissumik paasiuminartumillu nassuiaasariaqarpoq, taamaalilluni isumaginninnermik ingerlatsivimmiit, angajoq-qaanut qanoq piimasaqaateqartoqarnersoq nalornissutaas-sanani. Taamattuttaaq suliassanik suliarinnittup sillimaniar-nermi anguniakkanik ersarissunik oqaasertaliinissaa pingaar-tuuvoq, taamaaliornikkut ingerlatsivik akuliusimajunnaassap-pat suliamillu matusisinnaalissappat namminneq sunik alla-nngortitsisariaqarlutik angajoqqaanit nalornissutigineqaq-qunagu.

Sillimaniarnermut pilersaarut ukuninnga imaqaassaaq:

- Isumaginninnermik ingerlatsiviup meeraq/inuusuttoq pillugu ernumassutaanik aalajangersimasumik, paasi-uminartumik ersarissumillu allaaserinninneq

- meeraq/inuusuttoq angajoqqaamini najugaqaannas-sappat anguniakkat aalajangersimasut, paasiuminartut ersarissullu suunersut (isumaginninnermik ingerlatsi-vimmit piimasaqaatit saneqqunneqarsinnaangitsut)
- meeqqap ulluinnarni inuunerani malittarisassat isuma-qatigiissutillu aalajangersimasut kiisalu meeqqamut/inuusuttumut naammattumik isumannaatsuutitsissa-gaanni kina qanoq iliuusisanersoq pillugu isumaqatigiis-sutit aalajangersimasut.

Sillimaniarnermut pilersaarut angajoqqaat ilaqutariillu attaveqarfii suleqatigalugit suliarineqassaaq – immikkut ilisi-masallit inuttullu attaveqarfiit. Sillimaniarnermut pilersaarut, inuit ilaqutariinnut akuusut peqataatillugit, attaveqarfiit susassaqtut ataatsimiinneranni suliarineqarluarsinnaavoq. Tassani inaarutaasumik malittarisassat atortussallu, angajoq-qaat inuillu attaveqarfigisat suleqatigalugit suliamik suliarin-nittumit immaqalu immikkut ilisimasalinnit allanit allanne-qassapput.

Ingerlatsiviup angajoqqaanut piimasaqaataanut saneqqun-neqarsinnaanngitsunut ilaagajupput:

- inunnik attaveqarfinnik meeqqamik/inuusuttumik paar-sinermi ikiuussinaasunik angajoqqaat peqataatitsinis-saannik piimasaqaat (inuit attaveqarfiit peqataasus-sat qassiussanersut isumaginnikkut ingerlatsiviup aalajangerajuttarpaa)
- ingerlatsiviup meeraq/inuusuttoq pillugu ernumassute-qarnera pillugu attaveqarfiit tamarmik ilisimatinneqar-nissaannik piimasaqaat
- ingerlatsiviup sooq akuliunneqarnerata nassuiarneqar-nissaa siunertarlugu suliamik suliarinnittartup angajoq-qallu suleqatigiinnerisigut meeqqamut/inuusuttumut nassuiaatip suliarineqarnissaanik piimasaqaat
- pilersaarutip qanoq siviutigisumik atuunnissaanik aammalu suliaq matuneqarsinnaassappat, angajoqqaat pilersaarummik ingerlatsinnaanerannik, Isumaginnin-nermik Ingerlatsivimmut, qanoq siviutigisumik takuti-tsinissaannik piimasaqaat.

Eqqumaffigeqquneqarpoq piumasaqaatit saneqqunneqarsinnaanngitsut maleruagassanik imaqqassammata, ajornartorsiutaasunut aammalu meeqqamik ingerlatsiviup isumakuluutiginninneranut pissutaasunut toqqaannartumik sammititanik. Tassa maleruagassat, stressertermut pissutaasinnaasunut aammalu pissutsit meeqqamut ulorianartorsiortitsisut qanoq iliuuseqarfigineqarnissaannut maleruagassat. Assersuutigalugu meeqqap/inuusuttup innarlerneqarsimaneramik pasitsaassineramik, innarlerneqarsimaneranilluunniit qularutissaanngitsumik ilisimasaqarnermik suliani, angajoqqaap meeqqamik/inuusuttumik innarliisimasup meeqqamik kisimeeqateqanngilluinnarnissaa piumasaqaataassaaq saneqqunneqarsinnaanngitsaq.

Tassa sillimaniarnermut anguniakkani piumasaqaatinilu saneqqunneqarsinnaanngitsuni pineqarpoq, ilaqutariinni inuuneq qanoq isikkoqassanersoq, isumaginninnermut ingerlatsivik meeraq pillugu ernumassuteqarunnaassappat.

Sillimaniarnermut pilersaarummi sinaakkutit:

- Sillimaniarnermut pilersaarut piviusunngussappat, attaveqarfinnik sillimasussanik pilersitsisoqassaaq. Tassunga atatillugu suliamik suliarinnittup uku paasiniassavai:
 - Kikkorpiaat attaveqarfiit sillimasutut peqataassappat?
 - Meeraq/inuusuttoq pillugu attaveqarfittut sillimasussat inuit qassit pisariaqartinneqarpat?
 - Attaveqarfittut sillimasussat ilaqutariinni ajornartorsiutinik aalajangersimasunik sunik ilisimatinneqassappat?
 - Inuit sillimasussatut peqataasut kikkunnit ilisimatinneqassappat?
 - Meeqqamut/inuusuttumut angajoqqaanullu tunngatillugu inuit sillimasussatut peqataasut, immikkut tamarmik qanoq inissisimassappat sunillu suliasaqaassappat?
 - Kina meeqqamut pingaarnertut isumassuisuussava?

- Attaveqarfiit susassaqtut qanoq akulikitsigisumik malitseqartitsiffiusunik ataatsimeeqatigineqartassappat?
- Attaveqarfiit susassaqtut qanoq sivisutigisumik akuutineqassappat?

Soorlu siusinnerusukkat allaaserineqartoq, attaveqarfiit sillimasussatut peqataasussat suliamik suliarinnittup toqqaasavai, tassanilu isiginiarneqassaaq inuit toqqaarneqartut meeqqamut/inuusuttumut tunngatillugu immikkut attuumassuteqartut pingaarutilimillu inissisimassasut aammalu meeqqap/inuusuttup siunissami inuunerani peqataanisamat kissaateqartuussasut.

Meeraq/inuusuttoq pillugu attaveqarfissatut sillimasussat kikkut peqataatinneqarsinnaanerannik, suliamik suliarinnittup aallaqqaammut angajoqqaat siunnersuuteqartippagit naleqqutissaaq.

Paasinarsippat angajoqqaat, inuit naammattumik piginnaasaqanngitsut attaveqarfittut sillimasussatut ilaatileraat, suliamik suliarinnittup angajoqqaat tamassuma kingorna oqaloqatigissavai. Soorunami suliasamik suliarinnittup, inuttut oqartussaasut, inuit sillimasussatut peqataasut inaarutaasumik akuerissavai. Tamatuma aamma kingunerisaanik inuit, assersuutigalugu meeqqamik innarliisimasutut eqqartuunneqarsimasut attaveqarfittut sillimasussatut peqataatinneqannginnissaannik suliamik suliarinnittoq akissaaqqarpoq.

Suliamik suliarinnittup akissaaqqarpoq, meeqqamut/inuusuttumut ernumassuteqarneq aallaavigalugu, attaveqarfittut sillimasussatut peqataasut isumaliutigisinnaasaannik qisuariarfigisinnaasaanillu eqqortunik apeqquteqarnissaaq, tamassumalu kingorna meeqqamut/inuusuttumut tunngatillugu tapersiinnissaminnik suliasaminnillu isummerfiginitsillugit, suliakkerissaat suliamik suliarinnittup suliasarinngilaa.

Qulaaniittoq "Signs of Safety"- Andrew Turnell, Mette og Henrik Westerhauge -Petersen, Hans Reitzels forlag, 2013, aallaavigalugu suliarineqarpoq.

4. Isumaginninnikkut misissuineq

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi § 3, § 23, 43, imm.1 - 4 aamma § 45, imm. 1 - 7 isumaginninnikkut misissuineranut tunngasut kiisalu meeqqat tapersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat peqqussutaat nr. 16, 8. november 2017-imeersumi §§-it 1-3, aamma § 10, imm. 1.

Isumaginninnikkut misissuineq sunaava sumullu atorineqassava?

Nalunaarutiginninnermik kommuni tigusaqaruni ilimagineqarpallu meeraq immikkut ikiorserneqarnissaminnik pisariaqartitsisoq, isumaginninnikkut misissuineramik suliaqartoqassaaq. Misissuinermit siunertaavoq meeqqap atugaasa qulaajaaviginissaat, taamaaliornikkut meeraq ingerlallu-aqqilersinnaaqqullugu, meeqqap tapersorneqarnissaannut suliniutissat naleqquttut toqqaarneqarsinnaaqqullugit. Taamaattumillu isumaginninnikkut misissuineq iliuusissatut pilersaarullu imminnut qanimut ataqtigiiqqut. Misissuinermit suliamut tunngasumik naliliineq tunngavigalugu suliniutitut meeqqamut aallartinneqartussamat iliuusissatut pilersaarut suliarineqartarpoq.

Qaammatinik marlunnik killiliineq aammalu isumaginninnikkut misissuineq aallartinneqarnissaanik aalajangiineq

Isumaginninnikkut misissuineq sapinngisamik piaarnerpaamik ingerlanneqassaaq aammalu meeqqap immikkut ikiorneqarnissamik pisariaqartitsinerata kommunimit paasineqarneranit, qaammatit marluk qaangiutsinnagit naammassin-eqarsimassalluni. Pisuni amerlanerpaani tamanna ima isumaqarpoq; nalunaarutiginninnerup saaffiginninnerulluunniit siulluup tiguineqarneranit qaammatinik marlunnik killiliineq atuutilissasoq.

Qaammatinik marlunnik killiliineq eqqortinneqarsinnaanngippat suliamik suliarinnittoq naliliigallarnermik suliaqassaaq aammalu angajoqqaat ilisimatissallugit misissuineq qaqugorpiaq naammassineqartussatut naatsorsuutigineqarneraq.

Kap. 5, nalunaaruteqartussaataanerit tunngasooq, aammalu § 19, imm. 1, 2 aamma 3 naapertorlugit nalunaarutiginnittoqarnerani kommunip iliuuseqartussaataanera naapertorlugu misissuisoqarnissaanik ingerlatsiviup allaganngorlugu aalajangiineratigut isumaginninnikkut misissuineq aallartinneqassaaq.

Piffissaliussaq eqquutsineqaaqqullugu aammalu meeqqap pilertortumik ikiorneqarnissaa qulakkeerneqaaqqullugu, suliamik suliarinnittumiit misissuinerup ingerlanneqarnissaa, pilersaarusiornissaa, meeraq ilaqutariillu peqatigalugit naleqquttuuvog. Pilersaarusiornermi suliamik suliarinnittup meeraq ilaqutariillu peqatigalugit isumaqatigiissutigisarpaat, qaqugukkat kikkullu peqatigalugit ataatsimiittoqassanersoq, kiisalu isumaginninnikkut misissuineq qanoq ilisukkat naammassineqassanersoq ullulerlugu isumaqatigiissutigineqartarluni.

Isumaginninnikkut misissuineq inatsimmi aalajangersimasunik piumasaqarfiuvoq. Imatut ingerlanneqassalluni:

- Sapinngisamik meeraq angajoqqaallu suleqatigalugit suliarineqassaaq
- Suliaqarfiit akimorlugit suleqatigiinneq aqqutigalugu, meeqqap atugaanik ataatsimoortumik isiginninneq tunngavigineqassaaq

Meeqqap angajoqqaallu suleqatigineqarnissaannik piumasaqaat

Isumaginninnikkut misissuineq sapinngisamik, angajoqqaat meerarlu suleqatigalugit suliarineqassaaq. Tamannalu isumaqarpoq, meeraq angajoqqaallu ataasiarluni arlaleriarluniluunniit Isumaginninnikkut misissuineri ataatsimeeqatigineqassasut.

Isumaginninnikkut misissuineri meeqqap isiginnittaasaa ilanngunneqassaaq aammalu meeqqap ukiuanut inerisimassusianullu naapertuutumik pingaartinneqassalluni. Angajoqqaatut oqartussaasusilik meerarlu misissuinerup siunertaanik ingerlanissaanillu paasisutissinneqassapput. (peqataatitsineq pillugu kapitalimi, meeqqamik angajoqqaanillu peqataatitsineq pillugu allassimasut atuakkit).

Angajoqqaat suleqataarusunngippata, misissuineq pisariaqartoq angajoqqaat akuersitinnagit peqataatinnagillu ingerlanneqassaaq.

Angajoqqaat suleqataarusunngippata, misissuineq pisariaqartoq angajoqqaat akuersitinnagit peqataatinnagillu ingerlanneqassaaq.

Isumaginninnermik misissuinerup ingerlanneqarnerani tamatumalu kingorna ikorsissutissanik aalajangiineri aallartitsinermilu, meeraq meeqqanik illersuisoqarsinnaatitaavoq (meeqqanik peqataatsineq pillugu kapitalimi meeqqanik illersuisunut tunngasut atuakkit).

Meeqqap atugaasa ataatsimut isigineqarnissaannik piumasaqaat

Meeqqat tapersorneqarnissaannut inatsimmi § 46, imm. 2 naapertorlugu isumaginninnikkut misissuineri kommunip makku nalilissavai:

1. Meeqqap pissusilersornera, peroriartornera ineriartorneralu
2. Meeqqap ilaqutariinni atugarisai, tassunga ilanngullugit ilaqutariit attaveqarfiillu katitigaaneri
3. Meeqqap ulluunerani paaqqinnittarfimmiinneranut atuarneranulluunniit tunngasut
4. Meeqqap peqqissutsimigut atugai
5. Meeqqap sunngiffimmi atugarisai ikinnguteqarneralu
6. Pissutsit attuumassuteqartut allat

Isumaginninnikkut misissuineri, immikkoortut arfinillit tamarmik ilanngunneqarnissaat naapertuuttuunersoq nalilissallugu suliamik sularinnittup suliaassaraa. Tamatumami peqatigisaanik inatsimmi piumasaqaataavoq, misissuineq siunertarineqartumit annertunerussanngitsaq.

Taamaalillunilu isumaginninnikkut misissuineri suut paasinarsinneqarnissaat suliani ataasiakkaani suliamik suliarinnittup naliligassaraa.

Meeqqap immikkut ikiorserneqarnissamik pisariaqartitaasa paasinarsinneqarnissaannut ulluunerani paaqqinniffimmit, atuarfimmitt aammalu suliaasaqarfinit allanit attuumassut-ilinnit paasisutissanik suliamik suliarinnittoq pingaartut pissarsiniartussaavoq. Kiisalu meeqqap ilaqutariillu attaveqarfii, suliamik suliarinnittup qulaajassavai, tamatumani nalilerniarlugu attaveqarfiit nukissanik peqarnerisut, meeqqamut ikorsissutitut suliniutitullu aallartinneqartusani iluaqutigineqarsinnaasunik.

Isumaginninnikkut misissuineq ilutigalugu ikorsissuteqarneq

Ikorsissutini aallartitsinnginnermi isumaginninnikkut misissuineq suliarineqaaqassasooq inatsimmi aalajangersarneqarpoq. Meeqqalli tapersorneqarnissaannut inatsimmi § 25, imm. 4 naapertorlugu meeqqanut pitsaanusussatut nalilerneqarpat, isumaginninnikkut misissuinerup ingerlanneqarnera ilutigalugu, meeqqamut ikorsisigallarnermik aallartitsinissamut periarfissaqarpoq. Taakku assersuutigalugu tassaasinnaaput inummik tapersortiliineq, avatangiisini sullissisumik attaveqarfiineq, ilaqutariinnik sullissivimmi ikiorneqarnissamik ilaqutariinnut neqerooruteqarneq allami-lunniit naleqquttutut nalilerneqartumik ikorsisineq.

Isumaginninnikkut misissuineq naammassineqarpat, ikorsissutaagallartoq ingerlaannassanersoq taamaatinneqassanersorluunniit suliamik suliarinnittup nalilissavaa. Tassunga atatillugu ikorsissut meeqqamut angajoqqaanillu qanoq isumaqarfineqarnerisooq ilanngullugu isiginiarneqassaaq.

Suliani nukinginnartuni isumaginninnikkut misissuineri suliaqaaqarani meeqqamik inissiisoqarsinnaavoq. (inissiisarneq pillugu kapitalimi tamanna pillugu annertunerusumik paasisaqarit).

Isumaginninnermik misissuineri immersugassamik atuneq pillugu

Isumaginninnikkut misissuineri suliaqarnissami, Pitsaaliuineri Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfiup immersugassiaata tamatumani atornissaa pitsaasuvoq. Immersugassaq suliamik suliarinnittumut isumassarsiorfiullunilu ikorsissutaavoq, taamaaliornikkut ataatsimut isiginnilluni misissuineri suliaqarnissamut suliamik suliarinnittoq ikiorneqassalluni. (Immersugassiat ataatsimoortut inner-suussutigineqarput)

Ajornartorsiuteqarfiit suliamillu aaqqissuussaasumik suliaqarneq

Suliamik ingerlatsinerup pitsaassuseqartumik ingerlanneqarnissaa qulakkeerumallugu aaqqissuussamik suliaqarnissaaq eqqumaffigineqassaaq. Taamaaliornikkut misissuineri

ingerlatsineri tamarmiusumi erseqqissumik takuneqarsinnaaqqullugu, meeqqamut tunngasumik ajornartorsiuteqarfiit suunersut aammalu suut allaasserinninnerunersut suullu suliamik ingerlatsisup misissueqqissaarnerinerai naliliinerineraalu. Malugeqquneqassaaq angajoqqaatut oqartussaasuseqartut meeqqallu paasisinnaasariaqarmassuk, kina qangalu misissuineri paasisutissanik/oqaaseqaatinik tunniussisimanersoq, kiisalu suliamik suliarinnittup naliliineri sunik tunngaveqartinneqarnerisut.

Sammasat tulluuttut arfinillit isumaginninnikkut misissuineri ilaatinneqarsinnaapput:

1. Meeqqap pissusilersornera, peroriartornera ineriartorneralu
2. Meeqqap ilaqutariinni atugarisai, tassunga ilanngullugit ilaqutariit attaveqarfiillu katitigaaneri
3. Meeqqap ulluunerani paaqqinnittarfimmiinneranut atuarneranulluunniit tunngasut
4. Meeqqap peqqissutsimigut atugai
5. Meeqqap sunngiffimmi atugarisai ikinnguteqarneralu
6. Pissutsit attuumassuteqartut allat

Eqqumaffigineqassaaq paasisutissat/oqaaseqaatit misissueqqissaarnerit nalilersuinerinillu immikkuussammata. Angajoqqaat, suliamik ilinniagallit allalluunniit oqaaseqaatigisimasaat issuaavigneqarpat, erseqqissumik allassimasasaaq oqaaseqaat/paasisutissaaq, qanga kimillu saqqummiunneqarsimanersoq.

Sammasat arfinillit ataasiakkaat tarmamik, allaaserinerat eqikkaanermik naggaserneqassapput, tamatumani meeqqap nukissaqassusia ajornartorsiutaalu kiisalu meeqqap pisariaqartitai suunersut, suliamik suliarinnittumit nalunaarsorneqassapput. Paasisutissat eqikkaavigneqassapput, suliamillu suliarinnittup, meeqqap inissisimanagera misissuiffigeqqissaassava. Misissuineq naggaserlugu, suliamik suliarinnittoq suliamik naliliiffiginnissaaq, iliuusissatut pilersaarummut tamatumaki kingorna suliarineqartussamut tunngaviusussamik.

Isumaginninnikkut misissuinerup imarisinnaasaanut isumassarsiorfissaq

1. Pissuseq, ingerlalluarneq ineriartornerlu	Tarnikkut pissutsit attaveqarnerlu Misigissutsit qisuariartaatsillu Pissutsinik nutaanik ilisimanngisanillu aaqiisinnaassuseqarneq Paarsinerlunneq innarliinerlu (nakuuserneq kinguaassutitigullu innarliineq)
2. Ilaqutariinnermut attaveqarfinnullu tunngasut	Angajoqqaat qatanngutillu peqqissusiat ingerlalluarnerallu Meeqqap angajoqqaanut qatanngutinullu attaveqarnera Siuliani pinikut ilaqutariinnut isumallit Inuttut attaveqarfiit – ilaqqat allat Attaveqarfiit immikkut ilisimasallit
3. Ulluunerani paaqqinniffimmut atuarfimmulluunniit tunngasut	Ulluunerani neqeroorutini, atuarfimmi imaluunniit suliffimmi ilikkarusussuseqarneq ingerlalluarnerlu Ilinniartitaanermit pissarsiat ilinniakkatigullu killiffik Takkuttannginneq takkutarneq Ilinniagaqarnissamut siunissamullu angorusutat
4. Peqqissutsimut tunngasut	Timikkut peqqinneq piginnaanikillisisinnaanerlu Tarnikkut peqqinneq piginnaanikillisisinnaanerlu Nerisaqarneq inuussutissaqarnikkullu inissisimaneq Nakorsanit misissortinnerit, kigutileritinnerit kapuinerillu
5. Sunngiffimmut aamma ikinnguteqarnermut tunngasut	Sunngiffimmi ikinngutit inersimasullu akornanni ingerlalluarneq Sunngiffimmi sammisartakkat sunngiffimmi suliffeqarneq Ikinnguteqalersinnaaneq ikinngutinillu attassiinnarsinnaaneq
6. Pissutsit allat (angajoqqaajussuseq, ineqarneq, sulineq aamma aningaasaqarneq)	Tunngaviusumik isumassiuineq Ulluinnarni aalajangersimasumik ingerlaaseqarneq Misigissutsikkut kialaarnaq Meeqqamut patajaassutsimik tunisisinnaaneq Meeqqap isumannaatsuunissaanik pilersitsisinaassuseqarneq Kajumissaarineq pimoorussinerlu Ataatsimoorfinni meeqqat peqataaneramik tapersersuineq Aaqqiinnginnernik qaangiiniarnissamut periutsit Angajoqqaat suleqataanerat Inigisap qanoq ittuunera Nuttarnerit Suliffeqarnermut attuumassuteqarneq suliffeqarnermilu pissutsit Aningaasaqarnermut pissutsit

Eqikkaaneq misissueqqissaarnerlu

Sammisat arfinillit aallaavigalugit, misissueqqissaarnermi nalilersuinermilu, paasissutissat/oqaaseqaatit, meeqqallu pisariaqartitai saqqummiunneqarsimasut, paasissutissat pissarsiarineqarsimasut, angajoqqaat nukissaqassusaanut ajornartorsiutigisinnaasaannullu sanilliunneqassapput. Misissueqqissaarnermik nalilersuinermillu suliaqarnermi pingaaruteqarpoq suliamik suliarinnittup ilaqutariit namminneq nukissaqassusiannik eqqumaffiginninnissaa aam-malu ilaqutariit namminneq nukissaqassusiat ikiorsiisute-qarnikkut nukittorsarneqarsinnaanersoq pingaarnertut siullertullu naliliffigalugu, taamaaliornikkut assersuutigalugu angerlarsimaffiup avataanut inissinissaq pinngitsoor-neqarsinnaaqqullugu.

Ilaqutariinni imaluunniit ilaqutariit avatangiisaanni, pissutsinik nukittorsaaatannaasunik peqarpat, tamatumuunalu meeqqamut tunngasumik ajornartorsiutaasut aaq-qiussutissarsiorneqarsinnaappaat? Apeqquut taanna qulaa-jassallugu pingaaruteqarpoq, ingerlatsiviummi tungaan-it iliuutsinik aallartitsinissaq qanoq annertutigisumik pisariaqartinneqarnerneq, pillugu tamanna annertuumik pingaaruteqarmat. Tassunga atatillugu pissusissamisoor-poq eqqumaffigissallugu ilaqutariinni attaveqarfinniluun-niit nukinnik piginnaanernillu peqarnerneq, meeqqap ilaqutariillu ajornartorsiutaannik aaqqiinarnermi taperta-asinnaasunik.

Misissueqqissaarnermi nalilersuinermilu pingaaruteqarpoq paasissutissanik nutaanik allattuinnnginnissaminik suliamik ingerlatsisuusup eqqumaffiginninnissaa, suliamimmi ingerlatsisup misissueqqissaarnera naliliinerlu paasissu-tissanik oqaaseqaatinillu sammisat ataasiakkaat ataanni

allasimareersunik taamaallaat tunngaveqarmat. Misissu-eqqissaarnermi nalilersuinerlu pillugu, suliamik suliarinnittog “saqqummernissaminut” periarfissaqarpoq, meeqqallu pisariaqartitai matussuserneqanngitsut pillugit naliliiner-mini erseqqissuliornissaminut, tamatumalu peqatigisaanik meeqqap pisariaqartitaanut tunngatillugu, angajoqqaat nukissaqassusiannik ajornartorsiutigisaannillu naliliiner-mi erseqqissuliornissaminut periarfissaqarluni.

Suliamik naliliineq

Siuliani eqikkaaneq misissueqqissaarnerlu tunngavigalu-git meeqqap atugarissaaressaa qulakkeerneqaaqqullugu, ajornartorsiutit suut sulissutigeqqinneqartariaqarnermut suliamik suliarinnittup tunngavilersukkamik isummerfigis-savaa. Ingerlatsiviummi tungaanit ikiorsiiniutissat aallartinne-qarsinnaasut, suliamik ingerlatsisup suliamik ilisimasalititut nalilersuinermi iserfigisnaavaa. Suliamik ingerlatsisooq naliliippat, meeqqamut ikiorsiisuteqarnerneq periarfissat arlaqqartut, pingaaruteqarpoq nalillissallugu allaaserissallu-gulu, iliuussisat ataasiakkaat meeqqamut ilaqutariinnullu, qaninnerusoq ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit qanoq kinguneqarsinnaanersut.

Isumaginninnikkut misissuinerup meeqqap angajoqqaallu isummernerat

Isumaginninnikkut misissuinerup naggataani meeqqap angajoqqaallu misissuinerup suliamillu naliliinerup isumaat tusarniarneqassapput.

5. Iliusissatut pilersaarut iliuusissallu

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat peqqussutaat nr. 16, 8. november 2017-imeersoq

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit pillugu nalunaarut nr. 305, 30. april 2008-meersoq

QULAK
KEERUTIT

Isumaginninnikkut misissuineramik kommuni suliaqareerpat nallilippallu, meeraq inuusuttorluunniit immikkut ikiorserneqarnissaminik pisariaqartitsisoq suliamik suliarinnittoq iliuusissatut pilersaarummik suliaqassaaq. Ajornartorsiutit isumaginninnikkut misissuinerami qulaajarneqartut qaangerneqarnissaannut, iliuusissat iliuusissatut pilersaarummi erseqqissumik aalajangersarneqassapput. Iliusissanik toqqaaneq meeqqap, immaqalu ilaqutariit, ineriartornissaanut ingerlalluarnissaanullu tapersersuutaassaaq.

Ikiorsiissutissat **aalajangiiffigineqannginneranni** iliuusissatut pilersaarut suliarineqassaaq. Tassani suliat nukinginnartut pineqartinnagit.

Iliusissatut pilersaarut suua sumullu atorneqassava

Iliusissatut pilersaarut imaqassaaq, meeqqap qanoq ingerlallualersinnaaneranut anguniakkanik aalajangersimasunik. Iliusissamat toqqarneqartumut anguniakkat ersarissuusapput uuttorneqarsinnaassallutillu aammalu sapinngisamik meeraq ilaqutariillu suleqatigalugit suliarineqassallutik. Meeqqamut sunniutissaa naatsorsuutigineqartoq ersarissumik allaaserineqarsimassaaq, soorluttaaq suliniuteqarnerup sunniuteqarnissaanut piffissalersuisoqarsimassasooq.

Iliusissatut pilersaarut aqqissuussaasumik suliarineqassaaq, qulakkeerniarlugu, meeqqap ingerlallualernissaa, ineriartornissaalu. Iliusissatut pilersaarut, allaganngorlugu uppersaataavoq, meeqqamut tunngasumik anguniakkanik ersarissunik imalik, taamaaliornikkut meeqqap ingerlallualernissaa ineriartornissaalu qanoq sulissutigineqarsanersoq, meeqqamut, ilaqutariinnut aammalu immikkut

ilisimasalinnut meeqqamut sullissisunut ersarissooqqullugu. Iliusissatut pilersaarut tassaavoq, suliamik suliarinninnermi oqaloqatigiinnermut aqutsinermullu sakkussaaq, tassami meeqqap, ilaqutariit immikkullu ilisimasallit, meeraq pillugu suleqatigiinnissaanni iliuusissatut pilersaarut, tassanilu meeqqamut tunngasumik anguniagassat qitiulluinnarmata.

Iliusissatut pilersaarut meeraq ilaqutariillu aammalu immikkut ilisimasallit, meeqqamik ilaqutariinnullu tapersersuisussat ikiuuttussallu suleqatigalugit, suliarineqarpat iluaqutissarsiffiussaaq. Tamanna ilaatigut pisinnaavoq attaveqarfiit ataatsimiinneranni.

Pingaarteqarpoq sulianik ilinniagallit, meeqqanik sullissuusut, iliuusissamik pilersaarutaasut anguniangassatullu pilersaarutigineqartunut ilisimasaqarnissaat. Tamanna aamma atuuppoq meeraq ilaqutariinnut paarsisartunut imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissineqarsimappat. Imaangilaq inuit taakku isumaginninnikkut misissuineq tassanilu allasimasat ilisimasaqarfigissagaat. Iliusissatut pilersaarutimarisaata ilai attuumassuteqartut suleqatigisat (assersuutigalugu ulloq unnuarlu paaqqinniffik imaluunniit angajoqqaarsiat) meeqqamut tunngatillugu, aalajangersimasumik suliaasa isumagineqarnissaannut pisariaqartut kisimik tunniunneqaaqusaapput. Taamaalillunilu anaanamut, ataamat, qatanngutinut imaluunniit ilaquttanut allanut attaveqarfinnulluunniit tunngasumik paasissutissat tunniunneqaaqusaanngillat, taakku ulloq unnuarlu neqeroortip meeqqamut aalajangersimasumut tunngatillugu perorsaanermit suliniutaannut iliuusissatullu pilersaarutaannut attuumassuteqanngippata.

SKABELONI

Iliusissatut pilersaarusiordermi immersugassamik atuineq pillugu

Iliusissatut pilersaarummik suliaqarnissami pitsaasuvoq Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfiup tamatumunnga immersugassiaata atornissaa. Immersugassiaq isumaginninnikkut misissuinerami qulequttat assingi aallaavigalugit suliaavoq. Iliusissatut pilersaarut suliamik suliarinnittumut isumassarsiorfiullunilu ikiorsiissutaavoq, taamaaliornikkut tunngavilersorluakkamik aqqissuussaasumillu iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnissamat suliamik suliarinnittoq ikiorserneqarluni. Ikiorsiissutit malitseqartinneqarnissaanni iliuusissatut pilersaarutinut immersugassiaq aamma atorneqassaaq. Malitseqartitsineq kapitalimi tullermit annertunerusumik paasisaqarfigineqarsinnaavoq.

Suliamik naliliineq aammalu ikiorsiissuteqarnermi pingaarnertut siunertarineqartoq

Iliusissatut pilersaarutinut immersugassiani immersugassaqarpoq "suliamik naliliineq"-mik qulequtaqartumik. Tassani isumaginninnikkut misissuinerami suliamik naliliineq, suliamik suliarinnittup ilanngutissavaa. Taamaaliornikkut isumaginninnikkut misissuinerup iliuusissatullu pilersaarutit imminnut atuumassuteqarnerat ersarissitineqassaaq.

Kiisalu immersugassiami tassani suliamik naliliinerup sania-tigut, suliniuteqarnermi pingaarnertut siunertarineqartoq aamma allaaserineqassaaq. Pingaarnertut siunertarineqartumi allaaserineqassaaq, suliniutit aallartinneqartut meeqqamut qanoq sunniuteqartussatut naatsorsuutigineqarnersut. Taamaaliornikkullu suliniutigineqartut meeqqamut qanoq sunniuteqartussatut naatsorsuutigineqarnersut, tassani allanneqassapput. Anguniarneqartut kingusinnerusukkut aaliangiivigineqartussat tamarmik toqqaannartumik, pingaarnertut siunertarineqartumit aallaaveqartinneqassapput. Taamaaliornikkut anguniakkatut allanneqarsimasup, suliniuteqarnermi pingaarnertut siunertarineqartup eqqortinneqarnissaanut peqataaqataasussap, qitiutittuarneqarnissaanut suliamik suliarinnittoq tapersorneqassaaq.

Ikiorsiissummik aallartisaaneq – siviussusissaatullu

Naatsorsuutigineqartoq Iliusissatut pilersaarummi allaaserineqassapput, suliamik suliarinnittup naliliinermini, meeqqamik pitsaanerpaamik tapersersuinissaq siunertarlugu, iliuusissat suut aallartinneqassanersut.

Tassunga ilanngullugit allanneqassapput:

- ikiorsiissutit qanoq siviutigisumik ingerlanneqarnissaa naatsorsuutigineqarnersoq

ikiorsiissuteqarneq angajoqqaanut ilaqutariinnulluunniit aamma sammitinneqarsinnaavoq

Siusinnerusukkut ikiorsiissutaasimasinnaasut

Meeqqamut ilaqutariinnullu ikiorsiissutit siusinnerusukkut aallartinneqarsimasinnaasut iliuusissatut pilersaarummi allaaserineqassapput. Pingaarteqarpoq, siusinnerusukkut ikiorsiissutaasimasut, qanoq sunniuteqarsimanersut, suliamik suliarinnittumit ilanngullugit allanneqarnissaat. Aammattaaq iliuusaasimasut, kissaatigineqartoq malillugu sunniuteqarsimanngippata.

Siusinnerusukkut ikiorsiissutaasimasut assinginiq aallartisaasoqassappat, ikiorsiissut taanna kingullermik ingerlanneqarami sunniuteqarsimanngitsoq, meeqqamut iluaqutaasus-satut soq maanna naatsorsuutigineqarnersoq pillugu, suliamik suliarinnittup nassuiaanissaa pingaarteqarpoq.

Meeraq/inuusuttoq pillugu pissutsit – anguniakkanik oqaasertaliineq

Suliamik suliarinnittup, iliuusissamat pilersaarusiordermi, meeqqamut anguniarneqartussat nassuiaasersussavai. Isumaginninnikkut misissuinerami anguniarneqartut qulequtarineqartut arfinillit assingi malinneqassapput. Tamanna isumaqarpoq, suliamik suliarinnittoq, meeqqap pisariaqartitai aallaavigalugit anguniarneqartunik nassuiaasersuissasooq.

Anguniakkanik oqaasertalersuineq

Kingorna malitseqartitsinerami, anguniakkat atorneqarsinnaaqqullugit, anguniakkanik tigussaasunik aalajangersimasunillu oqaasertalersuinissaq, suliamik suliarinnittumit eqqumaffigineqarnissaa pingaarteqarpoq.

Aammattaaq pingaaruteqarpoq, suliamik suliarinnittumit eqqumaffigineqassasoq, anguniarneqartut ilumut anguneqarsinnaanersut. Anguniakkat aalajangersimasuuppata, anguneqarsinnaasuullutillu, malitseqartitsinermit malinnaavigiuminernerusinnaapput, takuneqarsinnaassallutillu, iliuuserineqartut qanoq annertutigisumik kissaatigisaq malillugu sunniuteqarnersut (SMART atorlugu anguniagassanik aalajangersaanissamut ilitsersuut takuneqarsinnaavoq).

Anguniarneqartut oqariutuapput, sullissisutut (allallu immikkut ilisimasallit) meeqqamut ilaqaatanullu angorusutatut kissaatigineqartut. Allatut oqaatigalugu, sammisat ataasiakkaat ataanni anguniarneqartut, suliamik suliarinnittumit allatorneqartut tassaapput, meeqqamik isumakuluutiginnineq annikillisinneqarsinnaassappat/suujunnaarsinneqassappat aammalu ungasinnerusooq isigalugu suliaq naammassineqaaqqissinnaassappat, allannguutit suliamik suliarinnittup

Anguniakkanik aalajangersimasunik uuttortarneqarsinnaasunillu suliaqarnermi periutsip SMART-ip ikiorsiissutitut atorineqarnissaa pitsaasuvoq.

(allallu immikkut ilisimasallit) takussallugit pisariaqartitai. Sammisat meeqqamut tunngasumik ajornartorsiutinut atuumassuteqartut kisimik anguniagassiorneqassapput. Sammisamik meeqqamut pineqartumut naleqqutinngitsumik peqarpat sammisap ataani "naleqqutinngilaq" suliamik suliarinnittup allappagu pitsaqaataassaaq, tassuunakkummi uppersarneqassamat suliasamik ingerlatsisoq sammisamik isummerfiginnissimasooq.

Iliuussisatut pilersaarummi amerlasuunik anguniagassiorneqsaq imaangilaq pitsaasuvoq. Pitsaanerpaavoq pingaarutilinnik aalajangersimasumillu malitseqartinneqarsinnaasunik amerlanngitsunik anguniagassiorneqsaq. Taamaaliornikkut meeraq naatsorsuutigineqartut ineriartornerisooq malinnaavigineqarluaarsinnaanersooq.

SMART atorlugu anguniakkanik atuineq

SMART oqaatsinik ukuninnga katitigaavoq: Specifikt, Målbart, Acceptor, Realistisk, Tidsbegrænset

SMART atorlugu anguniakkat atornissaanni apeqquutit iluaqutaasinnaasut

- Anguniakkat aalajangersimasut. Anguniakkat aalajangersimasunngortinnissaanni apeqquutit iluaqutaasinnaasut: Suna anguniarparput? Suna pillugu anguniarparput? Kikkut pillugit?
- Anguniakkat angussaasut. Anguniakkat angussaasunngortissangaanni apeqquutit iluaqutaasinnaasut: Allannguisoqarsimanera qanoq paasisinnaavarput? Anguniagaq angugutsigu suna ullumikkut piginnisarput pigilersimassavarput?
- Anguniakkat akuersaarnartut (aamma pilerinartut). Tamatumani apeqquutit iluaqutaasinnaasut: Anguniagaq tamanut paasinarpa (angajoqqaanut/meeqqamut/inuusuttumut aammalu meeqqap inuusuttulluunniit sulisuinut)? Peqataasut tamarmik namminneq suliasartik akisussaaffitsillu takusinnaavaat?
- Anguniakkat piviusorsiorlut. Apeqquutit iluaqutaasinnaasut: Anguniagaq piffissaliussap iluani anguneqarsinnaasoraarput? Angunissaanut nukissat (aningaasat sulisullu) naammattut pigaagut? Suut anguniakkatsinnut tapersersuisinnaappat? Suut anguniakkatsinnut akornutaasinnaappat?
- Anguniakkanut piffissamik killiliineq. Apeqquutit iluaqutaasinnaasut: Anguniakkatta qaqugu anguneqarnissaannut piffissamik killiliivugut? Anguniakkatta qaqugu anguneqarnissaat peqataasut tamarmik nalunngilaat?

Anguniakkanik oqaasertalersuinermit assersuutit

Ulluunerani paaqqinnifinni atuarfimmilu pissutsit pillugit sammisap ataani anguniakkat uutoortarneqarsinnaasut tassaasinnaapput:

- Anguniangaavoq, lvalup ullumikkumiit, ullut tamaasa atuartalernissaa
- Anguniangaavoq, lvalup ullumikkumiit ullut tamaasa taquartalernissaa
- Anguniangaavoq, ataasinngornikkut sisamannngornikkullu lvalup ilinniakkerisarfimmiinnissaa.

Peqqissutsikkut pissutsit pillugit sammisap ataani anguniakkat uutoortarneqarsinnaasut tassaasinnaapput:

- Anguniangaavoq, 2019-ip naanerani lvalup inersimasumik tasiugaqarani tummeqqakkoorsinnaanissaa
- Anguniangaavoq, lvalup oqimaalinnissaa, nakorsarisata pilersaarusiarsimasaa malillugu
- Anguniangaavoq, angerlarsimaffimmi perorsaasutut ikiorti/ilinniarsimasooq peqatigalugu lvalup ullut tamaasa kigutigissartarnissaa

Immikkoortunik anguniagaqarnermi oqaasertalersuineq

Iliuussisatut pilersaarummi immikkoortunik anguniagassanik suliamik suliarinnittup allattuinnissaa inatsisitigut piumasaqataannigilaq. Immikkoortunilli anguniakkanik allattuineq, suliamik suliarinnittumut iluaqutaasinnaavoq. Immikkoortunik anguniakkat, sammisat ataanni pingaarnertut, anguniakkap ataani immikkoortunut immikkoortiterneqarsinnaapput aammalu immikkoortuni anguniakkat, sammisat ataasiakkaat ataanni pingaarnertut anguniakkap anguniarneqarnerani "tikkuutit" isigineqarsinnaapput. Immikkoortunik anguniagaliornikkut, pingaarnertut anguniagaq immikkut ilisimasalinnut ilaqtariinnullu tigussaanagerunngortinneqarlunilu paasinarnerunngortinneqarsinnaavoq.

Immikkoortunik anguniagassanut

ataasiakkaanut akisussaaffik

Iliuussisatut pilersaarummi, immikkoortunik allaffissaliisooqarsimavoq, anguniagassat ataasiakkaat sulissutiginnissaannut, kimit anguniarneqartussat akisussaaffigineqassanersut, suliamik suliarinnittumit allanneqarsinnaanngorlugit. Suliamik suliarinnittoq Kingusinnerusukut malitseqartitsilluni ataatsimiinnissamut aggersaanermini eqqumaffigisaasattut pingaaruteqarpoq inuit (inuit ataasiakkaat immikkuilluunniit ilisimasallit) immikkoortunik anguniakkamut ataatsimut arlalinnulluunniit akisussaasutut nalunaarneqarsimavut aggersarneqarnissaasa eqqumaffigineqarnissaa.

Meeqqap angajoqqaallu isumaat atsiernerlu

Ikiorsinissamik kommunip aalajangiinnissaa sioqquullugu iliuussisatut pilersaarummut tunngatillugu angajoqqaat isumaat tusarniarneqassaaq. Angajoqqaat isumaannik ilanngussinermit siunertaavoq, suliamik suliarinninnermit atatillugu paasissutissat kommunimit pissarsiarineqartut tiguneqartulluunniit, eqqortuunerannik tamakkiisuunerannillu qulakkeerinninnissaa. Tamatumunnga tunngaviuvoq akuusut, pinngitsooratik peqataatinneqarnissannik kissaateqarneq aammalu paasissutissat eqqortuunerat attanneqarsinnaanerallu misissoqqaartinnagu kommunip paasissutissanik atuinngisaannarnissaa.

Eqqaamallugu aalajangiisoqartinnagu meeraq suliamik suliarinnittumit pinngitsoorani oqaloqatigineqaaqassamat. Meeqqamik oqaloqateqarnermi aalajangersimasumi anguniangassaavoq, kommunimiit iliuuserineqartussat aallartitassanut, meeqqap qanoq isumaqarnerata paasisaqarfiginissaa.

Meeqqap (15-it sinnerlugit ukiullip) angajoqqaallu iliuussisatut pilersaarummut isumaat immersugassami allanneqassapput. Iliuussisatut pilersaarut isumaat tusarniarlugu atsiortinniarlugillu allakkatigut nassiunneqassanersooq imalunniit aggerluni oqaloqatigiinnissamut aggersaasoqassanersooq, tamatumani angajoqqaat immaqalu meeraq peqatigalugit suliamik suliarinnittoq iliuussisatut pilersaarummik saqqummiussissanersooq, suliamik suliarinnittumit naliliiffigineqassaaq.

Iliuissatut pilersaarut angajoqqaanut immaqalu meeqqamut tusarniutigineqareerpat suleqatigisanut attuumassuteqartunut nassiunneqassaaq.

Iliuissatut pilersaarut qanga suliarineqarnerisq ullulissallugu pingaaruteqarpoq.

Aalajangiineq

Angajoqqaat meeqqallu isumaat tusarniarneqareerpat, ikiorsiissutit tigussaasut suut aallartinneqassanersut kommunimit aalajangerneqarsinnaanngussaaq. Aalajangiineq allaganngorneqassaaq journalimilu allanneqassalluni.

Ikiorsiissutit inissiinerlu

Ikiorsiinissap imaluunniit inissiinissap aallartinneqarnissaa sioqqullugu makku eqquutsinneqarsimassapput:

- Isumaginninnikkut misissuinerimik suliaqartoqarsimassaaq
- Iliuissatut pilersaarummik suliaqartoqarsimassaaq
- Meeraq oqaloqatigineqarsimassaaq

Suliniuteqarneq ikiorsiissutaappat imaluunniit immikkut ikiorsissutaappat

Suliniuteqarnermik toqqaasoqarnissaani meeqqanik taper-sersuinerimut inatsimmi ikiorsiissuteqarnissamut immikkullu ittumik ikiorsiissuteqarnissamut periarfissaqarpoq. Takuuk ataani assiliaq.

Ikiorsiissutit (Meeqqanik taper-sersuinerimut inatsimmi § 21, imm. 4)	Ikiorsiissutit immikkut ittut (Meeqqanik taper-sersuinerimut inatsimmi § 25, imm. 4)
Ilaqutariinnik pikkorissartitsineq, ilaqutariinnik aqquatsioqatigiisitsineq imaluunniit attaveqaatit peqatigalugit ataatsimiittoqassasooq	Angerlarsimaffimmi suliasanik, perorsaanerimik, tarnip pissusaanik ilisimasalimmik, isumaginninnermik allatigulluunniit ikiorsiineq
Tapersersorteqarnissaaq aamma attaveqartarfeqarnissaaq*	Ilaqutariinnik katsorsaaneq, atornerluisuunerimik katsorsaaneq tassungaluunniit assingusooq
Efterskolimiinnermi ikiorsiinissaaq, tassunga ilanngullugu aningaasatigut ikiorsiinissaaq	Ilaqutariinni paarsisartuni imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi oqilisaassilluni inissiineq
Ikiorsiineq alla meeqqap ineriartorneranik ingerlalluarnissaanillu qulakkeerrinninnissamik siunertaqartoq, tassaasinnaavoq aningaasatigut ikiorsiinerimik neqerooruteqarneq, tamanna meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsinnaaneramik pina-veersaartitsisinnappat imaluunniit pinngitsoortitsisinnappat, assersuutigalugu inigisap attartorneranut akiligassaqarneq imaluunniit inigisamut akiligassap tulluuttup akilersinnaannginneranik il.il. pissuteqartumik attartukkamit anisinneqartariaalersinnaaneq pinngitsoortinniarlugu	Ulluunerani meeqqat ornittagaanni toqqissisimanartumiitsitsineq, unnullernerani unnuaanerani luunniit ikiuinissamik suliniuteqarneq alla, imaluunniit meeqqamut ikiuinissamik ilinniartitsinissamillu siunertaqartumik paaqqinnittarfimmiitsitsineq, assigisaaniluunniit
Ikiorsiinissamik suliniuteqarnerit taaneqartunit allaanerisut neqeroorutigisinnavaai, soorlu misiligutitut aqqissuussinerit	Ornittakkami immikkut ittumik perorsaaviumik inissaqartinneqarneq
§ 42 naapertorlugu 18-23-inik ukiulinnut suliniuteqareermermi malitseqartitsilluni suliniuteqarneq	Meeqqap ineriartornerata ingerlalluarnissaalu qulakkeerrinissaat siunertarlugit ikiorsiineq alla

Ilaqutariinnut sullissiviit

Meeqqanut, inuusuttunut taakkulu ilaqutaannut immikkut ikiorsiissuteqarnermut atatillugu, ilaqutariinnut sullissiviit pingaarutilittut inissisimapput. Ilaatigut pineqarput perorsaanerimik, tarnip pissusaanik ilisimasalimmik ikiorsiineq kiisalu ilaqutariinnik katsorsaaneq. Ilaqutariinnut sullissiviup siusissukkat peqataatinneqarnissaa pingaaruteqarpoq, taamaaliornikkut isumaginninnikkut misissuinerup pitsaasuunissaanut kiisalu meeqqamut, inuusuttumut ilaqutariinnulluunniit suliniutissaaq suna iluaqutaasinnaanersooq piareer-sarneqarsimaqqullugu.

Ilaqutariinnut sullissivik, attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerat aqquutigalugu peqataatinneqarsinnaavoq. Aammalu iliuissatut pilersaarummi anguniagassat suut suliniutigineqarnissaat ingerlateqqinneqassanersooq pillugu attaveqarfiit ataatsimiinneranni tapeeqataasinnaapput.

Kommunip ilaqutariinnullu sullissiviup akornanni suleqatigineq pillugu periutsinik aalajangersimasunik aalajangersagaqarneq kommunini suleqatigiinnermut ingerlalluataas-arpoq.

Ilaqutariinnut sullissivimmuut innersuussisarneq ingerlalluartaarpoq innersuussisarnermut ersarissunik periuseqartoqaraangat, tamatumani assersuutigalugu; kommunip ilaqutariinnullu sullissiviup akornanni aalajangersimasunik ataatsimeeqatigiitarnikkut, meeqqap ilaqutariillu ajornartorsiutaat oqaloqatigiissutigineqartarlutik. Ataatsimiinnerni taakkunani ataatsimoorluni oqaluserineqartarpoq, innuttaasooq ilaqutariinnut sullissivimmit sullittakkanut naapertuunnersooq aammalu ajornartorsiutit suut sulissutigineqassanersut. Tamanna innersuussinerimut immersugassamik, meeraq ilaqutariillu aammalu taakku ajornartorsiutaat pillugit paasissutissanik imaqartumik, kommunip ilaqutariinnik sullissivimut nassiussineranik malitseqartinneqassaaq, taamaaliornikkut allaganngorlugu takuneqarsinnaaqqullugu ajornartorsiutit sumut tunnganersut aammalu suut sulissutigineqaaqqissanersut.

Eqqaamallugu innersuussinerimut immersukkat iliuissatullu pilersaarutit ilaqutariinnut sullissivimmuut nassiunneqarnissaat. Aammalu assersuutigalugu, attaveqarfiit ataatsimiinne-

rat aqquutigalugu, ataatsimiinnerit malitseqartitsiffiusut ingerlaannaq isumaqatigiissutigineqartariaqarput, meeqqanut/ilaqutariinnut suliniutaasut iluaqutaanersut malinnaavigeqqullugit.

Suliniuteqareermermi malitseqartitsineq – inuusuttunut 18-init 23-it ilangullugit ukiulinnut tapersersuineq.

Suliniuteqareermermi malitseqartitsineq tassaavoq, inuusuttunut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasunut imaluunniit 18-inik ukioqalinngitsiarnerminni, tapersersorteqarnissamik akuerineqarsimasunut aammalu ineqarnikkut, attaveqarfeqarnikkut, ilinniartitaanikkut aamma/imaluunniit suliffeqarnikkut nammineerlutik pitsaasumik inersimasutut inuuneqalernissamut ikaarsaernerminni, tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisunut kommunip neqeroorutaa. Suliniuteqareermermi malitseqartitsineq akuersissutigineqartarpoq, inuusuttoq tamatumunnga akuersisimappat aammalu anguniakkat iliuissatut pilersaarummi aalajangersarneqarsimasut anguneqarsinnaasutut naatsorsuutigineqarpat.

Kommunalbestyrelse inuusuttup najugaqarfigisaa, inissee-reerunerup kingorna malitseqartitsinissamik neqerooruteqassaaq, tamanna inuusuttumit annertuumik taperserneqarnissamik pisariaqartinneqarpat, soorunami aamma inuusuttup malitseqartitsinerimik neqeroorut akuersissutigissappagu. Suliniuteqareermermi malitseqartitsinerimik pineqartut tassaapput, inuusuttut 18-ileereersimasunit 23-nik ukioqalereersimasut, tassa 24-nik ukioqalernissaat tikillugu.

Suliamik suliarinnittup isummerfigisussanngoruniuk, inuusuttoq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnermi imaluunniit tapersersortilerneqarnermi/attaveqaatilerneqarnermi kingorna, malitseqartitsivigineqarnissaminik pisariaqartitsinersooq suliniuteqareermermi malitseqartitsinerimik akuersissutiginnineq inuusuttup siunissami – 23-nik ukioqalinnginnermini – nammineq ineqarluni, attaveqarfeqarluni, ilinniagaqarluni aamma/imaluunniit suliffeqarluni namminersinnaalernissaanik kinguneqarsinnaanersooq qitiutinneqassaaq.

Sullinniakkat:

Suliniuteqareermermi malitseqartitsinermi sullinniakkat tas-
saapput inuusuttut 18-nit 23-nut ukiullit, aammalu

- 18-inik ukioqalinngitsiarnerminni angerlarsimaffiup avataani inissineqarsimasasut,
- tapersorteqarnermik/attaveqaateqartinneqarnermik aqqissuussivigineqarsimasut
- inatsimmi kapitali 7-9 naapertorlugit ikiorserneqarsimasut, - aammalu inersimasuunermit ikaarsaermermi tapersorneqarnissaminik pisariaqartitsisutut nalilerneqartut.

Suliniuteqareermermi malitseqartitsinerup siunertarai

- inuusuttup toqqissisimasumik aallaaveqarlunilu inersimasunut qanilaartumik aalajaatsumillu attaveqarnissaa qulakkeernissaa,
- inuusuttup inuttut inooqataanikkullu ineriartornissaata qulakkeernissaa,
- inuusuttup atuarnernik ilinniakkamillu naammassinninissaanut ikorfartuinissaa,
- inuusuttup peqqinnerata atugarissaarneratalu qulakkeernissaa,
- inuusuttup namminersorluni inersimasutut inuuneqalernissaanut piareersarnissaa.

Suliamik suliarinnittut matuma kinguliani allassimasut eqqumaffigineqassapput:

- inuusuttup 18-iliinissaa kingusinnerpaamik qaammatinik arfinilinnik sioqqullugu suliniuteqareermermi malitseqartitsoqassanersoq isummerfigineqassaaq, angajoqqaatut akisussaassusilik oqaloqatigineqassaaq,
- inuusuttup, ilaqutariit paarsisartut imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfik oqaloqatigineqassapput,
- inuusuttup tapersortaa/attaveqaataa oqaloqatigi-

neqassaaq

- oqaloqatigiinnerit, oqaaseqaatit aammalu suliniuteqareermermi malitseqartitsinermi
- anguniakkat tunngavigalugit iliuusissatut pilersarut nutarterneqassaaq,
- suliniuteqareermermi malitseqartitsinissap akuerineqarnissaa Isumaginninnermut Ataatsimiititaliamut qinnutigineqassaaq,
- suliniuteqareermermi malitseqartitsineq pillugu aalajangerneq
- allakkatigut nalunaarutigineqassaaq, naammagittalliornissamik ilitsersuutitalerlugu.
- Suliniuteqareermermi malitseqartitsinerup tullianik malitseqartitsivigineqarnissaata ullulernerneqarnissaa isummerfigineqariissaaq.

Suliniuteqareermermi malitseqartitsineq siunertamik anguniangassaaruppat atorunnaarsinneqassaaq, inuusuttoq ikiorserneqarnissaminut pisariaqartitsiunnaarpat imaluunniit kingusinnerpaamik inuusuttoq 24-liippat.

Kommunimii eqqumaffigineqassaaq, Suliniuteqareermermi malitseqartitsinissaa meeqqap 18-inik ukioqalernissaa kingusinnerpaamik qaammatinik arfinilinnik sioqqullugu neqeroortigineqassamat.

Suliniuteqarneq meeqqamik inissiineruppat

Meeqqap tapersorneqarnissaanut inatsimmi § 27-imi allassimavoq kommunalbestyrelsi aalajangiinnaasoq angerlarsimaffiup avataanut inissiinissaa neqeroortigineqassasoq, isumaginninnikkut misissuinerup takutippagu, tamanna meeqqap ikiorserneqarnissamut immikkut pisariaqartitaanik, akuersinissamut annertuumik pingaaruteqartoq, kii-salu meeqqap inuusuttulluunniit ikiorsiissuteqarnissamut suliniutinik aallartitsinissaa pillugu suliamik kommunalbestyrelsip suliarininnerani, meeqqanik illersuisumit meeqqap inuusuttulluunniit ikiorserneqarnissaa kommunalbestyrelsip neqeroortigisinnaagaa. § 44, imm. 1-imi aalajangersakkat malillugit meeraq/inuusuttoq meeqqanik illersuisumit ikiorneqarnissamik **neqeroortigineqarsinnaavoq:**

- Assersuutigalugu angajoqqaanit akuerineqartumik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissaa pillugu suliamik aalajangiisoqannginnerani imaluunniit meeqqamut/inuusuttumut ikiorsiissutinik allanik aallartitsinermut atatillugu – assersuutigalugu tapersorteqarluni/attaveqarfimmik peqateqarluni najuineq.

§ 44, imm. 2-mi aamma 3-mi aalajangersakkat malillugit meeraq/inuusuttoq meeqqanik illersuisumit ikiorneqarnissamik neqeroortigineqassaaq:

- angajoqqaanit akuerineqanngitsumik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissaa pillugu suliamik aalajangiisoqannginnerani.
- Ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi immikkoortortaqarfimmut isumannaallisakkamut inissiinissaa pillugu suliamik aalajangiisoqannginnerani. Soorluttaaq meeqqat ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi immikkoortortaqarfimmut isumannaallisakkamut, inissineqartussatut isumaliutigineqartut inissineqareersimasulluunniit meeqqanik illersuisumik ikiorserneqassasut.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq meeqqap ilaqutariillu inuunerannut annertuumik akuliunneruvoq. Taamaattumillu meeqqap ikiorserneqarnissamik immikkut pisariaqartitsinera-
nut inissiinissap annertuumik pingaaruteqartuunissaa inatsimmi piumasaqaataavoq. Tamatigut suliamik tunngaveqarluni naliiisoqassaaq, meeqqamik inissiineq qaqugukkut pingaaruteqartuunersoq.

Ingerlatsivimmi pisortanik isumasioqateqarluni suliamik suliarinnittup qulakkiissavaa inissiinissamut tunngavisaqartoq. Tamanna qulakkeerneqassaaq meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissap kommunalbestyrelsimut inassutigineqannginnerani.

Isumaginninnermut ingerlatsivik inissiinissamik aalajangiippat kommunalbestyrelsi allakkatigut nalunaaruteqassaaq, taannalu journalimut allassimassalluni.

Inissiineq pillugu Naalakkersuisunut nalunaaruteqarneq

Kommuni meeqqamik inissiippat aammalu paragraffit siuliani taaneqartut naapertorlugit ikiorsiissuteqarpat, inissiinerup kingorna ullut arfineq pingasut qaangiutsinnagit inissiineq pillugu kommuni Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmut uunga nalunaarutiginnissaaq: iass@nanog.gl

Kommunit akunnerminni akiliiffiqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit

Kommunit akunnerminni akiliiffiqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 12. juni 1995-imeersoq

Kommunit akunnerminni akiliiffiqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 12. juni 1995-imeersoq kiisalu kommunit akunnerminni akiliiffiqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaannut nr. 2, 12. juni 1995-imeersumut ilitsersut december 1995-imeersoq innersuusutigineqarput.

Inatsit, kommuni kommunilluunniit arlariit aammalu Namminersorlutik Oqartussat imminnut pineqartillugit, isumaginnikkut akiliissusaaqatigiinnermi atorineqassaaq. Angajoqqaat akisussaaftat pillugu nalorninermi, Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Sinniisua innersuusutigineqarpoq. Nalorninermi pisariaqartitsinermiluunniit ilitsersuut siuliani taaneqartoq takuuk.

Meeqqamut inissiiviusoq tassaasinnaavoq:

- Kommunimit aqqissuunneqartumik ilaqutariinni paarsartuni inissiineq
- Ulloq unnuarlu angerlarsimaffik
- Ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi immikkoortoq isumannaallisagaasoq
- Nammineq inigisaq, inissiaq, ataatsimut ineqarfik, efter-skole assigisaaluunniit

Angajoqqaat akiliuteqartinneqartarnerat atorunnaarsinneqar-nikuvoq, tassa angajoqqaat akiliuteqassangillat. Danmarkimut inissiinerit immikkorluinnaq aatsaat pisarput, pinerillu tamaasa inissiinerugallartarlutik.

Angajoqqaatut oqartussaassusilinnit akuerineqartumik akuerineqanngitsumillu inissiineq

Inissiinissamut angajoqqaatut oqartussaassuseqartup akuersinissaa anguniarneqassaaq. Tamanna suliap ingerlaq-qinnissaani pitsaasumik tunngavissiisaaq.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqartunit akuerineqanngitsu-mik, meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnis-saanik kommunalbestyrelsi makku pissutigalugit aalaja-ngiissappat, meeqqap atugarissaarnerata, peqqissusiata ineriartornerataluunniit ajoquserneqarsinnaanera annertuu-mik aarlerinartorsiortinneqarsimassaaq:

1) Meeqqamik naammanngitsumik isumassuineq iliuseqar-nerluunniit.

2) Timikkut tarnikkulluunniit nakuuserfigineqartarnej, paaqutarinerlunneqarnej imaluunniit kinguaassutitsigut innarlerneqartarnej.

3) Meeqqap imaluunniit meeqqap avatangiisaani atornerlu-inermik ajornartorsiuteqarnej, pinerluuteqartarnej imaluun-niit inuuniarnikkut annertuunik imaannaanngitsunillu allanik ajornartorsiuteqarnej.

4) Meeqqap imaluunniit meeqqap avatangiisaani pissusiler-sornikkut naleqqussarsinnaanikkulluunniit ajornartorsiute-qarnej.

Pissutsit siuliani taaneqartut sorliit atuunnersut aalajangiin-ermi allaaserineqassammat eqqaamaneqassaaq.

Inissiinissamik aalajangernerup angajoqqaanut nalunaarutigineri

Akuersinertaqanngitsumik inissiinissamik aalajangernerup kingorna akunnerit 24-t qaangiutsinnagit inissiineq pillugu angajoqqaanut angajoqqaatulluunniit oqartussaassuse-qartumut nalunaaruteqarnissamut kommuni pisussaavoq. Nalunaarutip imarissavaa aalajangernermut tunngavilersuut kiisalu naammagittaalliornissamut ilitsersuut ilanngunneqar-simassalluni.

Meeqqamik inissiisoqarnerani angajoqqaanut tapersersuineq

Meeraq inuusuttorluunniit angerlarsimaffiup avataanut inis-sinneqartussanngorpat angajoqqaat peqataatinneqarnissa-minnik pisariaqartitsisarput aammalu tapersersorluarneqar-nissamik pisinnaatitaaffeqarlutik.

Meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqaraluarpa-lluunniit, sulii meeqqap inuuneranut angajoqqaat pingaar-tilerujussuupput. Meeqqap pisariaqartippaa angajoqqaamik akuutinneqarnissaat aammalu pitsaasumik attaveqarfiginis-saat pisariaqartillugu. Angajoqqaanut aamma pingaarute-qarpoq, meeqqamut angajoqqaajusut tapersersorneqar-nissaaq, naak meeraq inuusuttuarluunniit, sivikinnerusumik sivisunerusumilluunniit angerlarsimaffiup avataanut inissisi-mangaluartooq.

Angajoqqaanut ingerlalluurtumik attaveqartoqarlunilu pi-tsaasumik suleqateqartoqarpat, tamanna meeqqat inissin-neqarnermini ingerlalluarnissaanut pissutaaqataasinnaavoq. Tamatuma peqatigisaanik misillittakkat takutippaat, anga-joqqaat ilaat inissiinerit atillugu pisariaqartitaminnik tapersersorneqarnej ajortut. Tapersersuineq pisut ilaanni meeqqap angerlartinneqarsinnaaneranik immaq periarfis-siisnnaagaluartooq. Tapersersuutaasut assersuutigalugu tassaasinnaapput ilaqutariinnik katsorsaaneq, angajoqqa-nik pikkorissaaneq allatulluunniit tapersersuineq.

OBS Inissiinerup nalaani meeqqamut pulaarneq attaveqarnerlu

Angerlarsimaffiup avataanut inissiinerit atillugu najuisarnissamut tikeraarlunilu angalanissamut tunngasut, iliussissatut pilersaarummi allassimanissaat pingaaruteqar-poq. Meeqqamut tunngatillugu iliussissatut pilersaarummi, inunniit aalajangersimasunut, tassungalu ilanngullugu anga-joqqaatut oqartussaassuseqartumut, meeqqap attaveqarne-ranut tunngatillugu paasissutissat allassimassapput.

Attaveqartarnermik unitsitsineq

Meeqqap inunniit aalajangersimasunut, tassungalu ilanngu-llugu angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut imaluunniit allamut isumassuisuusumut/attaveqarfimmut attaveqarnera meeqqap ingerlalluarneranut, peqqissusianut ineriartornera-nullu ajoqutaasutut nalilerneqarpat (assersuutigalugu naju-inissamut isumaqatigiissutit kinguneranik meeraq nikallu-ngappat avatangiisinullu sammisumik qisuariaateqarpat, na-juinerup sunniutai meeqqamut akornutaasut) najuisarnerup kipitinneqarnissaanik aalajangiisoqarsinnaavoq. Tamanna iliussissatut pilersaarummi allassimassaaq, sivisunerpaami-llu qaammatini 12-ini atuutissalluni aammalu piffissap qaangiuffissaa kingusinnerpaamik qaammammik ataatsimik sioqqullugu nutarterneqassalluni.

Najuisarnissap unitsinneqarnissaanik aalajangiisoqareeralu-artoq, meeraq najuisarnissamik kissaateqarpat meeqqap attaveqarnera akornuserneqassanngilaq, eqqartuussivik tamanna pillugu aalajangiisimangippat. Meeqqamut pitsaanagerussaaq illersorniarlugu, iliussissanik pisariaqartumik kommunalbestyrelsi inissiiviusoq peqatigalu-gu aalajangiisnnaavoq. Inunniit aalajangersimasunut attaveqarqusaannginnermik aalajangiineq, sapinngisamik inissiiviusumiit malinneqartussaavoq. Najuisarnerup attaveqarnerullu unitsinneqarnissaanik aala-jangiisoqareeraluartooq, najuisarnerup attaveqarnerullu ingerlaannarneranik inissiivik ilisimasaqalerpat, tamanna kommunimut nalunaarutigineqassaaq.

Nakkutigineqartumik najuisarneq

Nakkutigineqartumik najuisarnissamik kommuni aalajangiisi-mappat, najuisarnissamut atillugu pissutsit immikkut ittut isummerfigineqassapput. Nakkutigineqarluni najuisarnissaaq isumaqarpoq, kommuni nalilissimasooq, meeqqap ingerlallu-arnissaa ineriartorsnissaa peqqissusialu eqqarsaatigalugit, meeqqap inunnik aalajangersimasunik, tassungalu ilanngu-llugu angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut najuisarnera-ta ernumanartoqartinneqarnera, taamaattumillu inuit aalaja-ngersimasut najuineranni nakkutigineqassapput. Nakkutigi-neqartumik najuineq inissiiffiusumi allamiluunniit aalajanger-simasumi ingerlanneqarsinnaavoq.

Nakkutigineqartumik najuinerup ingerlanneqarnera kimit akissussaaffigineqarnerisooq, iliuusissatut pilersaarummi allasimassaaq, taanna tassaasinnaavoq suliamik suliarinnittoq imaluunniit inissiiviusumi sulisut, kommunimut sinniisutut atuuttut. Taassuma nakkutigineqartumik najuineq qanoq iluseqartinneqarnerisooq meeqqamut oqaluttuarisinnaavaa.

Kommunip sinniisua nakkutigineqarluni najuinerup ingerlatsisuusooq, najuinerup kingorna najuineq pillugu allakkiussaaq. Allakkiap imarissavaa meeqqap angajoqqaallu akornanni attaveqarnerup allaaserineqarnera, tamatuma kingorna isumaliutigineqarsinnaavoq najuinerup nalaani angajoqqaat annertunerusumik tapersorsorneqarnissamik pisariqartitsinersut aamma/imaluunniit nakkutigineqartumik najuineq suli aalajangiusimaneqassanersooq.

Tikeraarnerit

Meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasooq ukiumut marloriarluni angerlarsimaffimmut tikeraarsinnaatitaavoq.

Meeqqamik inissiinermi iliuusissatut pilersaarummut immikkut piomasqaatit

Meeqqap angajoqqaaminik isumassuisunillunniit qanigisanit akuttunngitsumik naapitsisarnissaata attaveqartarnissaatalu qanoq qulakkeerneqarnissa, iliuusissatut pilersaarummi allaaserineqassaaq.

Tamannali atuutinngilaq, naapilluni attaveqarneq, meeqqamut ajoqutaasutut nalilerneqarsimappat. Kiisalu iliuusissatut pilersaarutit imarissavai:

- Inissiinerup nalaani ilaqtutanut pulaarnerit najuinerillu, ilanngullugu attaveqarnermik kipititsisimasinnaaneq. Nakkutigineqartumik najuisarneq pillugu aalajangiisooqarsimappat, allasimassaaq nakkutigineqartumik najuineq ingerlanneqarnissaanut kina akissusaanersooq
- Meeqqamut inissiinerup aammalu meeqqap angerlartinneqarneranut atatillugu angajoqqaanut immikkut tapersorsuineq qanoq ittoq aallartinneqassanersooq

- Angerlarsimaffimmi ajornartorsiutit, meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarneranut pissutaasut aqqinneqarnissaanut, ilaqtariit qanoq ilusilimmik tapersorsorneqarnerisut

Inissiinerup atatillugu eqqaamaneqassaaq:

- Iliuusissatut pilersaarutit ilaasa attuumassuteqartut assilineri inissiiviup pissammagit
- Nukinginnartumik inissiinermi, inissiinerup kingorna kingusinnerpaamik ullut 14-it qaangiutinnginneranni, iliuusissatut pilersaarutit imarisaasa ilai meeqqamut attuumassuteqartut, ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut/angajoqqaarsianut malinnaatillugit nassinneqassammata
- Angajoqqaat akuersinerannut uppersaammik allasimassaaq iliuusissatut pilersaarutit siunertaa, angerlarsimaffiullu avataanut inissiinermi anguniagaq pillugit paasissutissiisooqarsimasooq
- Iliuusissatut pilersaarut ukiumut minnerpaamik ataasiarluni nutarterneqartassammata
- Katsorsaanermut pilersaarutit; iliuusissatut pilersaarut aallaavigalugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffik katsorsaanissamut pilersaarummik minnerpaamik ukiumut ataasiarluni suliaqassammata
- Killiffiit pillugit nalunaarusiat; meeqqap inissinneranit kingusinnerpaamik qaammatit pingasut qaangiunne-ranni, ulloq unnuarlu angerlarsimaffik killiffiit pillugit nalunaarummik nassiusissaaq, tamatumalu kingorna ukiumut marloriarluni.

Meeqqamik pingasunik inorlugit ukiulimmik inissiineq

Meeraq pingasut inorlugit ukiulik inissinneqarpat, aallaavittut pingasunik ukioqalersimatinnangu allamut inissiivimmu inissinneqarsinnaanngilaq. Aalajangersakkap siunertaraa, meeqqat pingasut inorlugit ukiullit nuutsinneqarnissaasa pinngitsoortinniarnissa. Meeqqat pingasut inorlugit ukiullit inersimasumut attaveqarnissamut immikkut pisariqartitsipput aammalu inersimasumut taama aalajaatumik attaveqarnerup unitsinneqarnera meeqqap tarnikkut ineriartorneranut annertuumik kinguneqarsinnaavoq. Taamaattumillu taama ukiulinnut ataavartumik inissiiviusinnaasumik kommuni aallaqqaataaniillu toqqaassaaq. Assersuutigalugu angajoqqaarsianut inississappat, kommunalbestyrelse aallaqqaataaniillu naliliisariaqarpoq, angajoqqaarsiat meeqqamik tigusinissaminut nukissaqarnerisut aammalu kingusinnerusukkut akissusaaffimmik taamaatitsissanngitsut. Ilaqtariit paarsisartut meeqqamut misigissutsitigut tunniusimasinnaasariaqarput, naak meeqqap ilaqtariinni paarsisartuniinnaarsinnaanissaa kommunimit qulakkeerneqarsinnaanngikkaluartoq.

Meeraq pingasut inorlugit ukiulik nuunneqarsinnaavoq tamatumunnga immikkorluinnaq ittunik tunngavissaqarpat. Tunngaviit immikkorluinnaq ittut ilaat tassaasinnaavoq:

- Meeqqamik nukinginnartumik inissiisooqarsimatillugu aammalu meeqqap ilaqtariinni utaqqiisaasumik paarsisartuni inissinnissaa pisariqarsimagaangat. Taama pisoqartillugu meeraq sapinngisamik sivikinnerpaamik ilaqtariinni utaqqiisaasumik paarsisartuniittariaqarpoq, kommunilu ataavartumik inissiiviusussamik piaarneqar-paamik pissarsisariaqarpoq (tak. meeqqamik tapersorsuinerup inatsimmi § 30, imm. 3)
- Ilaqtariit paarsisartut meeqqamik paarsinerup ingerlaannarissaa kissaatigiunnaarpassuk. Meeqqap pingasunik ukioqalernissaata tungaanut tigumminissaanut kommunalbestyrelsi ilaqtariit paarsisartut pinngitsaa-lisnaangilaq. Pissutsit taamaalinissaat pinngitsoortinneqarsinnaassaaq, inissiinissaaq sioqqullugu ilaqtariin-nik paarsisartunik kommunalbestyrelsi misissuulluarsimappat aammalu ilaqtariinnut paasissutissiinerup siunnersuinermillu tapersorsuisimappat.

- Meeraqqap inunngornerata kingorna, meeraqqanut angerlarsimaffimmut inissiineq, meeqqamut naleqqut-tunik ilaqtariinnit paarsisartunik nassaarnissap tungaanut. Meeqqap pisariqarneranit sivisunerusumik meeraqqat angerlarsimaffianniinninnissaa pingaaruteqar-poq, tassa sulisut paarlagaannerujussuisigut meeraq attaveqarniarnermigut ajoquserneqarsinnaammata.
- Inissiiviusup naammaginanninnerani aammalu inissiivimmiittinnarneraniit, inisseeqqinnissaaq meeqqamut ajoqutaannginnerusutut isigineqarpat.
- Nalunaarsukkat tamakkiisuusinnaanngillat. Matumani kommunalbestyrelsi nammeneq nalilertariaqar-paa meeqqamut suna pitsaanerunersooq.

Ilaqtariinni paarsisartuni inissiineq

Meeqqat tapersorsorneqarnissaanut inatsimmi aammalu ilaqtariit paarsisartut pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 17, 8. november 2017-imeersumi ilaqtariinni paarsisartut assigiinngitsut sisamat atuarneqarsinnaapput.

- Ilaqtariit qanigisatut paarsisartut
- Ilaqtariit kommunip aqqissuusaaq paarsisartut
- Ilaqtariit inuussutissarsuutigalugu paarsisartut
- Nammeneq aqqissuusamik ilaqtariit paarsisartut.

Ilaqtariit nammeneq aqqissuusamik paarsisartut, qaammatit 12-it iluanni qaammatit pingasut ataannartumik, paarsinissamik akuersissuteqaratik, meeqqamik ulloq unnuarlu tigummisaqaaqusaanngillat. Meeqqap qaammatit 12-it malittuunnaat iluanni qaammatini pingasuni, tamatumunngaluunniit sivisunerusumi najugaqareernerani, ilaqtariinnut qanigisatut paarsisartunut aalajangersakkat malillugit suliarineqalissaaq.

Inissiinissaaq sioqqullugu meeqqamik ataasiakkaanik paarsinissamik suliaq pillugu, ilaqtariit paarsisartut sukumiisumik paasitinneqarnissaat kommunip qulakkiissavaa.

Ilaqutariit paarsisartut aammalu meeqqap journalii pillugit

Oqaatigineqassaaq ilaqutariit paarsisartut pillugit journali, meeraq pillugu journalimit immikkoortinneqassamat. Tamanna ima isumaqarpoq, angajoqqaarsiat journaliut, angajoqqaatut oqartussaasussaasunut tunngasunik allattoqassanngimmat, soorluttaaq ilaqutariit paarsisartut pillugit meeqqap journaliani allattuisoqassanngitsoq. Ataatsimiinneq angajoqqaatut oqartussaasuseqartoq, angajoqqaat paarsisartut meeqqallu peqatigalugit ingerlanneqarpat, journalimi allakkiap assilineru peqataasut journaliannut suliamik suliarinnittup ilanngussinnaavaa.

Ilaqutariinnik paarsisartunik siunnersuereernerit tamaasa ilaqutariinnut paarsisartunut siunnersorti, journalimut allattuisassasooq kaammattuutigineqarpoq. Siunnersuineq ima qarniliorneqassanngilaq, siunnersuinerulli qanga ingerlanneqarsimanera aammalu siunnersuineru immikkut sammisaqartoqarsimanersooq tullianik siunnersuineru mali-tseqartinneqarsinnaasunik journalimut allanneqassapput. Tamatuma saniatigut tullianik qaqugu siunnersuisoqassanersooq allanneqassaaq.

Ilaqutariit paarsisartut pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 17, 8. november 2017-imeersoq pillugu ilitsersuut aammalu ilaqutariit paarsisartut pillugit ilitsersuut innersuussutigineqarput.

Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut inissiineq

Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut inissiinissaaq pineqarpat, inissiivissaaq naleqquttoq pillugu kommunalbestyrelsimut inassuteqaasiortoqassaaq. Isumaginninnikkut misissuineq iliuusissatullu pilersaarut aallaavigalugit kommunalbestyrel-sip aalajangiinerata kingorna, Pitsaaliuineruut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmi innersuussisarfik, meeqqamut inissiivissamik naleqquttumik pissarsiussaaq.

Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut innersuussineru pingaaruteqarpoq, suliami uppernarsaatit attuumassuteqartut tamarmik sullissiumiit, innersuussineru ilaangunneqarnissaat, paasissutissat tiguneqartut aallaavigalugit, ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut innersuussisartut, suna meeqqamut piukkunnartuunersooq nalilissammasuk, taamaalilluni kukkusu-mik inissiinissat pinaveersaartinneqassammata. Ulloq unuarlu angerlarsimaffiit assigiinngitsut nalilernerqartarput, anguniakkanik assigiinngitsunik, aammalu perorsaanikkut assigiinngitsunik periuseqarmata, tassa ulloq unuarlu angerlarsimaffiit ilaat tassaasarmata katsorsaavit allallu isumannaallisagaasunik immikkortortaqaqarfillit (tigummink-kallarfiit) il.il.

Meeqqap ulloq unuarlu angerlarsimaffimmi inissinneqareersimasup, inissinneqarneranik allannguineru, suliamik suliarinnittup ulloq unuarlu angerlarsimaffik, killiffiit pillugit nalunaarummik qinnuigissavaa, iliuusissatut pilersaarummik nutarterisinnaaneq eqqarsaatigalugu. Inissiinermik allanngineq malitseqartitsineq pillugu kapitali mi annertunerusumik paasisaqarfigiuk. Meeraq ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut naleqquttumut innersuunneqassapat, ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartumut innersuussisarnermi periutsit matuma kingulianiittut atuupput.

Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartumut innersuussineq

Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartumut kommuuni meeqqamik inissiisapat matuma kinguliani allassimasutut innersuussisoqassaaq:

Emne: Innersuussineq; ateq aamma cpr. nr. (siulliit arfinillit) Makku suliasamat ilanngunneqarsimassapput:

- Isumaginninnikkut misissuineq
- Iliuussisatut pilersaarut
- Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut naleqquttumut inissiinissamut Isumaginninneruut Ataatsimiititaliap akuersinerminut allagaa/aalajangiinerminut allagaa
- Suliap allaaserinera
- Akuersillutik atsiorderat
- Oqaaseqaat – Nalunaarusiat
- Kuisinneruut/atimut uppernarsaat
- Angajoqqaatut oqartussaasuseqarneruut uppernarsaat

Meeraq inuusuttorluunniit innarluutillit pillugit inatsimmut ilaatinneqarpat matuma kinguliani allassimasut aamma ilanngunneqassapput

- Innarluutillit pillugit inatsimmut ilanngunneqarneruut Isumaginninneruut Ataatsimiititaliap akuersinerminut allagaa/aalajangiinerminut allagaa

- Qulaajaaneq

- Oqaaseqaat – Nalunaarusiat
Suliami ilaasut tamarmik PDF-filiussapput pisariaqartullu atsiorderqarsimassallutik. Innersuussinerit Pitsaaliuineruut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfiup pisortatigoortumik mailianut uunga nassiunneqassapput: iass@nanog.gl

Kaasarfimmiussat atisassarsiutissallu

Ulloq unuarlu angerlarsimaffik kaasarfimmiussanik atisassarsiutissanillu tunniussisuusassaaq aamma taamatut meeqqamut inuusuttumut suliniuteqareerneru malinnaavigineqartumut.

Meeqqap immikkut pisariaqartitsineranut pingaarutilittut isigineqartunik ikorsiussuteqarnissamik kommunalbestyrelse aalajangiisinnaavoq. Tassunga ilaavoq ulloq unuarlu paaqqinniffimmiinneruut atatillugu tapersersortimik imaluunniit attaveqarfissamik atorfinitsitsinissaaq.

Immikkoortortamut isumannaallisakkamut inissiineq, tassungu ilanngullugu tigumminnikkallarfiusumi tigumminnikkallarneq

Meeqqat tapersorsorneqarnissaanut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq §§ 34,35,36

Kommuni ikiorsiissuteqarnissamut pisussaavoq, inuusuttut 18-it inorlugit ukiullit politiiit tigummigallagassanngortineqarpata, eqqartuussivillu aalajangerpat tamanna tigumminnikkallarfiusumi pissasoq.

Meeqqanik tapersorsuinermit inatsimmi § 3, imm. 3 naapertorlugi, kommunalbestyrelse pisussaavoq, sulianik suliarinnittarnermut kiisalu ajornartoornermi upalugaarsimasussanik, meeqqap tigumminnikkallarfiusumut inissinneqarnissaata tungaanut, periusissualluni.

Meeqqap ukiukittup tigusaanermini kommune najugaqarfisgisaani, Kommunalbestyrelse pisussaavoq, kingusinnerpaamik akunnerit 72-it qaangiunneranni, tigumminnikkallarfiusamik politiiit akuerineqarsinnaasumik pissarsinissamut. Taamaattumillu sapinngisamik siusissukkut aallartinnissaq pingaaruteqarpoq, ukiukittup pisariaqarneranit siviluneru-nngitsumik inissiiviugallartumiinnissaa pillugu.

Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 11, 12. november 2001-imeersumi § 6, imm. 1 naapertorlugi, kommunalbestyrelse, kommunimi isumaginninnermut tunngasunut, inatsisikkut oqartussanut allanut ingerlanneqartussaangi-tsunut tamanut aalajangiisarpog. Inissiinermilli suliasap nukinginnartuunerata kingunerisaanik pisariaqartarpoq, Isumaginninnermi ingerlatsiviup aaliangiingallarnissaa, kingorna kommunalbestyrelsimut akuerisassanngorlugi saqqummiunneqartussami.

Tamatuma eqquutsinneqarnissaanut, najukkami isumagin-ninnermik ingerlatsiviup eqqartuussivimmi, politii, piner-luuteqarsimasunik isumaginnittoqarfimmi aammalu Pitsaaliuinermit Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmi oqartussanik allaffissornikkut suleqateqarneranik kommunip

ataqatigiissaarinissaa naatsorsuutigineqarpoq, tamatumani erseqqissumik ataatsimoortumik anguniarneqarluni eqqartuussiviup aalajangiinera naapertorlugi, ukiukitsumik angerlarsimaffimmi imaluunniit paaqqinniffimmi naleqqut-tumi sapinngisamik tuavioernerpaamik sunniuteqarnerpaamillu aammalu ukiukitsup illersorneqarnissaata mianerine-qarnissaa eqqarsaatigalugu tigumminnikkallarfiusumi inissinneqarnissaa. Ukiukitsunik tigumminnikkallarfiusumi inissiinermut atatillugu kommunit pingaarnertut pisus-saaffii, tassungalu ilanngullugu kommunip isumaginninnik-kut upalungaarsimasussanik peqarnissaanut pisussaaffik, ilitersuummi matumani allaaserineqarput. Upalungaarsi-masut erseqqinnerusumik aaqqissuunneqarnerat kommuni-ni ataasiakkaani najukkami ingerlanneqartarpoq.

Ukiukitsunik tigumminnikkallarfiusumi, inissiinermi ukiukit-sup kommuni angerlarsimaffia iliuuseqarnissamut aammalu akiliuteqarnissamut pisussaavoq, tamanna eqqartuussisar-nermik inatsimmi § 361, imm. 2 nr. 3 naapertorlugi eqqar-tuussiviup tigumminnikkallarfiusumi inissiinermik aalajangi-neranut kommunimi ingerlatsiviup piviusunngortitsineranut attuumassuteqarpoq.

Ukiukitsunik tigumminnikkallarfiusumi inissiinermut atatillu-gu ukiukitsunik tigumminnikkallarfiusumi inissiinermut ilitersuut innersuusutigineqarpoq.

Efterskolimut inissiineq

Meeqqamit inuusuttumilluunniit efterskolimut inissiinermi periutsit atuuttut pillugit kommunit iass@nanog.gl -imut saaffiginnissapput.

6. Suliamik malitseqartitsineq naammassinninnerlu

Meeqqat tapersorsorneqarnissaanut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi § 40 Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit pillugu nalunaarut nr. 305, 30. april 2008-meersoq

Meeqqat tapersorsorneqarnissaanut inatsimmi § 40-mi allaaserineqarpoq ikiorsiinissamik suliniuteqarnerit, ikiorsi-inissamillu suliniuteqarnerit immikkut ittut kiisalu ikiorsiis-samik suliniuteqarnerit sukannernerit kiisalu tamakku pillugit suliniuteqareermermi malitseqartitsilluni suliniutit unitsinne-qassasut, taakku malillugit sulinermi anguniarneqartut anguneqarpata, imaluunniit ikiorsiinermerk suliniuteqarnikkut siunertarineqartut tunngavissaaruppata.

Pinerit tamaasa inunntut ataasiakkaanut tunngatillugu tigu-ssaasumik naliliisoqassaaq, iliuusissatut pilersaarummi suliarineqarsimasumi anguniakkatut ilanngunneqarsimasut anguneqarsimanerat, taamaalillunilu ikiorsiissutitut aallartin-neqarsimasup taamaatinneqarsinnaanera imaluunniit ikiorsiissummik sakkukinnerusumk taarserneqarsinnaanera pillugu. Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqar-simasut pineqartillugit, Ikiorsiissutit aallartinneqarsimasut, iliuusissatut pilersaarut malillugu aammalu nakkutilliinermut atatillugu, ingerlaavartumik suliamik suliarinnittartumiit nalilersorneqartassapput.

Tassa suliamik suliarinnittup suliasaraa, iliuusissaq aallartinneqartoq meeqqap pisariaqartitaanut naapertu-unnersoq aammalu iliuutsikkut tapersorsuinermit siunertarineqartoq tapersorsorneqarnerisooq malitseqartitsivigissallugu.

Malitseqartitsinermi siunertaq

Malitseqartitsinermi siunertaavoq suliniutigineqartup mee-q-qap pisariaqartitaanut naapertuunnissaanik qulakkeerin-nissaa. Ikiorsiissutit aallartinneqartut meeqqap ineriartorner-anut pitsaasumik sunniuteqaqataanersut imaluunniit allanik iliuuseqarnissamik pisariaqartitsisoqarnerisooq imaluunniit suliaq naammassineqassanersooq malitseqartitsinikkut qulak-keerneqassamat.

Qaagukkut malitseqartitsisoqassava?

Inatsisitigut pisussaaffigalugu ikiorsiissutaasunut malitseqar-titsineq § 47 naapertorlugi minnerpaamik ukiup ataatsip iluani pissaaq, pisunili ataasiakkaani piffissap sivilinnerusup iluani malitseqartitsisoqassanersooq naliliiffigissallugu sulia-mik suliarinnittup akisussaaffigaa.

Suliamik suliarinnittup iliuusissamik malitseqartitsinera, qaammatit pingasut qaangiunneranni suliarinnaavaa, tamanna meeqqamut tunngatillugu iliuusissap eqqortup toqqarneqarsimanerata qulakkeerneqarnissaa siunertaralu-gu iluaqutissarsiffiusinnaavoq. Iliuusissaq toqqarneqartoq siunertarineqartutut ingerlanngitsoq paasinarsippat iliuuse-rineqartup taamaatinneqarnissaanik suliamik suliarinnittup sapinngisamik siusissukkut isummerfigninnissaa pin-gaaruteqarpoq, tassungalu atatillugu meeqqamut tapersor-suinermit atatillugu qanoq iliortoqarnissaa isummerfigalu-gu.

Qanoq malitseqartitsisoqassava aammalu malitseqartitsinermi kikkut peqataatinneqassappat?

Malitseqartitsinissami nalileneqassaaq:

1. Iliuseqarneq meeqqap pisariaqartitaanut naapertuun-nersooq
2. Iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat iluarsiffigi-neqarnissaat pisariaqarnerisooq
3. Ikiorsiissutit allat pisariaqartinneqarnerisut
4. Suliaq naammassineqarsinnaanersooq

Piffissaq eqqarsaatigalugu malitseqartitsinermik ingerlatsi-neq amerlasuutigut sivilunerpaasarpog. Minnerunngitsumik inissiisoqarsimaneranik suliaq pineqartillugu.

Inissiinermik suliani malitseqartitsinernut/nakkutilliinernut ataasiakkaanut atatillugu, suliamik suliarinnittup isummerfigissavaa, angerlarsimaffiup avataanut inissiineq sulit tunngavissaqarnersoq imaluunniit meeraq angajoqqaallu ima pitsaatigisumik ineriartorsimanersut, meeqqap angajoqqaaminut angerlarteqqinneqarnissaanut tunngavissaqarluni.

Iliuusissatut pilersaarut malitseqartitsinermit atorineqassaaq. Anguniakkat tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit anguneqarsimanersut imaluunniit anguniakkat iluarsiivigineqassanersut malitseqartitsinermit nalilerneqassaaq. Iliuuserineqartunut nutaanik immaq anguniagassiortoqassaaq, taamaaliornikkut tamanut ersarissooqullugu, siumut sammisumik iliuseqarnikkut suna anguniarneqarnersoq. Suliamik suliarinnittup sulit ikorsiissuteqartoqassanersoq, imaluunniit suliamik matusisoqassanersoq naliliinissaminut ernumanasutimut uuttuut iluaqutitut atorsinnaavaa.

Perorsaanikkut katsorsaaneq kissaatigineqartutut sunniuteqarsimanersooq aammalu iliuusissatut pilersaarummit anguniagassiarineqartut anguneqarsimanersut paasineqarsinnaaqullugu, pingaaruteqarsinnaasarpooq suliamik suliarinnittup, meeraq tarnip pissusaanik ilisimasalimmit misissorneqartippangu nalilinerneqartillugulu. Suliamik suliarinnittup, meeqqamut ilisarissimannittut peqataasut oqaloqatigereerluggit, tarnip pissusaanik ilisimasamit misissuisoqassanersoq aaliangiiffigissavaa.

Malitseqartitsinermit kikkut peqataassappat? – attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerannik atuineq

Angajoqqaat meeraq, meeqqap inerisimassusiata ukiuisalu tamanna ajornartinnippassuk, ikorsiissuteqarfiusut peqatigalugit, pingaarnertut malitseqartitsilluni ataatsimiinnermit peqataasariaqarput. Malitseqartitsinermit ilanngullugu, pitsaasuvoq, attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnissaat. Ilaqutariit meeqqallu, kiisalu inuit attaveqarfiit, immikkullu ilisima-

salittut attaveqarfiit, peqataaffigisaannik malitseqartitsinermit ataatsimeeqatiginissaat pitsaasumik sunniuteqartumillu aqqissuunneqarsinnaavoq.

Attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerisigut qulakkeerneqartarpoq, inuit attaveqarfiit immikkullu ilisimasalittut attaveqarfiit meeqqamut ulluinnarni attaveqartuusut akornanni ilisimasanik avitseqatigiittoqarnissaa. Taamatut ilisimasanik avitseqateqatigiinneq, meeqqamut ulluinnarni inuunerani nuannaarutaasumik, ataqatigiissarluarneqarsinnaallunilu iliuseqarfigineqarsinnaavoq.

Meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasup, angerlartinneqarsinnaanera isumaliutigineqarpat, immikkut ilisimasallit, meeqqap ilaqutai attaveqarfillu allat peqatigalugit attaveqarfinnik ataatsimiititsinissaq aamma pitsaasuvoq. Attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerani, suliamik suliarinnittup, takusinnaalersinnaavaa meeqqamut, nukissat pioreersut, ajornartorsiutaasinnaasullu, angajoqqaat, ilaqutaasullu ilanngullugit. Suliamik suliarinnittup nalilissavaa angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq ima pitsaatigisumik ineriartorsimanersooq meeraq angajoqqaaminut angerlarteqqinneqarsinnaalluni. Taamatuttaaq nalilerneqassaaq meeraq pitsaasumik aammalu meeqqamut iliuusissatut pilersaarummit anguniakkatut allanneqarsimasut naapertorluggit ineriartorsimanersooq.

Pitsaasuusaaq suliamik suliarinnittup, kikkut qaqugulu ataatsimiinnermut aggersarneqarnissaanut pilersaarummit suliaqarpat. Aalajangersimasumik akuttussusilimmik ataatsimiititsinissaq pitsaasuvoq, taamaaliornikkut akuusut tamarmik ataatsimiinnissap piffissaanik ilisimannissinnaaqullugit. Ataatsimiinnermit pinerit tamaasa oqaluuserineqartassaaq suliniuteqarneq siunertamut naapertuunnersooq aamma/imaluunniit allamik iliuseqarnissaq pisariaqartinneqarnersoq.

Inissiinermik suliani malitseqartitsineq – meeqqamik pineqartumik nakkutilliineq

Meeqqat tapersorsorneqarnissaanut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi §§-it 8 aamma 49

Meeraq inissinneqarsimappat, meeqqat tapersorsorneqarnissaanut inatsimmi §§ 8 aamma 49 naapertorlugit, malitseqartitsinissaq pillugu maleruagassat immikkut ittut atuupput. § 8, imm.- mi allassimavoq kommunalbestyrelsiq meeqqamut pineqartumut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasumut nakkutilliineq ingerlattassagaa. Malitseqartitsineq inissiivimmi ingerlanneqassaaq aammalu nalunaqqaarluni imaluunniit nalunaqqaarani nakkutilliartortertut ingerlanneqarsinnaaluni.

Inummut pineqartumut nakkutilliinerup nassatarivaa, kommunip meeqqamut inuusuttuaqqamulluunniit ikorsiissut aallartinneqarsimasooq, sulit meeqqap inuusuttuaqqalluunniit ikiorsernissaanut pisariaqartitaanullu naapertuunnersooq, aammalu inissiiffiusimasup naapertuuttumik, meeqqap inuusuttuaqqalluunniit ajornartorsiutigisai pisariaqartitaalu ingerlannerai, aammalu meeraq inuusuttuarluunniit ingerlalluarnersoq pitsaasumillu ineriartornerooq.

Meeqqamut pineqartumut nakkutilliineq aamma tassaasariaqarpoq, meeqqamik inuusuttumillu oqaloqateqarneq, sapinngisamik inunnik inissiiviusumeersunit peqataaffigineqanngitsumik, tamatumani apeqqutaatinnagu meeqqap inuusuttulluunniit ilaqutariinnut paarsisartunut imaluunniit ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut inissinneqarsimanera.

Inatsimmi allassimavoq minnerpaamik ukiumut ataasiarluni malitseqartitsisoqassasooq, allassimannigilarli meeqqamut pineqartumut nakkutilliineq qanoq akulikitsigisumik ingerlanneqassanersoq. Meeqqap ingerlalluarnera qulakkeerumallugu tamanna minnerpaamik ukiumut marloriarluni ingerlanneqartassasooq kaammattuutigineqarpoq.

§ 49-mi allassimavoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit, meeqqap inissinneqarsimanermit nalaani ineriartornera pillugu, kommunalbestyrelsiq inummut sammitamik nakkutilliineranut atugassanik, ilisimatitsissuteqartassasut. Nangilluni imm. 2-mi allassimavoq, ulloq unnuarlu paaqqinniffik killiffik pillugu nalunaarusiussasooq, taannalu ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissiinerup kingorna, kingusinnerpaamik qaammatit pingasut qaangiunnerini kommunalbestyrelsimut nassutissallugu, tamatumalu kingorna ukiumut marloriarluni nassiuussassalluni.

Killiffik pillugu nalunaarusiaq tiguneqanngippat ulloq unnuarlu angerlarsimaffik suliamik suliarinnittup eqqaasittariaqarpaa.

Suliniuteqarnerup naammassinera

Suliaq qaqugukkut matuneqassanersoq kommuni periusis-siortariaqarpoq. Iliuuseqarsimaneq matuneqannginnerani, naapertuuttusaaq, kommunip, siunertaq iliuuserineqartoq anguneqarsimanersoq, imaluunniit allatigut iliuuseqartoqas-sanersoq isumaliutigippangu.

Ingerlatsivik meeqqap ilaqutariillu inuunerannut, taamaallaat akuussaaq, meeqqap immikkut ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsinerani. Pisariaqartitsineq atuukkunnaarpat suliaq matuneqassaaq. Taamaattumillu suliat naammassineqarsimasut eqqumaffigineqassapput.

Suliamik suliarinnittup, suliat tamarmiusup suliarineqarnerani, meeraq ilaqutariillu aammalu ikiorsiissuteqartut allat suleqatigalugit eqqumaffigisariaqarpaat, suliap matuneqannginnerani qanoq iliortoqassanersoq. Meeraq ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsiunnaartutut ingerlatsivimmit nalileneqassapput, qanorpiatq pisooqartariaqarnerisuliamik suliarinnittup erseqqissumik ingerlateqqittariaqarpaa. Ulluinnaat aammalu pissutsit qanoq ittut, meeqqamut qanoq ittuuppat, suna pilersinneqartariaqarpa, meeraq sussava, angajoqqaat ilaqutariit aammalu attaveqarfiit, suliamik suliaqartumut suliaq matuneqassapput suna takutissavaat?

Meeqqamut ilaqutariinnullu erseqqilluartumik attaveqarnissap anguniarneqarnerani, isumaginnikkut sullissineri ilisimasaqarlunissaq ilaatigut pisariaqarlunnaarpoq. Aammalu pisariaqarpoq iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat sapinngisamik ersarissooqqullugit, uuttortarneqarsinnaasooqqullugit paasinarluaqqullugillu, suut pisariaqarnerannik suliamik suliarinnittup, ilaqutariinnik kommunillu ataani ingerlatsiveqarfinnik suleqateqarluni erseqqissaaniartuarnissaa. Suliaq matuneqassanersoq pitsaanerpaamik nalileneqarsinnaavoq iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat anguneqarpat aammalu meeraq immikkut ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsiunnaarpat.

Suliap matuneqarnera pillugu ilaqutariit inuttut aamma immikkut ilinniagalittut attaveqarfiisa minnerpaamik, ingerlatsivimmit paasissutissinneqarnissaat suliamik matusinermut atatillugu pitsaasuvoq. Sulili pitsaanerussaaq, suliap matuneqarnissaanut ingerlatsivik, attaveqarfiit inaarutaasumik ataatsimiinnissaanut aggersaappat, tassungalu atatillugu attaveqarfiit tapersersuinerminnik qanoq ingerlatsiinnarsinnaanerat qitiutinneqarpat. Kiisalu inersimasutut inuunermit ikaarsaarnissaaq aamma qitiutinneqassaaq.

Inissiinerup taamaatinneqarnera angerlartitsinerlu

Meeqqat tapersersorneqarnissaanut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi §§-it 41, 43, 46, 56

Inissiineri anguniarneqartoq eqquutsinneqarpat imaluunniit ikiorsiissutaasut siunertamut naapertuukkunnaarpat, angerlartitsinissaq suliamik suliarinnittup pilersaarusiussavaa.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiinerup taamaatinneqarnissaanik kommunalbestyrelsi aalajangiitinnagu, meeqqat tapersersorneqarnissaanut inatsimmi § 41 naapertorlugu suliamik suliarinnittup qulakkiissavaa:

- Angajoqqaatut oqartussaassuseqartup, ilaatigut ikiorserneqarluni, meeqqap pisariaqartitai, una inatsisartut inatsisaat malillugu matussusersinnaassangai
- § 43 naapertorlugu meeqqap oqaloqatigineqarnissaa
- Inissiiviusumut allakkatigut oqaaseqaatinik piniarnissaa
- Meeqqap, angajoqqaat inissiiviusullu sivikinnerpaamik sapaatit akunnerinik 12-inik sioqquutsisumik angerlartitsinissaq pillugu ilimasaarneqarnissaat, pissutsit meeqqamut pitsaanerussat imaluunniit mianerisassat allat pingaarutillit ilimasaarinissamut piffissaliussap taassuma saneqqunneqarnissaanik pisariaqalersitsinngippata
- § 46 naapertorlugu angerlartitsinissamut iliuusissatut pilersaarut suliarineqassasoq aammalu meeqqamut, angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut immaqalu meeqqap attaveqarfiinut angerlartitsinissaq sioqquutisarlugu kinguninngualu tapersersuisinnaanerup piareersarneqarnissaa

Meeqqap inissiivimmiiginnarnissaanik kaammattuuteqarluni inissiivik oqaaseqaateqarpat, kommunalbestyrelsi Meeqqat Pillugit Paasisimasalititut Qitiusumik Ataatsimiititaliap allatseqarfia ilisimatissavaa. Meeqqat Pillugit Paasisimasalititut Qitiusumik Ataatsimiititaliap allatseqarfiata § 53 naapertorlugu suliaq aalajangersinnaava, Meeqqat Pillugit

Paasisimasalititut Qitiusumik Ataatsimiititaliamut oqaaseqarfigisassanngorlugu saqqummiunneqassanersoq.

Meeraq Kalaallit Nunaata avataanut inissinneqarsimappat, inissiinerup taamaatinneqarnissaa aaliangiiffigineqarnissaa sioqullugu, nunami allami kommunimi najukkamit allakkatigut oqaaseqaammik, suliamik suliarinnittup sapinngisamik pissarsiniassaaq.

Eqqumaffigeeqquneqassaaq angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut taamaallaat angerlartitsisoqartarmat. Assersuutigalugu meeqqamik ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut inissiinerup kommunimi angerlarsimaffigisami angajoqqaanut paarsisartunut inissiinermit allannngortinneqarnissaa pillugu kommuni aalajangiipput, tamanna angerlartitsinerunngilaq, tassaallunili inissiinermit allannngortitsineq.

Malitseqartitsinerup takutippangu, ulloq unnuarlu inissiisar-fimmiitsitineq, ilaqutariinnut paarsisartunut nuussinikkut allannngortinneqartariaqartoq, suliamik suliarinnittumiit eqqaamaneqassamat, tamanna sapaatit akunnerinik arfi-nilinnik sioqquutsisumik ilimasaarutigineqassasoq aammalu meeraq innarluutilinnut ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut inissinneqarsimappat ilimasaarineq sapatit akunnerinik 12-inik sioqquutsisumik pissamat. Allanguineq aatsaat pisusannngortinneqarsinnaavoq qaammatip naaneranut. Tamatumunnga pissutaasutuaq tassaavoq inissiinermit atatillugu aningaasartutitut akiliisussaaitaanerminik kommunip eqquutsitsinissaa.

Angerlartitsinissamik piareersaaneq

Angerlartitsineq pilersinnangu pingaaruteqarpoq, suliamik suliarinnittup, meeqqap atunganik sukumiisumik misissuisimanissaa. Meeqqap ilaqutariinni paarsisartuni imaluunniit ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi inissineqarsimanera apeqqutaatinnagu, inissiiviusup pineqartup allaganngorlugu oqaaseqaataanik siullertut piniartoqassaaq.

Suliamik suliarinnittup immersuivissatut suliarineqar simasoq iluaqutitut atorluarsinnaavaa, meeqqap killiffia qulakkeerniarlugu, meeqqap pisariaqartitaanut paas-issutissat tamakkiisut inissiiviusimit pissarsiariniarlugit, tamatumani qulakkeerniarlugu inissiiviusumut, meeqqap pisariaqartissinnaasai tamakkiisut isummerfigitissimanis-saat, soorlu iliuusissatut pilersaarummi isumaginninnik-kullu misissuinermi aamma tamanna allassimasoq.

Aammattaaq immikkut ilisimasallit meeqqamik ilisiman-nittut allaganngorlugu oqaaseqaataannik pissarsiniar-toqassaaq. Taakku tassaasinnaapput ilinniartitsisoq, pe-rorsaasoq, inuit tapersersortasut, pinaveersaartitsinermik suliaqartoq il.il.

Killiffik pillugu nalunaarusiornissamat katsorsaanissamat pilersaarusiornissamat najoqqutassiat www.uupi.gl-imi aaneqarsinnaapput.

Angajoqqaat angajoqqaajunissamat piginnaaneqan-ginnerisa kingunerisaanik meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimappat, angerlartitsinissami qi-tiutinneqartoq tassaassaaq, piffissami meeqqap angerlar-simaffiup avataanut inissinneqarneranit maannakkumut angajoqqaat ineriartorsimerat, taamaalliluni angajoq-qaat taamaalinerani angajoqqaajunissamat piginnaasaa-sa meeqqallu taamaalinerani pisariaqartitaasa imminnut naapertuunnissaat.

Meeqqap angerlartinneqarnissaa aalajangiunneqarpat, meeraq eqqarsaatigalugu angerlatsitsinissap ingerlanne-qarnerani suliamik suliarinnittup akuttunngitsumik mee-qqamik oqaloqateqartarnissaa, suliallu sumut killinneranik paasissutissiisarnissaa pitsaqaataassaaq. Taamattutaaq angajoqqaat aammalu ilaqutariit paar-sisartut/perorsaasup akuutinneqarnissaannik suliamik suliarinnittup eqqumaffiginninnissaa pingaaruteqarpoq, taamaaliornikkut meeqqamit misigineqarsinnaaqullugu, inersimasut akornanni isumaqatigiittoqartoq aammalu suut isumaqatigiissutigineqarsimerannik inersimasut tamarmik ilisimanninnerat angerlartitsinissamullu taper-seruinerat toqqissisimassutigisinnaaqullugu.

Angerlartitsinissamat piffissaq atorneqartoq sivikissin-naasarpog siviisusinnaalluniluunniit – tamatumani apeq-qutaalluni suliap qanoq ittuunera, tassungalu ilanngullugu meeqqap pisariaqartitaasa qanoq ittuunerat. Angajoq-qaanik aammalu angajoqqaarsianik/ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmik suleqateqarluni suliamik suliarinnit-tup piffissaq angerlartitsinermik ingerlatsiviusoq qanoq siviisutigissanersoq aalajangersassavaa.

Angajoqqaat meeqqamik angerlartitsinissamat periarfissaannik naliliineq

Angajoqqaanut tunngatillugu paasissutissanik, anga-joqqaat pitsaasumik ineriartorsimerannik naliliinis-samat tunngaviusinnaasunik, suliassamik ingerlatsisoq pissarsissaaq. Assersuutigalugu angajoqqaat hashimik/ imigassamik atorneqarnerisa kinguneranik meeraq inissin-neqarsimappat, meeqqap angerlarteqqinneqarnissaanut piumasaaqataassaaq, angajoqqaat atorneqarnerisim-nissaat. Taamaalliluni ineriartornerup angajoqqaanut oqaloqatiginissutiginnissaa pissusissamisuusaaq, tama-tumalu kingorna angajoqqaat atorneqarnerisimik katsor-sarneqarfiannit oqaaseqaammik pissarsilluni. Tamatuma saniatigut angajoqqaat pillugit paasissutissanik nakorsa-mit pissarsiniarnissaaq pissusissamisoorinnaavoq aam-malu angajoqqaat siusinnerusukku ilaqutariit højskolian-niissimappata imaluunniit ilaqutariinnut pikkorissaanermi peqataasimappata, taakkunanit paasissutissanik pissar-siniarnissaaq pissusissamisoorinnaavoq.

Aammattaaq angajoqqaat aningaasaqarnerannik ineqar-nermilu pissutsinik suliamik suliarinnittup paasinarsisitsi-nissaa pingaaruteqarpoq. Tamatumani siunertaavoq angajoqqaat atugaannik tamarmiusunik suliamik suliarin-nittup paasisaqarnissaa. Taamattutaaq angajoqqaatut piginnaaneqarnermik suliamik suliarinnittup ataatsimoor-tumik tamanullu isiginnittumik naliliinera meeqqamut tunngaviusumik isumassuinerup saniatigut angajoqqaat meeqqamut killiliisinnaassusiannik, inerikkartortitsisin-naassusiannik aammalu meeqqamut kialaarnermik tunniussaarsinnaassusiannik tunngaveqartinneqassaaq.

Angajoqqaat meeqqamik tunngaviusumik pisariaqartitaanik taamatullu misigissutsikkut pisariaqartitaanik isumassuisin-naassusiannik naliliinissamat atugassamik, angajoqqaat angajoqqaajunissusiannik misissuissamik suliamik suliarinnittup inniminniisissaa pisut ilaanni pisariaqarsinnaa-sarpoq. Angajoqqaajunissusiannik misissuinermik inger-latsinermi suliamik suliarinnittup suleqatigisassaa tassaaga-juttarpoq ilaqutariinnik sullissivik.

Angajoqqaajunissusiannik misissuinnikkut suliamik sulia-rinnittup makku paasinnaavai:

- angajoqqaat inuttut nukissaat ajornartorsiutaallu
- angajoqqaat meeqqamut attaveqarsinnaassusiat
- angajoqqaat ajornartorsiutaasumik immikkoorutilim-milluunniit iliuuseqartarnerat tassunga ilanngullugu pitsaasumik ineriartorsinnaassuseqarnerat
- angajoqqaat tarnikkut ajornartorsiuteqarnerisut ima-luunniit avatangiisiminni ajornartorsiuteqartuunersut, pitsaasumik ajortumilluunniit meeqqap pisariaqartitaan-ik, tassunga ilanngullugu pisariaqartitarisinnaasaanik, immikkut ittunik angajoqqaat iliuuseqarsinnaasuseqar-nerat, sunniuteqarsinnaaneralluunniit
- meeqqap piginnaasaa qaffasissusia inerikkiartornis-samullu pisariaqartitsinera
- meeqqap angajoqqaallu akornanni attaveqatigiinneq

Angajoqqaat angajoqqaajunissusiannik misissuiner-mi ilaatinneqarsinnaavoq angajoqqaat tarnikkut misissor-neqarnerat, soorluttaaq meeqqap tarnikkut misissor-neqarnera ilaasinnaasoq. Tamatumani paasinnissinnaas-utsimik inuttulluunniit – taakkuninngaluunniit marlunnik misissuineq. Aammattaaq angajoqqaat angajoqqaajun-issusiannik misissuinerup ilaattut pisariaqartinneqarpat, meeqqamik meeqqarivimmi, atuarfimmiluu atuareerner-miluu unniit ornittakkani malinnaaffiginninneq ilanngunneqarsin-naavoq.

Taamaalliluni angajoqqaajunissusiannik sukumiisumik misissuinnikkut angajoqqaat meeqqamik isumassuisinnaas-susiat, meeqqallu pisariaqartitaanik matussuisinnaassusiat, suliamik suliarinnittumit pitsaanerumik paasisaqarfigine-qarsinnaavoq. Angajoqqaajunissusiannik misissu-ineq angerlatsitsinissap piviusorsioortuuneranik illersorneqar-sinnaanerannik suliassamik ingerlatsisup ataatsimoor-tumik naliliineranut ilaavoq. Angerlartitsinissamik pilersaarur-nerup ilaattut meeraq oqaloqatigineqassaaq. Kapitali "Meeqqamik peqataatitsineq" innersuussutigineqarpoq.

Angerlatsitsinissamat iliuusissatut pilersaarut

Meeqqap angerlartinneqarnissaanut iliuusissatut pilersaarut suliarineqassaaq. Iliuusissatut pilersaarut angajoqqaat aam-ma /angajoqqaarsiat/perorsaanermi sulisut peqatigalugit suliarineqassaaq, taamaalliluni angerlartitsineq qanorpiaq ingerlanneqassanersoq taakkuninnga tamanit ilisimaneqaa-qullugu.

Angerlartitsinissamik ingerlatsineq qanorpiaq ingerlanne-qassanersoq iliuusissatut pilersaarummi tigussaalluinnartu-mik allaaserineqassaaq. Meeraq angajoqqaanut qasseriarlu-ni qaqugukkullu pulaartassava? Unnuisassava? Aallaqqaam-mut angajoqqaarsiat peqataasassappat?

Piffissami angerlartitsinissaaq sioqquutitsiarlugu kinguninngua-lu meeraq, angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq immaqalu meeqqap attaveqarfii qanoq tapersersorneqarnissaanersut, iliuusissatut pilersaarummi allassimassaaq. Taakku assersuu-tigalugu tassaasinnaapput, angerlarsimaffimmi perorsaaner-mi tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsineq imaluunniit piffissap ilaani meeqqamut ilaqutariinni paarsisartut/ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup oqilisaasarnerat.

Najuisarneq

Angerlartitsinissap nalinginnaasumik kingunerisarpaa, angajoqqaanik najuinissamik aalajangersarneqareersunik suliamik suliarinnittup sivitsuiartuaarnera. Meeqqap angajoqqaaminut pulaarnissaata qaqugu piffissamilu qanoq sivistigisumi pinissaata ullorsiutini allattonnissaa periarfissaavoq. Ullorsiutit angajoqqaanut, angajoqqaarsianut imaluunnit ulloq unnarlu paaqqinniffimmut aammalu atuarfimmi meeqqerivimmilu attaveqaatinut tunniunneqassapput. Ullut aalajangersimasut pulaarfissat meeqqamut ilisimatitsissutigineqassapput. Ullorsiutit nivinngarneqarsinnaapput, taamaaliornikkut qaqugukkut angajoqqaaminut pulaarnissaminik meeraq malinnaaviginnissinnaaqqullugu.

Kaammattuutigineqassaaq suliamik suliarinnittup, najuisar-nissaq sivissoriartuuaartissangaa, tassani aamma ulluinnarni najuisar-nissat ilanngullugit. Taamaaliornikkut meeraq pillugu suliaasnik ingerlatsisut angajoqqaat meeqqamik qanoq isumassuinerannik aamma paasisaqarsinnaapput. Assersuutigalugu paasisaqarfigineqarsinnaavoq meeraq piffissaq eqqorlugu atuariartortarner-soq aammalu taquaqarner-soq, meeqqap eqqiluisaarnera naammaginarner-soq, meeraq ukiup qanoq ilinera malillugu atisaqarner-soq.

Angerlartitsinissamik aalajangiineq

Meeqqap angerlartinneqarnissaanik ingerlatsivik aalajangerpat, suliamik suliarinnittoq, kommunalbestyrelsip isumernissaanut tunngavissiamik inassuteqaammillu suliaqassaaq.

Kommunalbestyrelse angerlartitsinissamik aalajangiip-pat, aalajangiineq angerlatsisinissap aalajangiunneqarneranik aammalu angerlartitsinissamut piffissaliussassatut naatsorsuutigineqartup nalunaarneqarneranik imaqartoq, suliamik suliarinnittup suliarissavaa.

Tamatuma saniatigut angerlartitsinissamut piunasaqaate-qartoqarner-soq allanneqassaaq, tassungalu ilanngullugu assersuutigalugu angajoqqaat angerlarsimaffimmi perorsaanermi taparserneqarnissamik piareersimallutillu tiguisinnaanissaanik piunasaqarneq.

Angerlartitsinissamik aalajangiinermut atatillugu, angerlarsimaffimmi tapersiissutitut iliuusissamik allanik aallartitsinissamik aalajangiisimasoqarsimasinnaavoq. Aammattaaq angerlartitsinermik suliaqarnermi paasinarsinnaavoq, tapersiissutitut iliuusissamik allanik pisariaqartitsisoqartoq. Taakku assersuutigalugu tassaasinnaapput angerlarsimaffimmi perorsaanermi taperserneqarnissamik pisariaqartitsineq imaluunniit piffissap ilaani, meeqqamut ilaqutariinni paarsisartut oqilisaasarnerat.

Suliamik suliarinnittoq tapersiissutitut iliuusaasinnaasunik allanik aalajangiisinnaavoq. Assersuutaasinnaavoq meeraq angajoqqaaminut angerlartinneqarsinnaasoq tunngavissaqartoq, taamaattorli angerlarsimaffimmi angajoqqaat perorsaanikkut taperser-sortilerneqarneratigut imaluunniit ilaqutariittut højkole-mi pegataatinneqassasut, taamaalliluni meeqqamut isumannaallisaaneq anguneqassammat.

Aalajangiinerup naammagittaallitutigineqarnissaanut periarfissamik angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq paasisutis-sinneqassaaq.

